

GAP ZİRVESİ

GAP

I. ULUSLARARASI MATEMATİK - MÜHENDİSLİK
FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

4-7 Ekim 2018
ŞANLIURFA

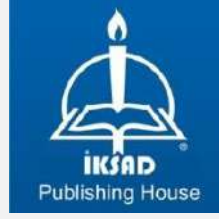
KONGRE ÖZET KİTABI

Editörler
Dr. Hüseyin ERİŞ
Atabek MAVLYANOV

ISBN 978-605-7510-93-8

KONGRE ÖZET KİTABI

GAP MATEMATİK, MÜHENDİSLİK, FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

4-7 Ekim 2018
Şanlıurfa

Editörler

Dr. Hüseyin ERİŞ
Atabek MOVLYANOV

İKSAD YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI: 2014/31220)

TÜRKİYE

TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E-mail: info@iksad.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

İksad Publications - 2018©

Yayın Tarihi: 16.10.2018

ISBN -978-605-7510-93-8

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

GAP MATEMATİK, MÜHENDİSLİK, FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

4-7 Ekim 2018, ŞANLIURFA

DÜZENLEYEN KURUMLAR

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği
Harran Üniversitesi

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa TALAS

KONGRE ONUR KURULU

Prof. Dr. Ramazan TAŞALTIN

Mehmet EKİNCİ

İbrahim Halil PELTEK

Cüneyt ATEŞ

Ömer AĞ

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Mustafa Latif EMEK

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Esra SİVEREKLİ

Sefa Salih BILDIRICI

Dr. Hüseyin ERİŞ

Dr. Hasan ÇİFTÇİ

Feray KABALCIOĞLU BUCAK

KOORDİNATÖR

Atabek MOVLYANOV

YABANCI KONUŞMACILAR

Lilia KONSALITZE -*Gürcistan*

Nizam Ali DASHTI - *Iran*

Dr. Nigar ALTAYEVA - *Özbekistan*

Aizhan NUSHABAYEVA - *Kazakistan*

Gulzar GARAYEVA - *Rusya*

KONGRE DİLLERİ

Türkçe, İngilizce, Rusça

SUNUM ŞEKLİ

Sözlü Sunum

ULUSLARARASI GAP ZİRVESİ

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

DR. ABDULHAMİT ŞUAYB	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KİSTAUBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDULHALİM AYDIN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİKALIK KUNİMJAN	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİGAPPAR MAVLYANOV	KYRGYZSTAN NATIONAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDULLAH KIRAN	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ADEM ÜZÜMCÜ	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
DR. ADNAN OKTAY	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. ADİL AKINCI	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET BOZYİĞİT	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET GÜNDÜZ	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. AKIN YİĞİN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMED SALİH ABDULVEHHAB	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET İHSAN KAYA	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET KAYAĞLU	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET BERKİZ TURP	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ADNAN KİRMİT	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET KULAŞ	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMED LİD	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET SOLMAZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET MAZLUM	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET ULUSOY	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. AİOMİ KITAGAVA	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKİRA HIBIKI	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKMARAL S. SYRGAKBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ EROL	EGE ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ RIZA GÜL	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİA R. MASALİMOVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALLA A. TIMOFEVA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALMA T. AKAJANOVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AMANBAY MOLDİBAEV	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ANATOLİY LOGİNOV	UKRAYNA ŞEVÇENKO LUGAN MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ARMAĞAN KONAK	MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU ÖZMERDİVANLI	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU TUNCER	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. ASLI GÜLER	ORDU ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KIDIRŞAYEV	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. ATIF MUHAMMED EL EKRET	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. ATILA DOĞAN	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. ATİLLA YÜCEL	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. AYLA KAŞOĞLU	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYSLU B. SARSEKENOVA	ORLEU MİLLİ KALKINMA ENSTİTÜSÜ
DR. AYŞE ATAY	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. AYTEN ER	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYŞE YANARDAĞ	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. BAHİT KULBAEVA	S.BAYBEŞEV AKTOBE ÜNİVERSİTESİ
DR. BAKİT OSPANOVA	H.AHMET YESEVİ ULUSLARARASI KAZAK-TÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. BARIŞ AYTEKİN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

DR. BARIŞ YILDIZ	GÜMÜŞHANEÜNİVERSİTESİ
DR. BAZARHAN İMANGALİYEVA	K.ZHUBANOV AKTOBE DEVLET BÖLGE ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKİR BULUÇ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKZHAN B. MEYRBAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BELGİN AYDINTAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BERRİN GÜZEL	ADNAN MENDERESÜNİVERSİTESİ
DR. BENGÜ HIRLAK	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. B.K.ZAYADAN	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BİROL YILDIRIM	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. BİRTEEN EMRE	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. BİZENA BİJO	TİRAN TARIM ÜNİVERSİTESİ
DR. BOTAGUL TURGUNBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CANAN GAMZE BAL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. CANER KARAVİT	MİMAR SİNANÜNİVERSİTESİ
DR. CEMAL İNCE	GAZİOSMANPAŞAÜNİVERSİTESİ
DR. CEMİL ÖRGEV	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. CEYLAN GAZİ UÇKUN	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CHOLPON TOKTOSUNOVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CİHAN SEÇİLMİŞ	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CYNTHIA CORREA	SAO PAULO ÜNİVERSİTESİ
DR. COŞKUN ERDAĞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. D.K.TÖLEGENOVA	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. DİNARAKHAN TURSUNALİEVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. DURSUN KÖSE	MEHMET AKİF ERSOYÜNİVERSİTESİ
DR. DZHAKİPBİK A. ALTAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. EBRU GÜHER	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. EDA DİNERİ	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. EDİZ GÜRİPEK	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ELBEYİ PELİT	AFYONKOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. ELENA BELİK VENİAMİNOVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. EMİN ARSLAN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ENGİN ÇAKIR	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
DR. ENGİN KANBUR	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. ERDİNÇ ŞAHİNÖZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ERKAN ALSU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. EŞREF SAVAŞ BAŞCI	HİTİT ÜNİVERSİTESİ
DR. FATİH TÜRKMEN	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR. FATMA FEHİME AYDIN	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. FATMA ÖZTÜRK DAĞABAKAN	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. FETHİ DEMİR	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
FERAY KABALCIOĞLU	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. FİLİZ METE	BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
DR. FUJİMAKİ HARUYUKI	TOTTORİ UNİVERSİTY
DR. FUNDA BUGAN	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. F. ZİŞAN KARA	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. GEORGE RUDIC	MONTREAL PEDAGOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. G.I. ERNAZAROVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GİZEM AKBULUT	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
DR. GÖKHAN KERSE	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. GÖNÜL ERDEM NAS	BARTIN ÜNİVERSİTESİ

DR. GULMİRA ABDİRASULOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GHULAM DASTGEER	PAKİSTAN AIR ÜNİVERSİTY
DR. GULŞAT ŞUGAYEVA	DOSMUKHAMEDOV ATYRAU DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. GUZEL SADYKOVA	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLAY KARAMAN	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLCAN AVŞİN GÜNEŞ	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLSÜN ERİGÜÇ	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER ARSLAN KALAY	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER MUTLU DANACI	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. HACI YUNUS TAŞ	YALOVA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN COŞKUN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN TUTAR	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. HARUN DEMİRKAYA	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN CANDAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN EVİN	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HALE ALAN	BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
DR. HALİL AKMEŞE	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HALİL KAZANASMAZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HANİFİ MURAT MUTLU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE KADIOĞLU ATEŞ	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE NUR GERMİR	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. HAYRİYE IŞIK	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. HEDİYE ŞİRİN AK	ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
DR. HİMMET KARADAL	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. HİKMETULLAH ERTAŞ	NİĞDE ÖMER HALİDEMİR ÜNİVERSİTESİ
DR. HİROSHİ NAKAHARA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. H.KÂMİL BİÇİCİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN ÇETİN	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DR. HİKMET DİNÇ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN KOTAMAN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN ERİŞ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN YAŞAR	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM BOZACI	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM KILIÇ	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM TÜRKERİ	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM TÜRKOĞLU	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. İLKE BEZEN TOZKOPARAN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS AKHİSAR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS ERPAY	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. İRFAN KALAYCI	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
DR. İSA ÇELİK	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL ŞAH HAREM	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. İSAEVNA URKİMBAEVA	ABILAY HAN ULUSLARARASI İLİŞKİLER ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜMÜŞ	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜNEŞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL SEKİ	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMET ŞAHİN	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. K.A.TLEUBERGENOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KADRİ KURAM	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. KALEMKAS KALIBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ

DR. KARLIGASH BAYTANASOVA	AL – FARABI KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KELES NURMAŞULI JAYLIBAY	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KEMAL EROL	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. KENJEHAN MEDEUBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KENAN İLARSLAN	AFYON KOCATEPEÜNİVERSİTESİ
DR. KENES JUSUPOV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. KULAŞ MAMİROVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. LATKİN A. PAVLOVIC	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MALİK YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHABBAT OSPANBAEVA	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHA HAMDAN ALANAZİ	RİYAD KRAL ABDÜLAZİZ TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. MAHBUB UL ALAM	BANGLADESH İSLAMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA ESİMBOLOVA	KAZAKİSTAN NARKHOZ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA MURZAHMEDOVA	AL – FARABI KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MERİNA B. VLADIMIROVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAVLYANOV ABDİGAPPAR	KIRGIZİSTAN ELARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. MASAYA SAITO	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AKSARAYLI	DOKUZ EYLÜLÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET ALİ TÜRKMENÖĞLU	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AVCI	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET BURHANETTİN COŞKUN	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET DİKKAYA	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET EMİN USTA	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHTAP GÜL ALTAŞ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SAİT ŞAHİNALP	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SALİH MERCAN	BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET OKUR	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET RECEP TAŞ	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET TUNÇER	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET YÜCENURŞEN	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. MELTEM KESKİN KÖYLÜ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. MENEKŞE KILIÇARSLAN	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
DR. MERT KARTAL	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. METİN ATEŞ	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
DR. METİN KOPAR	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MİNE ERSEVİNÇ	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
DR. MİRAÇ EREN	ONDOKUZ MAYISÜNİVERSİTESİ
DR. MUHAMMED ASIF YOLDAŞ	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
DR. MUHAMMAD ISMAEEL RAMAY	BAHRİA UNİVERSİTY
DR. MUHSİN HALİS	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT BAHADIR	ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT DİLMAÇ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT KARAHAN	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURATHAN KEHA	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSA ÖZATA	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA AKMAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAKIR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAĞLAYANDERELİ	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA KARAAĞAÇLI	GAZİ ÜNİVERSİTESİ

DR. MUSTAFA METE	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ŞİT	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA TALAS	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA SEVER	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUTLU ÖZGEN	T.C. BAŞBAKANLIK VAKIFLAR GENEMÜDÜRLÜĞÜ
DR. NADEJDA HAN	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. NECATİ DEMİR	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. N. GAMZE ILICAK	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
DR. NİHAN BİRİNCİOĞLU	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. NAZİFE AKAN	TOROS ÜNİVERSİTESİ
DR. NOBUAKİ TAKEDA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. NİLGÜN PAKSOY	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. N.N. KERMANOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAN AKŞİT AŞIK	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. NURHAN PAPATYA	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
DR. NURETTİN BELTEKİN	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAY PAMUK ÖZTÜRK	ANKARA ÜNİVERSİTESİ
DR. NURİ KAVAK	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. OKTAY AKTÜRK	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. OSMAN KUBİLAY GÜL	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. OZAN DENİZ YALÇINKAYA	DİCLE ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER ÇAKIN	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DR.ÖMER OKAN FETTAHLIOĞLU	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖZLEM GÜZEL	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER METİN	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER UĞUR	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
DR. RAHMİ YÜCEL	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
DR. RÖVŞEN MEMMEDOV	SUMGAYIT DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. RAMAZAN KHALIFE	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. RUSTEM KOZBAGAROV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. RÜŞTÜ YAYAR	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. RYO YAMADA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. SABİNA ABİD	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
DR. SADETTİN PAKSOY	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. SUSIN HASENEYN EL-HUDHUDİ	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. SALİH YEŞİL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. SARASH KONYRBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEDAT CERECİ	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. SELAHATTİN AVŞAROĞLU	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. SELAHATTİN KAYNAK	19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DR. SELÇUK BURAK HAŞILOĞU	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. SELİN SERT SÜTÇÜ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SERKAN ÇALIŞKAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEVCAN YILDIZ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SİBEL BAYRAM	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
DR. SİBEL MEHTER AYKIN	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SİNAN GERÇEK	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
DR. SHİGEKO KAMISHIMA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. SUAT KOLUKIRIK	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SUZAN HAVLIOĞLU	HARRAN ÜNİVERSİTESİ

DR. ŞABAN ÇETİN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SERAP KILIÇ ALTUN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞAFAK KAYPAK	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞARA MAJITAYEVA	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞAYAN ULUSAN	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞEFİK ÖZDEMİR	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞİRİN ŞENGEL	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. TAKAŞI HASUNI	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. T. M. ABDULFETTAH MUHAMMED	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. TANSU HİLMİ HANÇER	MARMARA ÜNİVERSİTESİ
DR. TSENDİN BATTULGA	MOĞOLİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. T.O. ABİSEVA	KAZAKH STATE WOMEN'S TEACHER TRAINING UNIVERSITY
DR. TUGHRAL YAMIN	PAKİSTAN NATIONAL UNIVERSITY OF SCIENCE
DR. TÜLAY ORTABAĞ	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. TÜRKMEN TAŞER AKBAŞ	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. UĞUR KURTARAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ULBOSIN KIYAKBAEVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. USAM FARUK İMAM	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. ÜMMÜGÜLSÜM CANDEĞER	T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
DR. ÜMRAN TÜRKYILMAZ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. VELİ URHAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. VECİHİ SÖNMEZ	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. VERA ABRAMENKOVA	RUSYA AİLE VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI ENSTİTÜSÜ
DR. VEYSEL BOZKURT	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
DR. VEYSEL ÇAKMAK	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. VEYSİ GÜNAL	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. VLADEMİR VISLIVİY	UKRAYNA MİLLİ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. WAKAKO SADAHIRO	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. WALİ RAHMAN	SARHAD UNIVERSITY OF SCIENCE & INFORMATION
DR. YANG ZİTONG	WUHAN ÜNİVERSİTESİ
DR. YASEMİN ERTEK MORKOÇ	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN ÇAKIREL	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN DÖNMEZ	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR. YASSER ALİ MUHAMMED ALİ	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. YAVUZ SELİM DÜĞER	DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YOSHIO KANAZAKI	TOHOKU UNIVERSITY
DR. YUNUS EMRE TANSU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. YÜCEL GELİŞLİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEHRA HAJRULAI-MUSLIU	CYRIL METHODIUS ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEKAI ÖZTÜRK	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEKERİYA NAS	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. ZİA UR REHMAN	A/P NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY
DR. ZEYNEP KARAÇOR	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DR. ZUHAL ÖNEZ ÇETİN	UŞAK ÜNİVERSİTESİ
DR. ZÜBEYİR BAĞCI	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. ZÜLEYHA YILMAZ	ORDU ÜNİVERSİTESİ

FOTOĞRAF GALERİSİ

II. GAP ZİRVESİ PROGRAMI
GAP MATEMATİK, MÜHENDİSLİK, FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ
5.10.2018

OTURUM I. 10:00-12:00 SALON -2

OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Şengül ŞANLIER

Dr. Öğr. Üyesi Şengül ŞANLIER	GEMİLERDE KOROZYON VE KOROZYONDAN KORUNMA YÖNTEMLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Şengül ŞANLIER	GEMİLERDE SOLAR PANEL SİSTEMİNİN KULLANIMI ÜZERİNE BİR UYGULAMA
Assist. Prof. Serdal ARSLAN & Prof. Osman GÜRDAL Prelector Mahmut KABAKULAK	FORCE COMPUTATION OF LINEAR GENERATOR FOR FREE-PISTON ENGINE STARTING PROCESS
Öğr. Gör. Mahmut KABAKULAK Doç. Dr. M. Tahir GÜLLÜOĞLU & Dr. Öğr. Üyesi Serdal ARSLAN	ORTAK SİMÜLASYON PLATFORMUNDA ENERJİ HASATLAYICI ANALİZİ
Prof. Dr. İlker YILMAZ Dr. Öğr. Üyesi Harun YILMAZ Arş. Gör. Ömer CAM	SENTETİK GAZ YAKITLARIN YANMA KARARSIZLIKLARININ DENEYSEL İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Harun YILMAZ (2. Başkan) Arş. Gör. Ömer CAM & Prof. Dr. İlker YILMAZ	YÜKSEK H ₂ /CO ORANINA SAHİP SENTETİK GAZ YAKITLARIN YANMA KARAKTERİSTİKLERİNİN DENEYSEL İNCELENMESİ

OTURUM II. 14:00-16:00 SALON -1

OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Songül ÇERİBAŞI

Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN Dr. Öğr. Üyesi İsmail Şah HAREM	GIDA ANALİZLERİNDE HİSTOLOJİK TANI YÖNTEMLERİ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Şah HAREM	KİLİS KEÇİSİNDE DORSAL DİL PAPİLLALARININ HİSTOKİMYASAL YAPISI
Arş. Gör. Adem ŞAHAN & Arş. Gör. Pelin Fatoş POLAT Prof. Dr. Gürbüz AKSOY & Doç. Dr. Ender DİNÇER Doç. Dr. Rahşan YILMAZ & Arş. Gör. İsmail GÜNAL	BİR ALMAN ÇOBAN KÖPEĞİNDE LEİSHMANİASİS OLGUSU
Dr. Öğr. Üyesi Arif PARMAKSIZ Safiye Gül EKER	ŞANLIURFA BALIKLIGÖL'DE YAŞAYAN <i>CARASOBARBUS LUTEUS</i> (HECKEL, 1843) TÜRÜNÜN DİCLE VE FIRAT NEHRİNDE YAŞAYANLARLA mtDNA COI VARYASYONLARININ KARŞILAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Arif PARMAKSIZ (2. Başkan)	ŞANLIURFA BALIKLIGÖL'DE YAŞAYAN <i>CARASOBARBUS LUTEUS</i> (HECKEL, 1843) TÜRÜNÜN DİCLE VE FIRAT NEHRİNDE YAŞAYANLAR ARASINDAKİ GENETİK FARKLILIKLARIN MİKROSATELLİT DNA MARKMLERİ KULLANILARAK ARAŞTIRILMASI
Doç. Dr. Songül ÇERİBAŞI & Doç. Dr. Ali Osman ÇERİBAŞI & Doç. Dr. Mustafa ÖZKARACA	ELAZIĞ YÖRESİNDE PNÖMONİLİ KEÇİ AKCİĞERLERİNDE KÜÇÜK RUMİNANT VEBASI (PPR) VİRAL ANTİJENİNİN İMMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK BELİRLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ebru UYAR	MICROBIAL ENZYMES FOR BIOTECHNOLOGICAL PROCESSES
Dr. Halil DURMUŞOĞLU & Dr. G. Kürşad İNCİLİ Dr. Pelin DEMİR & Doç. Dr. O. İrfan İLHAK	THE EFFECTS OF SOME GOOD HYGIENE PRACTICES IN SLAUGHTERHOUSE ON MICROBIOLOGICAL QUALITY OF SMALL ANIMAL CARCASSES
Öğr. Gör. Evin EVİNÇ & Öğr. Gör. Leyla ZENGİN	HEMŞİRELİK 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ HATALARDA TUTUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
Öğr. Gör. Leyla ZENGİN & Öğr. Gör. Evin EVİNÇ	İLK KEZ IM ENJEKSİYON YAPAN HEMŞİRELİK 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

OTURUM I. 10:00-13:00 SALON -3
OTURUM BAŞKANI: Dr. Uğur HİLALOğLU

Uz. Dr. Halil KÖMEK Dr. Halil KAYA	MYOKARDIAL VIABILİTENİN DEğERLENDİRİLMESİNDE [99mTc] MİBİ İNFÜZYONUN [99mTc] MİBİ + GİK İNFÜZYONU İLE KARŞILAŞTIRILMASI
Uz. Dr. Halil KÖMEK (2. Başkan)	İYOT REFRAKTER İYİ DİFERANSİYE TROİD KANSERLİ HASTALARDA ¹⁸ F FDG VE ⁶⁸ Ga DOTATATE PET-BT SONUçLARININ KARŞILAŞTIRILMASI: TEK MERKEZLİ RETROSPEKTİF ANALİZ
Öğr. Gör. Dr. Evren GUMUS	YENİ TANIMLANAN BİR MUTASYON EŞLİğİNDE OKÜLOKUTANÖZ ALBİNİZM VAKALARINA YAKLAŞIM
Nihayet BAYRAKTAR Mehmet BAYRAKTAR	ŞANLIURFA'DA YAŞ VE MEVSİMLERE GÖRE SERUM VİTAMİN D DÜZEYLERİNİN DEğERLENDİRİLMESİ
Nihayet BAYRAKTAR Mehmet BAYRAKTAR	TALASEMİ HASTALARINDA SERUM DEMİR DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Gör. Tuğba YÜKSEL	KÜÇÜK YAŞTA KONVERSİYON BOZUKLUğU: BİR OLGU SUNUMU
Dr. Almaz AHMETOV	AZERBAYCAN'DA OBEZİTE AMELİYATLARI ÜZERİNE BİR TARTIŞMA
Mehmet DEMİRCİ Akın YİğİN & Hikmet DİNÇ	INVESTİGATION OF THE İN-VİTRO EFFECTS OF PROBIOTİC LACTOBACİLLUS ACİDOPHİLUS ATCC 4356 STRAIN ON BİOFİLM GENES OF CANDİDA ALBİCANS STRAINS İSOLATED FROM URİNARY CATHETERS
Arş. Gör. Dt. Necla Ezgi YENİÇERİ Dr. Öğr. Üyesi Derya SÜRMEİİOğLU	FARKLI MATERYALLERLE YAPILAN ENDOKRON UYGULAMALARI
Dr. Uğur HİLALOğLU Dr. Öğr. Üyesi Özge PARLAR ÖZ Dr. Öğr. Üyesi Nermin DEMİRKOL	ÜST ÇENE ÖN BÖLGE DİŞ EKSİKLİKLERİNİN İMPLANT ÜSTÜ RESTORASYONLARLA REHABİLİTASYONU
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AKSOY Doç. Dr. Nebiye YENTÜR DONİ	KUTANÖZ LAYŞMANYAZİS TEDAVİSİNDE İNTRALEZYONEL YÖNTEMİN ETKİSİ

OTURUM II. 14:00-16:00 SALON-3
OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR

Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR Esmā CEYLAN	ÇEŞİTLİ KLİNİK ÖRNEKLERDEN İZOLE EDİLEN KLEBSİELLA SPP. SUŞLARINDA GENİŞLEMİŞ SPEKTRUMLU BETA-LAKTAMAZ (GSBL) SIKLIĞININ ARAŞTIRILMASI
Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR Eyyüp KAYA	SAĞLIK ÇALIŞANLARININ CEP TELEFONLARINDAKİ BAKTERİYEL PATOJENLERİN İZOLASYONU VE ANTİMİKROBİYAL DUYARLILIKLARI
Dr. Öğr. Üyesi Adnan KİRMİT Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Berkız TURP	ŞANLIURFA İLİNDE KISIRLIK TANISI OLAN HASTALARIN YAŞA GÖRE ANTİMÜLLERİAN HORMON DAĞILIM ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi Adnan KİRMİT Prof. Dr. Abdürrahim KOÇYİĞİT Dr. Öğr. Üyesi Kasım TAKIM Arş. Gör. Vildan Betül YENİGÜN Arş. Gör. Huri BULUT Arş. Gör. Eray Metin GÜLER Arş. Gör. Ezgi BALKAN	İŐKİN KÖKÜ ÖZÜTÜNÜN ANTİKANSER ETKİNLİĞİNİN MALİĞN MELANOM B16F10 HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAFADAR	KADIN İNTİHARLARINA MEDİKO-LEGAL BAKIŞ, META ANALİZ
Lilia KONSALİTZE	საქართველოს კანონი ფსიქიატრიული დახმარების შესახებ (Law of Georgia on Psychiatric Assistance)
Uzm. Dr. Osman UZUNDERE (2. Başkan)	BÖLGE KADIN DOĞUM HASTANESİNDE SEZARYEN SONRASI YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNE KABUL EDİLEN HASTALARIN ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi Fatma ERSİN Dr. Öğr. Üyesi Dursun ÇADIRCI Doç. Dr. Elif OĞUZ	ŞANLIURFA İLİNDE YATAKLI TEDAVİ KURUMLARINDA YATAN 65 YAŞ ÜŐTÜ HASTALARDA POLİFARMASİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

II. GAP ZİRVESİ PROGRAMI

KONGRELER PROGRAMI

06.10.2018

OTURUM I. 10:00-12:00 SALON -2

OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ASLAN

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ASLAN	ŞANLIURFA İL MERKEZİNDE AKTARLARINDA SATILAN TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER VE KULLANIMI
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ASLAN Abdulkadir BÜYÜKİLİÇ	ŞANLIURFA YÖRESİNDE BAZI YER ÖRTÜCÜ BİTKİLERİN GENEL ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir TANRIKULU Prof. Dr. Vesile YILDIRIM	DİCLE NEHRİ'NİN (DİYARBAKIR) FİZİKO-KİMYASAL ÖZELLİKLERİ İLE EPİLİTİK ALGLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir TANRIKULU Prof. Dr. Tevrican DOKUYUCU Kübra DEVİREN	YULAFTA (Avena sativa) OLGUNLAŞMIŞ EMBRİYODAN KALLUS ELDE EDİLMESİ
Arş. Gör. Mehmet Emin AYDEMİR Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN Prof. Dr. Hisamettin DURMAZ	ŞANLIURFA İLİNDE ŞATIŞA SUNULAN KIYMALARDA PREMİ ® TEST İLE ANTİMİKROBİYAL KALINTILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Kasım TAKIM Arş. Gör. Mehmet Emin AYDEMİR	ŞANLIURFA İLİNDE TÜKETİLEN KAÇAK ÇAYLARDA LC-MS VE GC-MS İLE PESTİSİT ANALİZİ
Hüseyin BOZ	TAHILLARDA BİYOAKTİF BİR BİLEŞEN: SİNAPİK ASİT
Dr. Öğr. Üyesi Ali ARSLANTAŞ (2. Başkan) Prof. Dr. Mehmet Salih AĞIRTAŞ	DNA BINDING PROPERTY STUDIES OF COBALT (II) COMPLEX BEARING THE PHTHALONITRILE GROUPS

OTURUM I. 09:30-12:00 SALON -3
OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ

Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ Rengin İLBASAN	ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN POPÜLER DİYETLER HAKKINDAKİ BİLGİ DURUMLARI VE YANLIŞ UYGULAMALARI: BİTLİS ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ Beytullah BOZ & Harun TALİ	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIKLI BESLENME İLE İLGİLİ GIDA REKLAMLARININ VE YAYINLARININ BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE BESİN SEÇİMİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: BİTLİS ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ İlhan AKSAKAL	BİTLİS'TE YAŞAYAN 0-24 AYLIK BEBEK SAHİBİ ANNELERİN BEBEK BESLENMESİ KONUSUNDA Kİ BİLGİ VE DAVRANIŞLARI
İbrahim Halil BAYSOY Dr. Öğr. Üyesi Fatma ERSİN	EVDE BAKIM HİZMETİ ALAN SEREBRAL PALSİ'Lİ ÇOCUKLARA BAKIM VEREN EBEVEYNLERİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ	ŞANLIURFA'DA SAĞLIK TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ HAKKINDA HASTANE YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ Öğr. Gör. Feray KABALCIOĞLU BUCAK	TAŞERON İŞÇİLERİN KADROYA GEÇİRİLMELERİ HAKKINDA KAMU HASTANE YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ: TÜRKİYE UYGULAMASI
Öğr. Gör. Dr. Muhammet ÇANKAYA (2. Başkan) Prof. Dr. İrfan ÇAĞLAR	PERSONEL GÜÇLENDİRME VE ÖRGÜTSEL ETKİLİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA
Öğr. Gör. Dr. Muhammet ÇANKAYA	ÖRGÜTSEL DEMOKRASİNİN İŞ TATMİNİNE ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA
Dr. Öğr. Üyesi Ali Erdal GÜNEŞ	DİYABETİN NADİR KOMPLİKASYONU OLAN DİYABETİK EL OLGUSUNUN İNCELENMESİ
Nizam Ali DASHTI	Physical development of schoolchildren living in the southern regions of Iran
Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN Dr. Öğr. Üyesi Mert KARTAL	GIDA KAYNAKLI STAPHYLOCOCCUS AUREUS VE HALK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ
Öğr. Gör. Feray KABALCIOĞLU BUCAK Dr. Öğr. Üyesi Mert KARTAL	GEBE KADINLARDA DEMİR İLACI VE FOLİK ASİT KULLANIM DURUMU VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

OTURUM II. 13:30-15:30 SALON -2
OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. İhsan ULUER

Arş. Gör. Ersin KORKMAZ Prof. Dr. Ali Payıdar AKGÜNGÖR	HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDAKİ YÜK TALEBİNİN YAPAY ARI KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE TAHMİNİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ.
Arş. Gör. Ersin KORKMAZ Prof. Dr. Ali Payıdar AKGÜNGÖR	SİNYALİZE KAVŞAKLARDA GECİKME VE DOYGUNLUK DERECEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ VE DİFERANSİYEL GELİŞİM ALGORİTMASI İLE MODELLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ela Bahşude AVŞAROĞLU Dr. Öğr. Gör. Mustafa EKEN	PVC ATIKLARININ HAFİF BETON ÜRETİMİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ
Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK (2. Başkan)	CAPACİTANCE-VOLTAGE PROPERTIES OF AN Ag/MoO ₃ /n-Si DEVICE
Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK	Cu ₂ ZnSnS ₄ THİN FİLMs FOR FOTOVOLTAİC APPLİCATIONS
Doç. Dr. Sezai ASUBAY	SPUTTERED MoS ₂ THİN FİLMs FOR DEVICE FABRICATION
Doç. Dr. Sezai ASUBAY Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK	THE INFLUENCE OF APPLIED REVERSE BİAS DURING TiB ₂ DEPOSITION PROCEDURES ON THE PERFORMANCE OF TiB ₂ /n-Si JUNCTIONS
Prof. Dr. Mustafa GENÇASLAN Hatice GÜNEY	MODİFE EDİLMİŞ BİR VAN DER WAALS DENKLEMİ KULLANARAK İKİLİ GAZ-SIVI KARIŞIMLARIN FAZ DENGELERİ İÇİN MASTER DİYAGRAM OLUŞTURMAK
Prof. Dr. İhsan ULUER	DEFORME BÖLGEDE BULUNAN BAZI Er ÇEKİRDEKLERİNİN ELEKTROMANYETİK GEÇİŞLERİNİN VE YAPISAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

OTURUM II. 13:00-15:30 SALON-3
OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Metin ATEŞ

Arş. Gör. Aslıhan ARTAŞ Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN	DENTAL İMPLANT UYGULAMASINDA RADYOLOJİK DEĞERLENDİRME
Arş. Gör. Aslıhan ARTAŞ Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN	DİYABETTE DİŞ BAKIMI VE AĞIZ SAĞLIĞI
Arş. Gör. Dt. Halime KOLSUZ ÖZÇETİN Dr. Öğr. Üyesi Derya SÜRMELOĞLU	DİŞ HEKİMLİĞİNDE BEYAZLATMA TEDAVİLERİ
Arş. Gör. Sedef AKYOL Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN	DİŞ HEKİMLİĞİNDE MİKRO-BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ KULLANIMI
Uzm. Dr. Osman UZUNDERE Uzm. Dr. Cem KIVILCIM KAÇAR Doç. Dr. Abdulkadir YEKTAŞ	ATEŞLİ SİLAHLA TORAKS YARALANMASI SONRASI FLAİL CHEST VE ARDS GELİŞEN HASTADA VENO-VENÖZ ECMO KULLANIMI: OLGU SUNUMU
Uzm. Dr. Cem Kıvılcım KAÇAR (2. Başkan)	DİYARBAKIR İLİNDEKİ GEBE KADINLARDA TOKSOPLAZMA, RUBELLA VE SİTOMEGALOVİRUS SEROPREVALANSI
Dr. Öğr. Üyesi Selami KARADENİZ Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR	BİŐİKLET KULLANIMI SIRASINDA VERTEBRADA OLUŞAN YÜKLENMELER: SONLU ELEMANLAR ANALİZ ÇALIŞMASI
Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR	YERDEN FARKLI AĞIRLIKLARIN KALDIRILMASI SIRASINDA VERTEBRADA MEYDANA GELEN GERİLMELER: SONLU ELEMANLAR ANALİZ ÇALIŞMASI
Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR	OLEKRANON KIRIKLARININ SONLU ELEMANLAR YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERKEN	HEMODİYALİZ HASTALARINDA KOGNİTİF BOZUKLUĞUN İLERLEMESİ

OTURUM III. 16:00-18:00 SALON-2
OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Hasan BADEM

Öğr. Gör. Mehmet Vehbi BALAK Prof. Dr. Murat KISA & Dr. Öğr. Üyesi Mehmet MİMAN	TEKNİK RESİM DERSLERİNDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMALARININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN & Dr. Öğr. Üyesi Hasan BADEM Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÇALIŞKAN & Prof. Dr. Derviş KARABOĞA	MOTİF TAHMİN PROBLEMİNİN PARALEL YAPAY ARI KOLONİ ALGORİTMASI İLE ÇÖZÜLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hasan BADEM Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÇALIŞKAN & Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN	ENGELLİ ÇOCUKLARIN ÖZ BAKIM PROBLEMLERİNİN SINIFLANDIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL (2. Başkan)	TAMSAYILAR KÜMESİ ÜZERİNDE TOPOLOJİ ÜRETMEK
Dr. Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL	CETVEL VE PERGEL ÇİZİMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
Hakan DEMİREL & Tarık KOÇAL & Abit BALİN	APPLYING FUZZY ANALYTIC HIERARCHY PROCESS APPROACH FOR A SHIP TYPE SELECTION
A. Oktay YAŞAR Veysel ASLAN	TÜRKİYE'DE İSTİNAT DUVARLARININ ÇÖKME NEDENLERİ VE ÇÖZÜMLERİNE YÖNELİK TEKNİK ANALİZLER

OTURUM III. 16:00-17:30 SALON-3
OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Rahşan ILIKÇI SAĞKAN

Öğr. Gör. Semahat DOĞRU	OBSTRÜKTİF UYKU APNESİ VE OBEZİTE
Öğr. Gör. Semahat DOĞRU	ERGONOMİ VE ANTROPOMETRİ
Dr. Öğr. Üyesi Burhan BEGER Arş. Gör. Lokman SOYSAL	ÇOCUKLARDA KİST HİDATİĞİN TEDAVİ YÖNETİMİ
Dr. Öğr. Üyesi Burhan BEGER (2. Başkan)	ÇOCUKLARDA TORTİKOLLİS (EĞRİ BOYUN) TANISI VE TEDAVİ YÖNETİMİ
Doç. Dr. Rahşan ILIKÇI SAĞKAN Dr. Öğr. Üyesi Serçin ÖZLEM ÇALIŞKAN	LEISHMANIASIS TEDAVİSİNDE ALTERNATİF VE DESTEKLEYİCİ TIP
Assist. Prof. Aynur KARADAG GUREL Assoc. Prof. Rahşan ILIKCI SAGKAN	TARGETING MITOCHONDRIA IN CANCER THERAPY
Dr. Nigar ALTAYEVA	CURRENT APPROACHES TO THE TREATMENT OF HUNTER SYNDROME
Öğr. Gör. Hasret Yağmur SEVİNÇ AKIN Öğr. Gör. Ayşe ŞAHİN	ARAŞTIRMA VE UYGULAMA ARASINDA BİR KÖPRÜ: KANITA DAYALI UYGULAMA
Öğr. Gör. Ayşe ŞAHİN Öğr. Gör. Hasret Yağmur SEVİNÇ AKIN	HEMŞİRELİK UYGULAMALARINDA TRANSKÜLTÜREL YAKLAŞIM
Dr. Abdullah Emre GÜNER & Dr. Esra ŞAHİN & Dr. Hülya ALTUNAL & Saadet PEKSU	İSTANBUL İLİNDE 2017 YILINDA GERÇEKLEŞEN EVDE ÖLÜMLERİN NEDENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

OTURUM I. 16:00-17:30 SALON-6
OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Mustafa TALAS

Dr. Nurdan ÇETİN	RUHSAL HASTALIĞI OLAN İNSANLARA KARŞI AYRIMCILIKLA MÜCADELE HEMŞİRENİN ROLÜ
Arş. Gör. Gülsen KILINÇ	MADDE KULLANIM BOZUKLUKLARINDA PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROLÜ
Arş. Gör. Gülsen KILINÇ	PSİKİYATRİ HASTALARINDA TEDAVİYE UYUM VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI
Doç. Dr. Neşe ÖMÜR & Arş. Gör. Dr. Sibel KOPARAL	SOME APPLICATIONS FOR SPECIAL SEQUENCE INVOLVING BINOMIAL SUMS
Arş. Gör. Dr. Sibel KOPARAL & Doç. Dr. Neşe ÖMÜR	SOME CONGRUENCES FOR SUMS INVOLVING CATALAN NUMBERS
Dr. Gökhan ÇINAR & Nesibe İŞLEK Birgen SAĞINÇ & Nurçin ÇINAR Fırat ASLAN	AYDIN İLİNDE GIDA TÜKETİM ALIŞKANLARI
Aizhan NUSHABAYEVA	ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН МАҚҰЛДАУ ТУРАЛЫ
Gulzar GARAYEVA	ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ОБОСНОВАНИЕ ПРИМЕНЕНИЯ КОРНЯ СОЛОДКИ ДЛЯ СНИЖЕНИЯ ОТРИЦАТЕЛЬНОГО ДЕЙСТВИЯ ХЛОРОРГАНИЧЕСКИХ ПЕСТИЦИДОВ И ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ НА ОРГАНИЗМ ЖИВОТНЫХ.
Ayşe ÇALIK Meryem KUZUCU	INVESTIGATION ON THE USE OF EXTERNAL ORNAMENTAL PLANTS WITH EARLY DORMITORY CLIMATE CONDITIONS IN EROSION CONTROL
Ayşe ÇALIK	WITH DIFFERENT FERTILIZATION MIXED GROWING PLANT TOTAL GREEN WEED YIELD AND GREEN WEED IN TRITICALE, VETCH OF RATE PLANT WITH SIZE RELATIONSHIP

İÇİNDEKİLER	
KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM KURULU	ii
FOTOĞRAF GALERİSİ	iii
KONGRE PROGRAMI	iv
İÇİNDEKİLER	v
BİLDİRİ ÖZETLERİ	
Dr. Öğr. Üyesi Şengül ŞANLIER <i>GEMİLERDE KOROZYON VE KOROZYONDAN KORUNMA YÖNTEMLERİ</i>	1
Dr. Öğr. Üyesi Şengül ŞANLIER <i>GEMİLERDE SOLAR PANEL SİSTEMİNİN KULLANIMI ÜZERİNE BİR UYGULAMA</i>	2
Assist. Prof. Serdal ARSLAN & Prof. Osman GÜRDAL Prelector Mahmut KABAKULAK <i>FORCE COMPUTATION OF LINEAR GENERATOR FOR FREE-PISTON ENGINE STARTING PROCESS</i>	3
Öğr. Gör. Mahmut KABAKULAK & Doç. Dr. M. Tahir GÜLLÜOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Serdal ARSLAN <i>ORTAK SİMÜLASYON PLATFORMUNDA ENERJİ HASATLAYICI ANALİZİ</i>	4
Prof. Dr. İlker YILMAZ & Dr. Öğr. Üyesi Harun YILMAZ Arş. Gör. Ömer CAM <i>SENTETİK GAZ YAKITLARIN YANMA KARARSIZLIKLARININ DENEYSEL İNCELENMESİ</i>	5
Dr. Öğr. Üyesi Harun YILMAZ & Arş. Gör. Ömer CAM Prof. Dr. İlker YILMAZ <i>YÜKSEK H₂/CO ORANINA SAHİP SENTETİK GAZ YAKITLARIN YANMA KARAKTERİSTİKLERİNİN DENEYSEL İNCELENMESİ</i>	6
Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN & Dr. Öğr. Üyesi İsmail Şah HAREM <i>GIDA ANALİZLERİNDE HİSTOLOJİK TANI YÖNTEMLERİ</i>	7
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Şah HAREM <i>KİLİS KEÇİSİNDE DORSAL DİL PAPİLLALARININ HİSTOKİMYASAL YAPISI</i>	8
ARŞ. GÖR. ADEM ŞAHAN & ARŞ. GÖR. PELİN FATOŞ POLAT PROF. DR. GÜRBÜZ AKSOY & DOÇ. DR. ENDER DİNÇER DOÇ. DR. RAHŞAN YILMAZ & ARŞ. GÖR. İSMAİL GÜNAL <i>BİR ALMAN ÇOBAN KÖPEĞİNDE LEİSHMANİASİS OLGUSU</i>	9
Dr. Öğr. Üyesi Arif PARMAKSIZ & Safiye Gül EKER <i>ŞANLIURFA BALIKLIGÖL'DE YAŞAYAN CARASOBARBUS LUTEUS (HECKEL, 1843) TÜRÜNÜN DİCLE VE FIRAT NEHRİNDE YAŞAYANLARLA mtDNA COI VARYASYONLARININ KARŞILAŞTIRILMASI</i>	10
Dr. Öğr. Üyesi Arif PARMAKSIZ <i>ŞANLIURFA BALIKLIGÖL'DE YAŞAYAN CARASOBARBUS LUTEUS (HECKEL, 1843) TÜRÜNÜN DİCLE VE FIRAT NEHRİNDE YAŞAYANLAR ARASINDAKİ GENETİK FARKLILIKLARIN MİKROSATELLİT DNA MARKMLERİ KULLANILARAK ARAŞTIRILMASI</i>	11
Doç. Dr. Songül ÇERİBAŞI & Doç. Dr. Ali Osman ÇERİBAŞI Doç. Dr. Mustafa ÖZKARACA <i>ELAZIĞ YÖRESİNDE PNÖMONİLİ KEÇİ AKCİĞERLERİNDE KÜÇÜK RUMİNANT VEBASI (PPR) VİRAL ANTİJENİNİN İMMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK BELİRLENMESİ</i>	12
Dr. Öğr. Üyesi Ebru UYAR	14

<i>MICROBIAL ENZYMES FOR BIOTECHNOLOGICAL PROCESSES</i>	
Dr. Halil DURMUŞOĞLU & Dr. G. Kürşad İNCİLİ & Dr. Pelin DEMİR Doç. Dr. O. İrfan İLHAK	15
<i>THE EFFECTS OF SOME GOOD HYGIENE PRACTICES IN SLAUGHTERHOUSE ON MICROBIOLOGICAL QUALITY OF SMALL ANIMAL CARCASSES</i>	
Lilia KONSALITZE	17
საქართველოს კანონი ფსიქიატრიული დახმარების შესახებ	
Öğr. Gör. Evin EVİNÇ & Öğr. Gör. Leyla ZENGİN	18
<i>HEMŞİRELİK 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ HATALARDA TUTUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ</i>	
Öğr. Gör. Leyla ZENGİN & Öğr. Gör. Evin EVİNÇ	19
<i>İLK KEZ İM ENJEKSİYON YAPAN HEMŞİRELİK 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ</i>	
Uz. Dr. Halil KÖMEK & Dr. Halil KAYA	20
<i>MYOKARDIAL VIABILİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE [99mTc] MIBI İNFÜZYONUN [99mTc] MIBI + GİK İNFÜZYONU İLE KARŞILAŞTIRILMASI</i>	
Uz. Dr. Halil KÖMEK	21
<i>İYOT REFRAKTER İYİ DİFERANSİYE TROİD KANSERLİ HASTALARDA ¹⁸F FDG VE ⁶⁸Ga DOTATATE PET-BT SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI: TEK MERKEZLİ RETROSPEKTİF ANALİZ</i>	
Öğr. Gör. Dr. Evren GUMUS	22
<i>YENİ TANIMLANAN BİR MUTASYON EŞLİĞİNDE OKÜLOKUTANÖZ ALBİNİZM VAKALARINA YAKLAŞIM</i>	
Nihayet BAYRAKTAR & Mehmet BAYRAKTAR	23
<i>ŞANLIURFA'DA YAŞ VE MEVSİMLERE GÖRE SERUM VİTAMİN D DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	
Nihayet BAYRAKTAR & Mehmet BAYRAKTAR	24
<i>TALASEMİ HASTALARINDA SERUM DEMİR DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ</i>	
Dr. Öğr. Gör. Tuğba YÜKSEL	25
<i>KÜÇÜK YAŞTA KONVERSİYON BOZUKLUĞU: BİR OLGU SUNUMU</i>	
Mehmet DEMİRCİ & Akın YİĞİN & Hikmet DİNÇ	26
<i>INVESTIGATION OF THE IN-VITRO EFFECTS OF PROBIOTIC LACTOBACILLUS ACIDOPHILUS ATCC 4356 STRAIN ON BIOFILM GENES OF CANDIDA ALBICANS STRAINS ISOLATED FROM URINARY CATHETERS</i>	
Arş. Gör. Dt. Necla Ezgi YENİÇERİ & Dr. Öğr. Üyesi Derya SÜRMEİİOĞLU	27
<i>FARKLI MATERYALLERLE YAPILAN ENDOKRON UYGULAMALARI</i>	
Dr. Uğur HİHALOĞLU & Dr. Öğr. Üyesi Özge PARLAR ÖZ Dr. Öğr. Üyesi Nermin DEMİRKOL	28
<i>ÜST ÇENE ÖN BÖLGE DIŞ EKSİKLİKLERİNİN İMPLANT ÜSTÜ RESTORASYONLARLA REHABİLİTASYONU</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AKSOY & Doç. Dr. Nebiye YENTÜR DONİ	29
<i>KUTANÖZ LAYŞMANYAZIS TEDAVİSİNDE İNTRALEZYONEL YÖNTEMİN ETKİSİ</i>	
Nizam Ali DASHTI	30
<i>PHYSICAL DEVELOPMENT OF SCHOOLCHILDREN LIVING IN THE SOUTHERN REGIONS OF IRAN</i>	
Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR & Esma CEYLAN	31
<i>ÇEŞİTLİ KLİNİK ÖRNEKLERDEN İZOLE EDİLEN KLEBSİELLA SPP. SUŞLARINDA GENİŞLEMİŞ SPEKTRUMLU BETA-LAKTAMAZ (GSBL) SIKLIĞININ ARAŞTIRILMASI</i>	
Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR & Eyyüp KAYA	32
<i>SAĞLIK ÇALIŞANLARININ CEP TELEFONLARINDAKİ BAKTERİYEL PATOJENLERİN İZOLASYONU VE ANTİMİKROBİYAL DUYARLILIKLARI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Adnan KİRMİT & Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Berkız TURP	33

<i>ŞANLIURFA İLİNDE KISIRLIK TANISI OLAN HASTALARIN YAŞA GÖRE ANTİMÜLLERİAN HORMON DAĞILIM ANALİZİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Adnan KİRMİT & Prof. Dr. Abdürrahim KOÇYİĞİT Dr. Öğr. Üyesi Kasım TAKIM & Arş. Gör. Vildan Betül YENİGÜN Arş. Gör. Huri BULUT & Arş. Gör. Eray Metin GÜLER Arş. Gör. Ezgi BALKAN	34
<i>IŞKIN KÖKÜ ÖZÜTÜNÜN ANTİKANSER ETKİNLİĞİNİN MALİĞN MELANOM B16F10 HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAFADAR	35
<i>KADIN İNTİHARLARINA MEDİKO-LEGAL BAKIŞ, META ANALİZ</i>	
Uzm. Dr. Osman UZUNDERE	37
<i>BÖLGE KADIN DOĞUM HASTANESİNDE SEZARYEN SONRASI YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNE KABUL EDİLEN HASTALARIN ANALİZİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Fatma ERSİN & Dr. Öğr. Üyesi Dursun ÇADIRCI Doç. Dr. Elif OĞUZ	38
<i>ŞANLIURFA İLİNDE YATAKLI TEDAVİ KURUMLARINDA YATAN 65 YAŞ ÜSTÜ HASTALARDA POLİFARMASİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ASLAN	40
<i>ŞANLIURFA İL MERKEZİNDE AKTARLARINDA SATILAN TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER VE KULLANIMI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ASLAN & Abdulkadir BÜYÜKİLİÇ	41
<i>ŞANLIURFA YÖRESİNDE BAZI YER ÖRTÜCÜ BİTKİLERİN GENEL ARAŞTIRILMASI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir TANRIKULU & Prof. Dr. Vesile YILDIRIM	42
<i>DİCLE NEHRİ'NİN (DİYARBAKIR) FİZİKO-KİMYASAL ÖZELLİKLERİ İLE EPİLİTİK ALGLERİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir TANRIKULU & Prof. Dr. Tevrican DOKUYUCU Kübra DEVİREN	43
<i>YULAFTA (Avena sativa) OLGUNLAŞMIŞ EMBRİYODAN KALLUS ELDE EDİLMESİ</i>	
Arş. Gör. Mehmet Emin AYDEMİR & Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN Prof. Dr. Hisamettin DURMAZ	44
<i>ŞANLIURFA İLİNDE ŞATIŞA SUNULAN KIYMALARDA PREMİ® TEST İLE ANTİMİKROBİYAL KALINTILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Kasım TAKIM & Arş. Gör. Mehmet Emin AYDEMİR	45
<i>ŞANLIURFA İLİNDE TÜKETİLEN KAÇAK ÇAYLARDA LC-MS VE GC-MS İLE PESTİSİT ANALİZİ</i>	
Hüseyin BOZ	46
<i>TAHILLARDA BİYOAKTİF BİR BİLEŞEN: SİNAPİK ASİT</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Ali ARSLANTAŞ & Prof. Dr. Mehmet Salih AĞIRTAŞ	47
<i>DNA BINDING PROPERTY STUDIES OF COBALT (II) COMPLEX BEARING THE PHTHALONITRILE GROUPS</i>	
Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ & Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ Rengin İLBASAN	48
<i>ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN POPÜLER DİYETLER HAKKINDAKİ BİLGİ DURUMLARI VE YANLIŞ UYGULAMALARI: BİTLİS ÖRNEĞİ</i>	
Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ & Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ Beytullah BOZ & Harun TALİ	49
<i>ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIKLI BESLENME İLE İLGİLİ GIDA REKLAMLARININ VE YAYINLARININ BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE BESİN SEÇİMİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: BİTLİS ÖRNEĞİ</i>	
Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ & Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ İlhan AKSAKAL	51
<i>BİTLİS'TE YAŞAYAN 0-24 AYLIK BEBEK SAHİBİ ANNELERİN BEBEK BESLENMESİ KONUSUNDA Kİ BİLGİ VE DAVRANIŞLARI</i>	
İbrahim Halil BAYSOY & Dr. Öğr. Üyesi Fatma ERSİN	53

<i>EVDE BAKIM HİZMETİ ALAN SEREBRAL PALSİ'Lİ ÇOCUKLARA BAKIM VEREN EBEVEYNLERİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ	54
<i>ŞANLIURFA'DA SAĞLIK TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ HAKKINDA HASTANE YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ & Öğr. Gör. Feray KABALCIOĞLU BUCAK	55
<i>TAŞERON İŞÇİLERİN KADROYA GEÇİRİLMELERİ HAKKINDA KAMU HASTANE YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ: TÜRKİYE UYGULAMASI</i>	
Öğr. Gör. Dr. Muhammet ÇANKAYA & Prof. Dr. İrfan ÇAĞLAR	57
<i>PERSONEL GÜÇLENDİRME VE ÖRGÜTSEL ETKİLİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA</i>	
Öğr. Gör. Dr. Muhammet ÇANKAYA	58
<i>ÖRGÜTSEL DEMOKRASİNİN İŞ TATMİNİNE ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Ali Erdal GÜNEŞ	59
<i>DİYABETİN NADİR KOMPLİKASYONU OLAN DİYABETİK EL OLGUSUNUN İNCELENMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN & Mert KARTAL	60
<i>GIDA KAYNAKLI STAPHYLOCOCCUS AUREUS VE HALK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ</i>	
Öğr. Gör. Feray KABALCIOĞLU BUCAK & Mert KARTAL	62
<i>GEBE KADINLARDA DEMİR İLACI VE FOLİK ASİT KULLANIM DURUMU VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER</i>	
Arş. Gör. Ersin KORKMAZ & Prof. Dr. Ali Payıdar AKGÜNGÖR	63
<i>HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDAKİ YÜK TALEBİNİN YAPAY ARI KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE TAHMİNİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ</i>	
Arş. Gör. Ersin KORKMAZ & Prof. Dr. Ali Payıdar AKGÜNGÖR	64
<i>SİNYALİZE KAVŞAKLARDA GECİKME VE DOYGUNLUK DERECESESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ VE DİFERANSİYEL GELİŞİM ALGORİTMASI İLE MODELLENMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Ela Bahşude AVŞAROĞLU & Dr. Öğr. Gör. Mustafa EKEN	65
<i>PVC ATIKLARININ HAFİF BETON ÜRETİMİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	
Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK	67
<i>CAPACİTANCE-VOLTAGE PROPERTIES OF AN Ag/MoO₃/n-Si DEVİCE</i>	
Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK	68
<i>Cu₂ ZnSnS₄ THİN FİLMs FOR FOTOVOLTAİC APPLİCATIONS</i>	
Doç. Dr. Sezai ASUBAY	69
<i>SPUTTERED MoS₂ THİN FİLMs FOR DEVİCE FABRİCATION</i>	
Doç. Dr. Sezai ASUBAY & Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK	70
<i>THE INFLUENCE OF APPLIED REVERSE BİAS DURING TiB₂ DEPOSITİON PROCEDURES ON THE PERFORMANCE OF TiB₂ /n-Si JUNCTİONS</i>	
Prof. Dr. Mustafa GENÇASLAN & Hatice GÜNEY	71
<i>MODİFE EDİLMİŞ BİR VAN DER WAALS DENKLEMİ KULLANARAK İKİLİ GAZ-SIVI KARIŞIMLARIN FAZ DENGELERİ İÇİN MASTER DİYAGRAM OLUŞTURMAK</i>	
Prof. Dr. İhsan ULUER	72
<i>DEFORME BÖLGEDE BULUNAN BAZI Er ÇEKİRDEKLERİNİN ELEKTROMANYETİK GEÇİŞLERİNİN VE YAPISAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ</i>	
Dr. Nigar ALTAYEVA	73
<i>CURRENT APPROACHES TO THE TREATMENT OF HUNTER SYNDROME</i>	
Arş. Gör. Ashhan ARTAŞ & Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN	74
<i>DENTAL İMPLANT UYGULAMASINDA RADYOLOJİK DEĞERLENDİRME</i>	

Arş. Gör. Ashhan ARTAŞ & Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN <i>DİYABETTE DİŞ BAKIMI VE AĞIZ SAĞLIĞI</i>	75
Arş. Gör. Dt. Halime KOLSUZ ÖZÇETİN & Dr. Öğr. Üyesi Derya SÜRMEİİOĞLU <i>DİŞ HEKİMLİĞİNDE BEYAZLATMA TEDAVİLERİ</i>	76
Arş. Gör. Sedef AKYOL & Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN <i>DİŞ HEKİMLİĞİNDE MİKRO-BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ KULLANIMI</i>	77
Uzm. Dr. Osman UZUNDERE & Uzm. Dr. Cem KIVILCIM KAÇAR Doç. Dr. Abdulkadir YEKTAŞ <i>ATEŞLİ SİLAHLA TORAKS YARALANMASI SONRASI FLAİL CHEST VE ARDS GELİŞEN HASTADA VENO-VENÖZ ECMO KULLANIMI: OLGU SUNUMU</i>	78
Uzm. Dr. Cem Kivılcım KAÇAR <i>DİYARBAKIR İLİNDEKİ GEBE KADINLARDA TOKSOPLAZMA, RUBELLA VE SİTOMEGALOVİRUS SEROPREVALANSI</i>	79
Dr. Öğr. Üyesi Selami KARADENİZ & Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR <i>BİSİKLET KULLANIMI SIRASINDA VERTEBRADA OLUŞAN YÜKLENMELER: SONLU ELEMANLAR ANALİZ ÇALIŞMASI</i>	81
Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR <i>YERDEN FARKLI AĞIRLIKLARIN KALDIRILMASI SIRASINDA VERTEBRADA MEYDANA GELEN GERİLMELER: SONLU ELEMANLAR ANALİZ ÇALIŞMASI</i>	82
Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR <i>OLEKRANON KIRIKLARININ SONLU ELEMANLAR YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ</i>	83
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERKEN <i>HEMODİYALİZ HASTALARINDA KOGNİTİF BOZUKLUĞUN İLERLEMESİ</i>	84
Айжан НУШАБАЕВА <i>ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ ТҮЖЫРЫМДАМАСЫН МАҚҰЛДАУ ТУРАЛЫ</i>	86
Öğr. Gör. Mehmet Vehbi BALAK & Prof. Dr. Murat KISA Dr. Öğr. Üyesi Mehmet MİMAN <i>TEKNİK RESİM DERSLERİNDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMALARININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ</i>	87
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN & Dr. Öğr. Üyesi Hasan BADEM Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÇALIŞKAN & Prof. Dr. Derviş KARABOĞA <i>MOTİF TAHMİN PROBLEMİNİN PARALEL YAPAY ARI KOLONİ ALGORİTMASI İLE ÇÖZÜLMESİ</i>	88
Dr. Öğr. Üyesi Hasan BADEM & Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÇALIŞKAN Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN <i>ENGELLİ ÇOCUKLARIN ÖZ BAKIM PROBLEMLERİNİN SINIFLANDIRILMASI</i>	89
Dr. Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL <i>TAMSAYILAR KÜMESİ ÜZERİNDE TOPOLOJİ ÜRETMEK</i>	90
Dr. Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL <i>CETVEL VE PERGEL ÇİZİMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA</i>	91
Hakan DEMİREL & Tarık KOÇAL & Abit BALİN <i>APPLYING FUZZY ANALYTIC HIERARCHY PROCESS APPROACH FOR A SHIP TYPE SELECTION</i>	92
A. Oktay YAŞAR & Veysel ASLAN <i>TÜRKİYE'DE İSTİNAT DUVARLARININ ÇÖKME NEDENLERİ VE ÇÖZÜMLERİNE YÖNELİK TEKNİK ANALİZLER</i>	93
Gulzar GARAYEVA <i>ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ОБОСНОВАНИЕ ПРИМЕНЕНИЯ КОРНЯ СОЛОДКИ ДЛЯ СНИЖЕНИЯ ОТРИЦАТЕЛЬНОГО ДЕЙСТВИЯ ХЛОРОРГАНИЧЕСКИХ ПЕСТИЦИДОВ И ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ НА ОРГАНИЗМ ЖИВОТНЫХ.</i>	94
Assist. Prof. Aynur KARADAG GUREL & Assoc. Prof. Rahşan ILIKCI SAGKAN	96

<i>TARGETING MITOCHONDRIA IN CANCER THERAPY</i>	
Doç. Dr. Rahşan ILIKÇI SAGKAN & Dr. Öğr. Üyesi Serçin ÖZLEM ÇALIŞKAN	97
<i>LEISHMANIASIS TEDAVİSİNDE ALTERNATİF VE DESTEKLEYİCİ TIP</i>	
Öğr. Gör. Semahat DOĞRU	98
<i>OBSTRÜKTİF UYKU APNESİ VE OBEZİTE</i>	
Öğr. Gör. Semahat DOĞRU	99
<i>ERGONOMİ VE ANTROPOMETRİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Burhan BEGER & Arş. Gör. Lokman SOYSAL	100
<i>ÇOCUKLARDA KİST HİDATİĞİN TEDAVİ YÖNETİMİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Burhan BEGER	101
<i>ÇOCUKLARDA TORTİKOLLİS (EĞRİ BOYUN) TANISI VE TEDAVİ YÖNETİMİ</i>	
Öğr. Gör. Hasret Yağmur SEVİNÇ AKIN & Öğr. Gör. Ayşe ŞAHİN	102
<i>ARAŞTIRMA VE UYGULAMA ARASINDA BİR KÖPRÜ: KANITA DAYALI UYGULAMA</i>	
Öğr. Gör. Ayşe ŞAHİN & Öğr. Gör. Hasret Yağmur SEVİNÇ AKIN	103
<i>HEMŞİRELİK UYGULAMALARINDA TRANSKÜLTÜREL YAKLAŞIM</i>	
Dr. Abdullah Emre GÜNER & Dr. Esra ŞAHİN & Dr. Hülya ALTUNAL & Saadet PEKSU	104
<i>İSTANBUL İLİNDE 2017 YILINDA GERÇEKLEŞEN EVDE ÖLÜMLERİN NEDENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	
Dr. Nurdan ÇETİN	106
<i>RUHSAL HASTALIĞI OLAN İNSANLARA KARŞI AYRIMCILIKLA MÜCADELE HEMŞİRENİN ROLÜ</i>	
Arş. Gör. Gülsen KILINÇ	107
<i>MADDE KULLANIM BOZUKLUKLARINDA PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROLÜ</i>	
Arş. Gör. Gülsen KILINÇ	108
<i>PSİKİYATRİ HASTALARINDA TEDAVİYE UYUM VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI</i>	
Doç. Dr. Neşe ÖMÜR & Arş. Gör. Dr. Sibel KOPARAL	109
<i>SOME APPLICATIONS FOR SPECIAL SEQUENCE INVOLVING BINOMIAL SUMS</i>	
Arş. Gör. Dr. Sibel KOPARAL & Doç. Dr. Neşe ÖMÜR	110
<i>SOME CONGRUENCES FOR SUMS INVOLVING CATALAN NUMBERS</i>	
Dr. Gökhan ÇINAR & Nesibe İŞLEK & Birgen SAĞINÇ & Nurçin ÇINAR Fırat ASLAN	111
<i>AYDIN İLİNDE GIDA TÜKETİM ALIŞKANLARI</i>	
Ayşe ÇALIK & Meryem KUZUCU	112
<i>INVESTIGATION ON THE USE OF EXTERNAL ORNAMENTAL LANTS WITH EARLY DORMITORY CLIMATE CONDITIONS IN EROSION CONTROL</i>	
Ayşe ÇALIK	113
<i>WITH DIFFERENT FERTILIZATION MIXED GROWING PLANT TOTAL GREEN WEED YIELD AND GREEN WEED IN TRITICALE, VETCH OF RATE PLANT WITH SIZE RELATIONSHIP</i>	

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

GEMİLERDE KOROZYON VE KOROZYONDAN KORUNMA YÖNTEMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Şengül ŞANLIER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, sengul.sanlier@erdogan.edu.tr

ÖZET

Metaller etkileşimde oldukları ortamla tepkimeye girdiklerinde ortamdaki diğer elementlerle birleşerek yeni bileşikler oluştururlar. Ortamla sürekli kimyasal ve elektro-kimyasal etkileşime giren metalin yapısında hasarlar oluşmaya başlar ki buna “korozyon” adı verilir. Endüstrideki hemen her alanda kendini gösteren korozyon gemi ve gemi bünyesindeki bütün metallerde çok sık karşılaşılan önemli bir problemdir. Gemilerin sürekli deniz suyunun korozif etkisine maruz kalmasından dolayı zamanla gemi sacının et kalınlığı azalır. Bu azalma, geminin normal zamandan daha erken tersane sürecine girmesine neden olur. Korozyon oluşumunun önlenmesi, tersane masraflarını ve diğer maddi kayıpların ortadan kaldırılmasını sağlar.

Bu çalışmada gemi bünyesinde sıklıkla karşılaşılan korozyonla mücadele yöntemleri araştırılmıştır. Bu yöntemlerin; saf metal kullanımı, alaşım elementi katma, ısıl işlem uygulama, korozyona neden olan maddeleri uzaklaştırma, inhibitör kullanma, anodik koruma yapma, katodik koruma uygulama ve boya gibi uygulamaların olduğu belirlenmiştir. Bu yöntemler içerisinde, en etkilisinin birçok alanda kullanılan katodik koruma ve boya olduğu tespit edilmiştir. Doğru şekilde uygulanan katodik koruma yönteminin gemi sacının kullanım ömrünü artırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gemi, Gemi Sacı, Korozyon, Katodik Koruma

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

GEMİLERDE SOLAR PANEL SİSTEMİNİN KULLANIMI ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Dr. Öğr. Üyesi Şengül ŞANLIER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, sengul.sanlier@erdogan.edu.tr

ÖZET

Doğal enerji kaynaklarının pek çoğunun kökeni güneş enerjisidir. Son yıllarda enerji tasarrufu ve emisyonların azaltılmasına yönelik artan talepler ve otoritelerin getirdiği kısıtlamalar nedeniyle tüm alanlarda olduğu gibi denizcilik alanında da yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelme başlamıştır. Günümüzde ticari gemilerde solar panel sistemlerinin kullanımı yok denecek kadar azdır. Bu çalışmada gemilerde solar panel sistemlerinin kullanılması durumunda; sağlayacağı enerji tasarrufu ve gemi emisyonları üzerine etkileri araştırılmıştır. Henüz yeni sayılan bu çalışmalara dikkat çekmek ve bu konudaki literatüre bakmak, ülkemizin enerji vizyonu açısından önemlidir. Türkiye yıllık 1522 KWh/m² lik bir güneş ışığı alma ve 2733 saatlik güneşlenme süresi potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, özellikle Akdeniz bölgesindeki limanlarla bu bölge sularında hizmet veren Ro-Ro ve feribot türü gemilerde güneş enerjisi sistemlerinin kullanımının yararlı olacağı yapılan çalışmalarla tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Solar Panel, Gemi, Enerji, Tasarruf, Çevre Kirliliği.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

FORCE COMPUTATION OF LINEAR GENERATOR FOR FREE-PISTON ENGINE STARTING PROCESS

Assist. Prof. Serdal ARSLAN

Harran University, serdalarслан@harran.edu.tr

Prof. Osman GÜRDAL

Gazi University, og.osman.gurdal@gmail.com

Prelector Mahmut KABAKULAK

Harran University, m.kabakulak@harran.edu.tr

ABSTRACT

Electric drive power systems for traditional fossil fuel-based vehicle are a highly efficient alternative of zero emissions. Until significant improvements in battery technology, hybrid drive systems, which can operate with electricity and fuels, provide a temporary solution. The spent fuel the vehicle, increasing energy storage and instantaneous performance with continuous operation based on an auxiliary power generating units. Combustion in the internal combustion engine obtained at high pressure and temperature gases acts on the piston surface and the piston actuates. In the Otto and Diesel engines, movement of the piston is linear and with help of the crank-connecting rod mechanism the rotation motion is obtained. Then this energy is transmitted to the shaft of a conventional generator by rotation motion. Linear generator (LG) directly without the need for additional mechanical components using the linear force of the piston is capable of generating electric power. In fuel engine vehicles, the first movement is the electric motor. However, in the hybrid vehicle the first linear movement is achieved by operation of the machine as a motor. However, due to the high compressive forces during operation, a fixed current of the stator windings of motor limitation requirements, and insufficient force coefficient cycle is insufficient to initiate a single shot. Considering these problems we have to selecte suitable linear machines with different geometric structures and control type to solve the problems.

In this study, the use of linear machine in free piston engine has been evaluated for starting process. These applications given in the literature have been reviewed for starting process. Beside, three main modes for a free-piston engine-generator and the corresponding general motion equations are expressed in this study. Tubular type linear generator for hybrid vehicles has been designed.No load loss, induced voltage andthe thrust of this linear machine have been investigated with use of software Ansys-Maxwell 2D.

Key words: Clustering, Advantages of Clustering, SMEs

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ORTAK SİMÜLASYON PLATFORMUNDA ENERJİ HASATLAYICI ANALİZİ

Öğr. Gör. Mahmut Kabakulak

Harran Üniversitesi, m.kabakulak@harran.edu.tr

Doç. Dr. M. Tahir Güllüoğlu

Harran Üniversitesi, mtahir@harran.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Serdal Arslan

Harran Üniversitesi, serdalarslan@harran.edu.tr

ÖZET

Son zamanlarda elektromanyetik indüksiyon prensibi ile enerji hattının etrafındaki manyetik alandan enerji üretilebilmektedir. Enerji hattı üzerindeki veya çevresindeki bazı verileri elde eden sensör sistemleri gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. Elektromanyetik temelli hasatlayıcılar; iletim hattında uyarıcı, hat hakkında bilgi edinme ve bölgesel meteorolojik olayların (hava kirliliği, yağış, vb.) çıkarımı gibi amaçlar için kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu çalışmada elektromanyetik temelli bir hasatlayıcıda hava aralığı değişiminin; sargı indüktansına ve sargıda indüklenen gerilime olan etkisi incelenmiştir. Ayrıca hava aralığı 0,25 mm olduğunda, harici devre modeli yardımı ile rezonans durumu incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: elektromanyetik, enerji hasadı, indüklenen gerilim, sensör

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

SENTETİK GAZ YAKITLARIN YANMA KARARSIZLIKLARININ DENEYSEL İNCELENMESİ

Prof. Dr. İlker YILMAZ

Erciyes Üniversitesi, iyilmaz@erciyes.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Harun YILMAZ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, hyilmaz@erzincan.edu.tr

Arş. Gör. Ömer CAM

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, ocam@erzincan.edu.tr

ÖZET

Türbülanslı ve fakir ön karışımli yakıcılar, düşük NO_x emisyonlarına sahip olmalarına rağmen yanma kararsızlıklarına karşı oldukça duyarlıdır. Bu alevlerin akustik zorlamalara karşı verdiği lineer olmayan tepkiler, yanma kararsızlıklarının gelişiminde baskın rol oynamaktadır. Yapılan deneysel çalışma ile sentetik gaz yakıtların (H₂ /CO/CO₂ /CNG) yanma kararsızlıkları ve basınç dalgalanmaları ile alev geri tepmesi olayının ortaya çıkışı arasındaki ilişki ön karışımli-girdap üreteçli-laboratuvar ölçekli bir yakıcıda incelenmiştir. Statik ve dinamik basınç sensörleri, fotodiyotlar, termal-çiftler ve anlık alev görüntüleri kullanılarak ölçümler gerçekleştirilmiş, yanma odasına yerleştirilen, mekanik akçüatör görevi gören hoparlörler vasıtasıyla alev farklı frekanslarda (0-400 Hz) akustik olarak zorlanmıştır. Elde edilen veriler, 3 farklı frekans değerinde (96, 175, 300 Hz) yanma odasının yüksek genlikli basınç dalgalanmaları ile rezonansa girdiğini göstermiştir. En yüksek basınç dalgalanmalarının oluştuğu 1. doğal akustik modda genliklerin büyüklüğü mutlak basınç değerinin %0.31'ine tekabül etmektedir. Ayrıca yapılan deneyler sonrasında yakıt karışımı içerisindeki CO₂ miktarının artmasının yanma kararlılığını olumlu yönde etkilediği ve %15 ve üzerinde CO₂ miktarına sahip sentetik yakıt karışımlarında alevin bütün akustik zorlamalara karşı dirençli ve kararlı olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sentetik gaz; Yanma kararsızlıkları, Alev sönmesi ve geri tepmesi.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

YÜKSEK H₂/CO ORANINA SAHİP SENTETİK GAZ YAKITLARIN YANMA KARAKTERİSTİKLERİNİN DENEYSEL İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Harun YILMAZ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, hyilmaz@erzincan.edu.tr

Arş. Gör. Ömer CAM

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, ocam@erzincan.edu.tr

Prof. Dr. İlker YILMAZ

Erciyes Üniversitesi, iyilmaz@erciyes.edu.tr

ÖZET

Fosil yakıt tüketiminin ve karbondioksit (CO₂) emisyonlarının azaltılmasına yönelik olarak sentetik gaz (sentez gazı) kullanımındaki artış, araştırmacıları, konvansiyonel yakıtlar için optimize edilmiş yakıcılarda bu gaz yakıtları kullanmadan önce ilgili gazların yanma karakteristiklerini araştırmaya yöneltmiştir. Bu çalışmada yüksek H₂/CO oranına sahip sentetik gaz yakıtların sıcaklık ve emisyon davranışı ile kararlı çalışma aralıkları (alev geri tepmesi ve alev sönmesi eşdeğerlik oranları) ön karışımli-girdap üreteçli-laboratuvar ölçekli bir yakıcıda deneysel olarak incelenmiştir. Sabit ısı gücü (3 kW), 0.2 girdap sayısında ve 0.6 eşdeğerlik oranında (Φ); hacimce %20 sıkıştırılmış doğalgaz ve farklı yüzdelerde CO₂ gazları (%0-20) ile seyreltilmiş sentetik gaz yakıtların yanma davranışları araştırılmıştır. Termal-çiftler ile aksel ve radyal sıcaklık ölçümleri yapılırken, baca gaz analizörüyle de emisyon davranışı araştırılmıştır. Alev sıcaklıkları yüksek H₂ içeriğine sentetik gaz karışımlarında daha yüksek ölçülürken, yanma odası çıkışında en az H₂ içeren sentetik gaz karışımında yüksek egzoz sıcaklıkları elde edilmiştir. Yakıt karışımı içerisinde CO₂ miktarının artmasıyla birlikte O₂ ve NO_x emisyonları azalmış, CO ve CO₂ emisyonları ise artmıştır. Kararlı çalışma aralıkları ise CO₂ seyreltmesi ile $\Phi=0.42-0.62$ aralığından $\Phi=0.455-1.2$ aralığına genişlemiştir. Böylece CO₂ seyreltmesinin kararlı çalışma aralıklarını artırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sentetik gaz; Yanma karakteristikleri, Emisyon.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

GIDA ANALİZLERİNDE HİSTOLOJİK TANI YÖNTEMLERİ HISTOLOGICAL DIAGNOSTIC METHODS IN FOOD ANALYSIS

Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN
Harran Üniversitesi, vetserapaltun@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Şah HAREM
Harran Üniversitesi, harem63@gmail.com

ÖZET

Gıda güvenliği, halk sağlığı açısından gıdaların üretimden tüketime kadar tüm aşamalarında kontrolünü elzem kılar. Ülkemizde ve tüm dünyada hayvansal gıdalar arasında önemli yeri olan et endüstrisi, tüketiciler için yüksek kaliteli et ürünlerini üretmek amacıyla üretim süreci boyunca güvenilir et kalitesine ihtiyaç duymaktadır. Histolojik metodlar, biyolojik dokuları mikroskopik seviyede analiz eden gıda sanayiinde ise özellikle et ve et ürünlerinin analizlerinde yaygın olarak kullanılan yöntemlerdendir. Histolojik tanı yöntemleri, et ve et ürünlerinde hileleri tespit etmek için, post mortem süreçlerin ette meydana getirdiği değişimleri gözlemek için ve ete uygulanan mekanik işlemlerin etin kalitesine etkisini belirlemek için gıda güvenliği açısından önemli yöntemlerdir. Gıda analizlerinde Hematoksilen-Eozin boyama tekniği ve Crossman'ın Modifiye Üçlü Boyama (Triple) tekniği yaygın kullanılan histolojik boyama teknikleridir. Bu derlemenin amacı ülkemizde ve dünyada gıda analizlerinde kullanılan histolojik tanı yöntemleri ve kullanım alanları hakkında bilgi sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Et, Gıda, Histoloji, Tanı

ABSTRACT

Food safety makes it essential to control food at all stages from the production to the consumption of food in terms of public health. The meat industry, which has an important place among animal originated foods in our country and all over the world, needs reliable meat quality throughout the production process to produce high quality meat products for consumers. Histologic methods are a widely used for analysis for controlling meat and meat products in the food industry, particularly at the microscopic level of biological tissues. Histological diagnostic methods are important methods for detecting adulteration in meat and meat products, monitoring changes in post mortem processes and food safety in order to determine the effect of meat processing on meat quality. Hematoxylin-Eosin staining technique and Crossman's Triple dyeing technique are commonly used histological staining techniques in food analysis. The aim of this article was to present information about the histological diagnostic methods used in food analysis in our country and in the world.

Key words: Diagnosis, Food, Histology, Meat

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

KİLİS KEÇİSİNDE DORSAL DİL PAPİLLALARININ HİSTOKİMYASAL YAPISI

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Şah HAREM
Harran Üniversitesi, harem63@gmail.com

ÖZET

Yapılan çalışma Türkiye'nin yerli keçi ırklarından olan Kilis keçisinde dorsal dil papillalarının histokimyasal yapısını belirlemek ve diğer hayvan türleriyle karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada 3-4 yaşlarında, altı adet Kilis keçisinin dili materyal olarak kullanıldı. Dilin dorsal yüzünün apeks, korpus ve torus lingua bölgelerinden alınan parçalar ışık mikroskopik incelemeler için %10 Formol'de tespit edildi. Parafine gömülen dokulardan 6 µm kalınlığında kesitler alındı ve Mallory'nin üçlü boyama yöntemi ile boyandı. Kilis keçisinde dilin dorsal yüzünde papilla filiformis, papilla lentikularis, papilla konise olmak üzere 3 tip mekanik papilla ve papilla fungiformis, papilla sirkumvallata olmak üzere 2 tip tat papillası bulundu. Filiform ve fungiform papillalar buldukları bölgeye göre değişen morfolojiye sahipti. Lentiküler papillalar lingual torusun median hattı boyunca yer almıştı ve yuvarlak ya da konik şekilli olmak üzere 2 tipti. Bu papillalarda tat tomurcukları hendeğin sadece iç duvarında intraepitelyal olarak yer almaktaydı. Kilis keçisi papillaların tipleri ve morfolojisi bakımından, İran keçisi, koyun, öküz ve Mehraban kuzusu ile benzer özelliklere sahip iken lentiküler papilla içermesi yönüyle Berberi koyunundan farklıydı. Bu durum dil yüzeyindeki papillaların morfolojik yapısının diyet ve habitat yanında genetik farklılıklara da bağlı olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil, Histoloji, Keçi, Papilla

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

BİR ALMAN ÇOBAN KÖPEĞİNDE LEISHMANİASİS OLGUSU

Arş. Gör. Adem ŞAHAN

Harran Üniversitesi, ademsahan@harran.edu.tr

Arş. Gör. Pelin Fatoş POLAT

Harran Üniversitesi, pelin_polat@harran.edu.tr

Prof. Dr. Gürbüz AKSOY

Harran Üniversitesi, gaksoy@harran.edu.tr

Doç. Dr. Ender DİNÇER

Mersin Üniversitesi, enderdin@gmail.com

Doç. Dr. Rahşan YILMAZ

Harran Üniversitesi, rahsany@harran.edu.tr

Arş. Gör. İsmail GÜNAL

Harran Üniversitesi, ismailgunal@harran.edu.tr

ÖZET

Leishmaniasis, *Phlebotomus spp.* cinsi kum sineklerinin ısırmasıyla hayvanlara ve insanlara bulaşan kronik ve genellikle ölümcül seyreden protozoal bir hastalıktır. Vektör ısırığını takiben, leishmania amastigotları dermal makrofajları enfekte eder, koruyucu olmayan bir bağışıklık yanıtı ile vücuda yayılır ve hastalığa neden olur. *Leishmaniasis* kutanöz ve visceral olmak üzere iki formda seyreder. Çalışmamızın materyalini kliniğimize gelen 25 kg ağırlığında, 6 aylık dişi Alman çoban köpeği oluşturmuştur. Hasta ağız, burun, dudak, göz çevresi, ön sol ve arka her iki ayak parmaklarında diffuz, kenarları ülseratif yara oluşumu şikayeti ile kliniğimize getirilmiştir. Klinik muayene bulgularında vücut sıcaklığı 38.2 °C, solunum sayısı 24 (dk), nabız 120 (dk) olarak belirlenmiş olup normal referans değerleri içerisinde. Hasta daha önce bir klinikte muayene edilmiş ve atopik dermatit teşhisi ile yaklaşık 10 gün boyunca kortikosteroid ve antihistaminik tedavisi uygulanmıştır. Ancak tedavi sonucunda yaraların yayılarak ve derinleşerek ilerlediği gözlemlenmiştir. Teşhis amacıyla tam kan muayenesi, smearde May-Grunwald-Giemsa boyama ve Polimerize Zincir Reaksiyonu (PZR) yapılmıştır. Hemogram bulguları normal sınırlar içerisinde olup sadece PLT referans değerlerinin altında tespit edilmiştir. PZR ve May-Grunwald-Giemsa boyama sonuçlarında ise *Leishmania spp.* pozitif tespit edilmiştir. Tedavi amacı ile Allopurinol (Sandoz İlaçları, Urikoliz 300 mg 50 tablet) 10mg/kg dozunda, günde iki kez 75 gün boyunca, Levamizol (Sanofi Aventis İlaçları, Sitraks 40 mg/5 ml 30 ml) 2,5 mg/kg dozunda, haftada bir kez, 5 hafta süre ile kullanılmıştır. Tedavinin sonucunda klinik bulguların tamamen ortadan kalktığı görülmüştür. Ülkemizde ve özellikle bölgemizde büyük bir sorun teşkil eden *Leishmania spp.*'ye uyguladığımız tedavi şekli bakımından çalışmamız özgündür.

Anahtar kelimeler: Leishmaniasis, köpek, tedavi

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA BALIKLIĞÖL'DE YAŞAYAN *CARASO BARBUS LUTEUS* (HECKEL, 1843) TÜRÜNÜN DİCLE VE FIRAT NEHRİNDE YAŞAYANLARLA mtDNA COI VARYASYONLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Arif PARMAKSIZ
Harran Üniversitesi, aprmksz@gmail.com

Safiye Gül EKER
Harran Üniversitesi

ÖZET

C. luteus Fırat, Dicle nehirlerinde, Mesopotamya'daki doğal ve yapay göllerde geniş bir yayılım gösteren Cyprinidae familyasına ait endemik bir türdür. Bu çalışmada Balıklıgöl'de yaşayan bireyler ile Fırat ve Dicle nehirlerindeki bireyler mtDNA COI sekansları kullanılarak karşılaştırılmıştır. Her bir lokaliteden 10 birey alınarak içinde buz parçaları bulunan koruyucu kaplara konularak laboratuvara getirildikten sonra tür teşhisleri yapılmıştır. Daha sonra örneklerden yaklaşık 1 gr kas dokusu alınarak 90% etanol içeren mikrosantrifüj tüplerine konulmuş ve DNA elde edilene kadar -20 C de muhafaza edilmiştir. Total DNA izolasyonu kas dokusundan GeneJET Genomic DNA Purification Kit (Thermo Scientific) kullanılarak yapılmıştır. PZR işlemi BIO-RAD T100TM Thermal Cycler cihazı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen PZR ürünleri ticari bir firmaya gönderilerek 3500 XL Genetic Analyzer (Thermo Fisher Scientific) cihazında dizi analizi yaptırılmıştır. Ortalama 600 bç'lik mtDNA COI bölgesi dizi analizi yapılarak, 9 değişken bölge ve 4 haplotip tespit edilmiştir. Balıklı göl bireylerinde tek tip haplotip görülmüş ve tüm bireylerin H1 haplotipinde olduğu tespit edilmiştir. H1 haplotipi Fırat ve Dicle nehir sistemlerinde yaşayan bireylerde de en çok görülen haplotip olmasından dolayı balıklıgölde yaşayan *C. luteus* türüne ait bireylerin mtDNA COI sekansları bakımından benzer olduğunu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: *Carasobarbus luteus*, mtDNA COI, Genetik çeşitlilik, Fırat Nehri, Dicle Nehri

Harran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu Başkanlığı tarafından desteklenmiştir. (HÜBAK-17211)

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA BALIKLIGÖL'DE YAŞAYAN CARASOBARBUS LUTEUS (HECKEL, 1843) TÜRÜNÜN DİCLE VE FIRAT NEHRİNDE YAŞAYANLAR ARASINDAKİ GENETİK FARKLILIKLARIN MİKROSATELLİT DNA MARKMRLERİ KULLANILARAK ARAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Arif PARMAKSIZ
Harran Üniversitesi, aprmksz@gmail.com

ÖZET

Cyprinidae familyasına ait bir tür olan Carasobarbus luteus ön Asya'nın karakteristik monotipik ve endemik türlerinden biridir. Türkiye'de genel olarak yayılış alanları Fırat ve Dicle nehir sistemleri olup, ülkemizin bilhassa Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan bu tür Şanlıurfa Balıklıgöl'de de yaşayan bir türdür. Bu çalışmada Balıklıgöl'de yaşayan bireyler ile Fırat ve Dicle nehirlerindeki bireyler mikrosatellit DNA markörleri kullanılarak karşılaştırılmıştır. Her bir lokaliteden 10 birey alınarak içinde buz parçaları bulunan koruyucu kaplara konularak laboratuvara getirildikten sonra tür teşhisleri yapılmıştır. Daha sonra örneklerden yaklaşık 1 gr kas dokusu alınarak 90% ethanol içeren mikrosantrifüj tüplerine konulmuş ve DNA elde edilene kadar -20 C de muhafaza edilmiştir. Total DNA izolasyonu kas dokusundan GeneJET Genomic DNA Purification Kit (Thermo Scientific) kullanılarak yapılmıştır. PZR işlemi BIO-RAD T100 TM Thermal Cycler cihazı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Mikrosatellit bölgelerinin uzunluklarının belirlenmesinde kapiller elektroforezi (ABI 3100 Genetic Analyzer) kullanılmış olup, genotipleme için gerekli ham veriler hizmet alımı ile gerçekleştirilmiştir. Tüm lokalitelerdeki popülasyonları arasındaki genetik uzaklık değerleri hesaplanmış ve bu değerlerin istatistiksel olarak önemli olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Carasobarbus luteus, mikrosatellit, Genetik çeşitlilik, Fırat Nehri, Dicle Nehri

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ELAZIĞ YÖRESİNDE PNÖMONİLİ KEÇİ AKCİĞERLERİNDE KÜÇÜK RUMİNANT VEBASI (PPR) VİRAL ANTİJENİNİN İMMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK BELİRLENMESİ

IMMUNOHISTOCHEMICAL DETECTION OF PESTE DES PETİTS RUMİNANTS (PPR) VİRAL ANTİGENS İN PNEUMONİC CAPRİNE LUNGS İN ELAZIĞ REGION

Doç. Dr. Songül ÇERİBAŞI

Fırat Üniversitesi, songulozer@firat.edu.tr

Doç. Dr. Ali Osman ÇERİBAŞI

Fırat Üniversitesi, aoceribasi@firat.edu.tr

Doç. Dr. Mustafa ÖZKARACA

Atatürk Üniversitesi, mustafa.ozkaraca@atauni.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Elazığ yöresindeki pnömonili keçi akciğerlerinde immunohistokimyasal yöntemle küçük ruminant vebası (PPR) viral antijenlerinin varlığı ve yaygınlığının tespiti amaçlanmıştır. Bu amaçla, Elazığ'daki bir mezbahada kesilen, 889 erkek kıl keçisinin akciğerleri muayene edildi. Çalışmada makroskopik olarak 152 olguda (17.10%) pnömoni tespit edildi, pnömonilerde apikal ve kardiyak loplarda lezyon şiddeti değerlendirildiğinde 97'sinde hafif, 39'unda orta, 17'sinde şiddetli konsolidasyon bulunduğu saptandı. Pnömonili 152 akciğer mikroskopik olarak kataral-purulent (41, %26.97), intersitisyel (72, %47.37), fibrinli (34, %22.37), verminöz (2, %1.32), pulmoner adenomatoz (3, %1.97) olarak sınıflandırıldı. PPR viral antijenlere; histopatolojik olarak hafif şiddette konsolidasyona sahip kataral-purulent bronkopnömoni (n=3), orta şiddette konsolidasyona sahip intersitisyel (n=2) ve fibrinli bronkopnömoni (n=2) belirlenen, 7 olguda (%4.61) rastlandı. Viral antijenlere ilişkin immunboyama bronş ve bronşiyol epitelinde daha yoğun olmak üzere lümendeki eksudat içerisinde de tespit edildi. Sonuç olarak etkenin keçi pnömonilerinde önemli etiyojik ajanlardan biri olabileceği kanısına varılmıştır. Ek olarak, sunulan çalışmada histopatolojik lezyonların nonspesifik olduğu PPR kaynaklı pnömoniler dikkate alındığında immunohistokimyasal yöntemin PPR enfeksiyonlarının teşhisinde ileri laboratuvar metodlarına alternatif bir yöntem olarak kullanılabilirliği kanaatine varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Peste des Petits Ruminants, keçi, pnömoni, immunohistokimya

ABSTRACT

The aim of this study was to evaluate presence and distribution of Peste des Petits Ruminants (PPR) infection by immunohistochemistry in goats with pneumonia in the Elazig region. For this purpose, lungs of 889 slaughtered male hair goats were macroscopically analysed for pneumonia lesions. Among the 152 cases of pneumonia, 97 (63.82%) exhibited mild lesions, 39 (25.66%) had moderate lesions and 16 (10.53%) had severe lesions according to the extent of consolidation, and they were classified microscopically as catarrhal-purulent (n=41, 26.97%), interstitial (n=72, 47.37%), fibrinous (n=34, 22.37%), verminous (n=2, 1.32%), and pulmonary adenomatosis (n=3, 1.97%). The PPR antigens were detected in 7 cases three of which had catarrhal-purulent bronchopneumonia with mild consolidation, two had interstitial and the remaining had fibrinous bronchopneumonia with moderate consolidation by using direct immunohistochemistry on paraffine sections. Specific immunostaining related with viral antigens was found more intensely in the bronchi and the

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

bronchiole epithelium and, also cellular exudates in the lumen. These results show that PPR viruses may be regarded as one of the aetiological agents in goat pneumonia. Furthermore, when non-specific histopathological lesions in the pneumonia with PPR origin, as evidenced in the presented study, are considered, the immunohistochemistry can be used as an alternative method to the advanced laboratory methods for diagnosis of PPR infections in goats.

Key words: Peste des Petits Ruminants virüs, goat, pneumonia, immunohistochemistry

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

MICROBIAL ENZYMES FOR BIOTECHNOLOGICAL PROCESSES

Dr. Öğr. Üyesi Ebru UYAR

Harran University, ebruuyar@harran.edu.tr

ABSTRACT

Various microorganisms including bacteria, actinomycetes, fungi, and yeast are able to intracellularly or extracellularly synthesis many valuable enzymes with discrete application capacity in versatile industrial processes. Although industrial enzymes are produced from plants and animals, microbial enzymes have several superiorities like higher activity and stability as well as production yield which can be accelerated by modification of fermentation conditions and genetic manipulation of the producer microbes. Among industrial enzymes, amylases, proteases, lipases, pectinases, xylanases, cellulases and laccases which are produced extracellularly are of special interest. Many advantages such as being environmentally friendly and high specificity which reduce the product cost and purification steps by catalyzing the reaction in stereo- and regio-selective manner could be attributed to these enzymes. Therefore, industrial application of enzymes originated from microbial sources has grown immensely in recent years. The global market for industrial enzymes is estimated to reach USD 6.32 billion by 2021, growing at a compound annual growth rate (CAGR) of 4.3% during 2016-2021. Application of industrial enzymes in different biotechnological processes of detergent, dairy, paper, textile, food, pharmaceutical and environmental industries will be discussed in details, and novel microbial strains producing some of these enzymes with potential application capacity will be exemplified.

Keywords: Microbial enzymes, applications, industry

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

THE EFFECTS OF SOME GOOD HYGIENE PRACTICES IN SLAUGHTERHOUSE ON MICROBIOLOGICAL QUALITY OF SMALL ANIMAL CARCASSES

MEZBAHADA BAZI İYİ HİJYEN UYGULAMALARININ KÜÇÜKBAŞ
HAYVAN KARKASLARININ MİKROBİYOLOJİK KALİTESİ ÜZERİNE
ETKİLERİ

Dr. Halil DURMUŞOĞLU

Dicle Üniversitesi, hdurmusoglu@firat.edu.tr

Dr. G. Kürşad İNCİLİ

Fırat Üniversitesi, gkincili@firat.edu.tr

Dr. Pelin DEMİR

Fırat Üniversitesi, p.demir@firat.edu.tr

Doç. Dr. O. İrfan İLHAK

Fırat Üniversitesi, oiilhak@firat.edu.tr

ABSTRACT

This study was conducted to determine how much change in the microbiological quality of small animal carcasses occurs if the personnel who work along the slaughter-line apply good hygiene rules during slaughtering.

The study was conducted in two stages in two different slaughterhouses (A and B) which are not applied good hygiene practices. In the first stage, each slaughterhouse was visited in a total three times, once a week, and samples were taken from 4 different sites (rump, flank, brisket, neck) of carcasses (n=30) before chilling procedure, and the samples were analyzed for Total Mesophilic Aerobic Bacteria (TMAB), Enterobacteriaceae and Salmonella spp. In this way, general microbiological quality of the carcasses produced without good hygiene practices was revealed during the first stage of the study. In the second stage, the personnel who work on slaughterline were ensured to apply some good hygiene rules (to wear latex gloves and hair net, washing their gloved hands, disinfect their blade by dipping into $\geq 82^{\circ}\text{C}$ hot water at least 5 sec). Samples were taken from carcasses (n=15) which were produced with good hygiene practices and they were analyzed as mentioned in the first stage.

In the first stage (without good hygiene practices), TMAB and Enterobacteriaceae numbers of the carcasses were detected as 3.68 and 0.90 $\log_{10}$ CFU/cm² in the slaughterhouse A, while those numbers decreased to 3.60 and 0.41 $\log_{10}$ CFU/cm² in the second stage (after good hygiene practices) of the study, respectively. TMAB and Enterobacteriaceae numbers of the carcasses in the slaughterhouse B were 3.88 and 1.77 $\log_{10}$ CFU/cm² while those numbers decreased to 3.20 and 0.77 $\log_{10}$ CFU/cm² in the second stage of the study (P<0.05), respectively. The carcasses in the slaughterhouse A were detected as Salmonella spp. negative in both the first and the second stage of the study. As for slaughterhouse B, four carcasses were Salmonella spp. positive in the first stage while none of the carcasses was Salmonella spp. positive in the second stage.

Consequently, it was detected that wearing gloves and washing gloved hands, and disinfecting blades by dipping them into hot water ($\geq 82^{\circ}\text{C}$, at least 5 sec) before the skinning process of small animal carcass in slaughterhouses improve the carcass microbiological quality. It can be said that reductions in the numbers of microorganisms on carcasses may increase depending on the skill and care of the staff.

Key words: Good hygiene practices, Slaughterhouse, Carcass

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÖZET

Bu çalışma, mezbaha küçükbaş hayvan kesim hattında çalışan personellerin bazı hijyen kurallarına uyması ile karkas mikrobiyolojik yükünde ne kadarlık bir değişim olduğunu incelemek amacıyla yapıldı.

Çalışma, personel iyi hijyen uygulamalarının olmadığı iki farklı mezbahada (A ve B mezbahası), iki aşamada gerçekleştirildi. Birinci aşamada her bir mezbahaya haftada bir kez olmak üzere üç defa gidilerek soğutma öncesi küçükbaş hayvan karkaslarının (n=30) dört farklı (but, kavram, dös ve boyun) bölgesinden örnekler alındı ve Toplam Mezofil Aerobik Bakteri (TMAB), Enterobacteriaceae ve Salmonella spp. analizleri yapıldı. Böylece çalışmanın birinci aşaması boyunca mezbahalarda personel iyi hijyen uygulamaları olmaksızın üretilen karkasların genel hijyen durumu ortaya konuldu. İkinci aşamada da aynı mezbahalara gidilerek işçilerin kesim esnasında bazı hijyen kurallarına (bone takmaları, eldiven giymeleri, ellerini yıkamaları, bıçaklarını ≥ 82 C'lik suya daldırmaları) uymaları sağlandı. İyi hijyen uygulamalarına uyularak üretilen karkaslardan (n=15) birinci aşamada olduğu gibi örnekler alındı ve analizleri yapıldı.

Birinci aşamada (İyi hijyen uygulamaları öncesi) A mezbahasındaki karkasların TMAB ve Enterobacteriaceae sayıları 3,68 ve 0,90 $\log_{10}$ kob/cm² olarak tespit edilirken, ikinci aşamada (hijyen uygulamaları sonrası) bu değerlerin 3,60 ve 0,41 $\log_{10}$ kob/cm² 'ye azaldığı tespit edildi. B mezbahasında birinci aşamada karkasların TMAB ve Enterobacteriaceae sayıları 3,88 ve 1,77 $\log_{10}$ kob/cm² iken bu değerlerin 3,20 ve 0,77 $\log_{10}$ kob/cm² 'ye düştüğü görüldü (P<0.05). A mezbahasında birinci ve ikinci aşamalarda karkaslar Salmonella spp. negatif bulundu. B mezbahasında ise birinci aşamada 4 karkas Salmonella spp. pozitif iken, iyi hijyen uygulamaları sonrası alınan örneklerde Salmonella spp. tespit edilmedi.

Sonuç olarak, mezbahada işçilerin el yıkama ve bıçaklarını ≥ 82 °C'lik suya daldırma işleminin karkasın mikrobiyolojik kalitesini artırdığı tespit edildi. Mezbaha kesim hattında yapılan personel hijyen uygulamaları ile karkas mikrobiyal yükünde elde edilen azalmaların personelin gösterdiği özene ve becerisine bağlı olarak artabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İyi Hijyen uygulamaları, Mezbaha, Karkas.

Bu çalışma Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından VF.16.16 no'lu doktora projesiyle desteklenen "Mezbaha Personeli Hijyeninin Küçükbaş Hayvan Karkaslarının Mikrobiyolojik Kalitesi Üzerine Etkileri" başlıklı çalışmadan türetilmiştir.

II. ULUSLARARASI HAKEMLI GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

საქართველოს კანონი ფსიქიატრიული დახმარების შესახებ

Law of Georgia on Psychiatric Assistance

Lilia KONSALITZE

Research Institute Of Clinical Medicine, Tbilisi, Georgia

საქართველო, როგორც დემოკრატიული სახელმწიფო, აღიარებს, რომ ფსიქიკური ჯანმრთელობა ადამიანის ჯანმრთელობის ფუნდამენტური ნაწილია

საზოგადოების კეთილდღეობის წინაპირობა და ფსიქიური აშლილობის მქონე პირთა უფლებების დაცვა სახელმწიფოს პასუხისმგებლობაა და

ეს კანონი განსაზღვრავს ფსიქიკური ჯანმრთელობის დაცვის სამართლებრივ და ორგანიზაციულ საფუძველს. 1. პაციენტს უფლება აქვს:

ა) მასზე ჰუმანური მოპყრობის შესახებ, რომელიც გამორიცხავს ნებისმიერი ქმედებას, რომელიც შეურაცხყოფს მის ღირსებას;

ბ) სასწრაფო სამედიცინო დახმარების მისაღებად სათანადო მკურნალობა მიიღოს პირობებისა და მეთოდების მინიმალური შეზღუდვით,

დამტკიცებული საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ, როდესაც შესაძლებელია საცხოვრებელი ადგილის ახლოს ყოფნა;

გ) მიიღოს სრული, ობიექტური, დროული და გასაგები ინფორმაცია მისი ავადობისა და სავარაუდო ფსიქიატრიული დახმარების შესახებ;

თუ პაციენტი ქმედუნაროა ან ვერ ახერხებს ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებას, ინფორმაცია მოწოდებულია იურიდიული წარმომადგენლისთვის.

პაციენტი და მისი არყოფნის შემთხვევაში, ნათესავი;

დ) გაეცნოს მის შესახებ არსებულ სამედიცინო დოკუმენტაციას; ექიმი განსაზღვრავს პაციენტისა და მესამე პირისთვის მისაწოდებელი მოქმედების ფარგლებს

სამედიცინო ჩანაწერებში განთავსებული ინფორმაცია;

ე) მკურნალობაზე უარის თქმა;

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

HEMŞİRELİK 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ HATALARDA TUTUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğr. Gör. Evin EVİNÇ

Dicle Üniversitesi, evinsy@hotmail.com

Öğr. Gör. Leyla ZENGİN

Dicle Üniversitesi, leyla_zen@hotmail.com

Giriş ve Amaç: Sağlık, insan yaşamının sürdürülmesinde, yaşam kalitesinin oluşturulmasında ve korunmasında özel bir öneme sahip olup sağlık hizmetleri tüm ülkelerin öncelikli konusu olmaktadır. Tıbbi hatalar hem sağlık çalışanlarını hem de hastaları olumsuz şekilde etkilemektedir. Tıbbi hata kavramı; "sağlık hizmeti sunan bir profesyonelin uygun ve etik olmayan bir davranışta bulunması, mesleki uygulamalarda yetersiz ve ihmalkar davranması sonucu hastanın zarar görmesi" olarak tanımlanmaktadır. Tıbbi hata türleri hekim ve hemşirelerin görevlerini yerine getirirken en sık karşılaştıkları veya yol açtıkları hata türleri kapsamaktadır. Tıbbi hata oranlarının azaltılabilmesi için sağlık profesyonellerinin tıbbi hatalara karşı tutumlarının belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Tutumlar yalnızca bir davranış eğilimi ya da sadece bir duygu değil, biliş-duygu-davranış eğilimi bütünlüğüdür. Sağlık profesyonelleri bilgi düzeyleri, konu ile ilgili duyguları ve davranışlarıyla tıbbi hataya karşı tutumlarını sergilemektedir. Bu bağlamda çalışmamız hemşirelik mesleğinin bir üyesi olarak mezuniyet öncesi son sınıf öğrencilerinin tıbbi hata yapma eğilim durumlarının belirlenmesi ile tıbbi hatalar hakkındaki görüş ve tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma; Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencilerinde 27 Şubat-06 Mart 2018 tarihleri arasında tanımlayıcı olarak yürütülmüştür. Araştırma evrenini hemşirelik 4. Sınıfta öğrenim görmekte olan 113 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden araştırmaya katılmayı kabul eden 84 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Veriler, tıbbi hatalarda tutum ölçeği ve araştırmacı tarafından oluşturulan hemşirelik öğrencilerine yönelik kişisel bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmış, bilgisayar ortamında istatistiksel yazılım programı kullanılarak sayı-yüzde-ortalama ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan 4. Sınıf öğrencilerinin yaş ortalaması 23.2 ± 2.9 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %54.8'i kadın olduğu, %44'inin annesinin okuryazar olmadığı, %31'sinin babasının lise mezunu olduğu, %46.4'nin gelir gider düzeyinin birbirine eşit olduğu, %72.6'nın çekirdek aile tipine sahip olduğu ve %60.7'sinin ailesi ile birlikte yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin şu andaki hemşireliğe ilişkin memnuniyeti 4.4 ± 2.1 (0-10 puan üzerinden puanlanan değer) ve %59.5'i orta düzeyde başarılı olarak algılamaktadır. Öğrencilerin % 48.8' nin hemşirelik mesleğini sevdiği ve %57.1'sinin hemşirelik mesleğini iş garantisi olması nedeniyle tercih ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin tıbbi hatalarda tutum ölçeği; tıbbi hatta algısı puan ortalaması 2.9 ± 0.8 , tıbbi hatta yaklaşım puan ortalaması 2.0 ± 0.5 , tıbbi hatta nedenleri ortalaması 2.1 ± 0.6 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin tıbbi hatalarda tutum ölçeği toplam puan ortalaması 2.2 ± 0.4 olup öğrencilerin tıbbi hatta tutumlarının olumsuz olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik 4. sınıf öğrencilerinin tıbbi hataların ve hata bildirimlerinin öneminin farkındalığının düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin tıbbi hataların ve hata bildirimlerinin öneminin farkındalığını artırmak için eğitim programlarının planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Tıbbi Hata, Tıbbi Hata Tutum Ölçeği

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

İLK KEZ IM ENJEKSİYON YAPAN HEMŞİRELİK 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğr. Gör. Leyla ZENGİN

Dicle Üniversitesi, leyla_zen@hotmail.com

Öğr. Gör. Evin EVİNÇ

Dicle Üniversitesi, evinsy@hotmail.com

Giriş ve Amaç: Hemşirelik Esasları dersinde öğrencilere sadece teorik bilgiler değil aynı zamanda pratik bilgiler de öğretilmektedir. Bu derste öğrencilere pratik bilgilerin öğretilmesinde demonstrasyon yöntemi kullanılmaktadır. Öğrencilere laboratuvar ortamında hedeflenen davranışın kazandırılması amacıyla öğretim elemanları gözetiminde maketler üzerinde uygulama yaptırılmaktadır. IM uygulama öğrencilerin ilk öğrendikleri invaziv girişim olması nedeniyle önemli bir deneyim olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilere tekrarlı uygulamalar yaptırılarak klinik uygulamalarda hata yapma, hastaya zarar verme gibi olumsuz düşünceleri ile baş etmeleri sağlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin IM enjeksiyon yapmadan önce yaşamış oldukları korku ve anksiyetenin öğrenme başarısını olumsuz etkilediği ve anksiyete düzeyinin azalması öğrenme başarısının arttığını bilinmektedir. Bu çalışma; ilk kez IM enjeksiyon yapan hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin anksiyete düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma; Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim görmekte olan 1. sınıf öğrencilerinde 27 Şubat-06 Mart 2018 tarihleri arasında tanımlayıcı olarak yürütülecektir. Araştırma evreni hemşirelik 1. Sınıfta öğrenim görmekte olan 118 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden araştırmaya katılmayı kabul eden 68 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Veriler, Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ) ve araştırmacı tarafından oluşturulan hemşirelik öğrencilerine yönelik kişisel bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmış, bilgisayar ortamında istatistiksel yazılım programı kullanılarak sayı-yüzde-ortalama ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan 1. Sınıf öğrencilerinin yaş ortalaması 19.8 ± 1.6 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %63.8'i kadın olduğu, %47.8'inin annesinin okuryazar olmadığı, %36.2'sinin babasının ilkokul mezunu olduğu, %55.1'nin gelir gider düzeyinin birbirine eşit olduğu, %75.3'nün çekirdek aile tipine sahip olduğu ve %72.5'sinin ailesi ile birlikte yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin 63.8'inin ilk tercih olarak yerleştiği ve %53.6'sının hemşirelik mesleğini iş garantisi olması nedeniyle tercih ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin, %66.7'sinin düşük düzeyde anksiyetesinin olduğu, %14.5'nin orta düzeyde anksiyetesinin olduğu, %18.8'inin yüksek düzeyde anksiyetesinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Beck Anksiyete Ölçeği Puan Ortalaması 14.53 ± 11.52 olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin IM uygulama yaparken düşük düzeyde anksiyete yaşadığı belirlenmiştir. Ayrıca farklı düzeylerde yaşanan anksiyetenin başarıyı olumsuz etkilememesi için öğrencilerde uygulama öncesi anksiyete düzeyinin belirlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Enjeksiyon, Beck Anksiyete Ölçeği

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

MYOKARDIAL VIABILİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE [99mTc] MIBI INFÜZYONUNUN [99mTc] MIBI + GİK INFÜZYONU İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Uz. Dr. Halil KÖMEK

Gazi Yaşargil Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, halilkomek@gmail.com

Dr. Halil KAYA

Dicle Üniversitesi, hkaya@dicle.edu.tr

ÖZET

Amaç: Kronik iskemik segmenter duvar hareket bozukluğu olan hastalarda myokardial viabilitenin gösterilmesi açısından [99mTc] MIBI infüzyonu ve [99mTc] MIBI +GİK infüzyon çalışmalarını karşılaştırmayı amaçladık
Metod: Çalışmamıza Ekokardiografilerinde sol ventrikül duvar hareket bozukluğu olan ve Angiografilerinde damar tıkanıklığı saptanan 20 hasta alındı. Tüm Hastalara 1 er hafta arayla Hem MIBI infüzyon hemde MIBI+ GİK (glikoz, İnsülin, Potasyum) protokolleri ile myokard SPECT görüntüleri alındı.

Bulgular: Toplamda 400 segmentin skorlarına göre değerlendirildiğinde MIBI infüzyon çalışmasında toplam skor 203 MIBI infüzyon+GİK infüzyon çalışmasında toplam skor 160 olarak bulunmuştur. Viabl segment sayısına bakıldığında MIBI infüzyon+GİK infüzyon çalışmasında 20 segmentte MIBI infüzyon çalışmasına göre viabilite izlendi.

Sonuç: Myokardial viabilitenin değerlendirilmesinde [99mTc] MIBI infüzyon+GİK infüzyon çalışması [99mTc] MIBI infüzyon çalışmasına göre daha başarılı bulunmuş olup viabilitenin değerlendirilmesinde kullanılabileceği kanaatine vardık

Anahtar Kelimeler: Myocardial viabilite; 99mTc MIBI;GİK(Glikoz –İnsülin-Potasyum)

07 Ekim 2018

İYOT REFRAKTER İYİ DİFERANSİYE TROİD KANSERLİ HASTALARDA ¹⁸F FDG VE ⁶⁸Ga DOTATATE PET-BT SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI: TEK MERKEZLİ RETROSPEKTİF ANALİZ

Uz. Dr. Halil KÖMEK

Gazi Yaşargil Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, halilkomek@gmail.com

ÖZET

Giriş-Amaç: Uzak metastazı olan iyi diferansiye troid karsinomlu hastalarda 5 ve 10 yıllık mortalite oranı sırasıyla % 65 ve % 75 tir. Bu hastalarda RAI tedavisi, metastazektomi ve eksternal radyoterapi gibi çoklu tedavi seçenekleri vardır. Bu tedavilere rağmen, tam yanıt sadece hastaların üçte birinde sağlanabilir; Hastaların üçte ikisi İyot refrakter olacak ve bunlarında genel olarak prognozu kötüdür. ¹⁸F FDG PET-BT nin metastatik diferansiye troid kanserlerinde prognostik değeri gösterilmiştir. Ayrıca troid tumor hücrelerinde Somatostatin reseptörü (SSTR) pozitif olduğuda bilinmektedir. Bu çalışmada İyot refrakter hastalarda ¹⁸F FDG ve ⁶⁸Ga Dotatate PET- BT sonuçlarını karşılaştırmak ve bu hastaların tedavi seçimine katkılarını görmeyi amaçladık.

Materyal Metod: Çalışmamıza 2014 kasım 2018 nisan tarihleri arasında iyot refrakter tanısı konulan hem ¹⁸F FDG hemde ⁶⁸Ga Dotatate PET-BT çekimi yapılmış olan iyi diferansiye troid kanserli (4 folliküler karsinom,1 hurthel hücreli, 3 uzun hücreli papiller, 2 diffüz sklerozan papiller, 2 onkositik, 1 hobnail hücreli papiller,) 16 (12K ,4E) hasta alındı. Hastaların yaş ortalaması (ss) 59.62 (14.04) (aralık 32-75) idi. Tüm görüntüler alanında en az 10 yıllık deneyimli 2 nükleer tıp uzmanı tarafından değerlendirildi.

Bulgular: ⁶⁸Ga PET-BT 16 hastada pozitif bulundu median SUVmax değeri 2 (aralık 1.1-12.6) olarak bulundu. ¹⁸F FDG PET-BT 16 hastada pozitif bulundu. Median SUVmax değeri 4.4 (aralık 1.15-29) idi. Lezyon bazlı değerlendirdiğimizde Dotatate PET-BT de AC metastazı ve lenf nodu metastazı sayısı ¹⁸F FDG PET-BT ye göre daha yüksek bulundu. Kemik metastazı , Rezidü-nüks , Kc metastazı , Beyin metastazı sayısı her iki PET-BT de eşitti. Kemik metastazlarında Dotatate PET-BT median SUVmax değeri 8.25 (aralık 1.4-16) FDG PET-BT median SUVmax değeri 7.45 (3-24), Ac metastazlarında FDG PET-BT Suvmax değeri 1.5 (aralık 1.5-10.6) Dotatate PET- BT median SUVmax değeri 1.3 (aralık 1.1-2.9) olarak bulundu.

Sonuç: İyot refrakter DTC lı hastalarda ⁶⁸Ga Dotatate ile daha fazla metastatik odak saptanabilmektedir . Hastaların tedavi seçimini belirleyebilmek için iyot refrakter iyi difreansiye troid kanserli hastalarda hem FDG PET-BT hemde Dotatate PET-BT görüntülemesinin yapılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: iyot refrakter, iyi diferansiye troid kanseri , ⁶⁸Ga Dotatate PET-BT

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

YENİ TANIMLANAN BİR MUTASYON EŞLİĞİNDE OKÜLOKUTANÖZ ALBİNİZM VAKALARINA YAKLAŞIM

Öğr. Gör. Dr. Evren GUMUS

Harran Üniversitesi, evreng@harran.edu.tr

ÖZET

Albinizm, okulokutanöz ve okular albinizm olarak ikiye ayrılır. Okulokutanöz albinizm oldukça nadir gözlenen, otozomal resesif kalıtılan, melanin biyosentezindeki defekte bağlı olarak saç, cilt ve gözlerde melanin pigment üretiminin parsiyel ya da tamamen yokmolmasıdır. Melanin sentezinde görevli olan genlerdeki mutasyonlara göre 7 alt tipe ayrılmaktadır. Mutasyonun olduğu gen ve mutasyonun tipine göre gözlenen fenotipler oldukça değişken olabilmektedir. Strabismus, nistagmus, kırma kusurları, azalmış retinal pigmentasyon, mavi-gri iris rengi gözde en sık gözlenen bulgulardır. Ciltte ve saçta ise çiller, beyaz yama şeklinde lekeler, altın sarısı-kırmızı renk saçlar gözlenebilmektedir. Bu hastalarda erken yaşlarda gözlenen malignensiler, hastalıkla ilgili en büyük sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma ile, 3 yaşında, okulokutanöz albinizm kliniği ile uyumlu hastamızda, yeni tanımlanan OCA2 [c.173_176dupAGAG(p.Ser59ArgfsTer33)] mutasyonu eşliğinde okulokutanöz albinizm vakalarına yaklaşımı değerlendirmeyi amaçladık.

Anahtar Kelimeler: Okulokutanöz albinizm, mutasyon, genetik

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA'DA YAŞ VE MEVSİMLERE GÖRE SERUM VİTAMİN D DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Nihayet BAYRAKTAR

Mehmet Akif İnan Eğitim Araştırma Hastanesi, nihayetmehmet@yahoo.com

Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR

Harran Üniversitesi, mrtmehmet@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Kanserin önlenmesi ve tedavisinde rolü olan Vitamin D'nin yağda eriyen vitaminler grubundadır. D vitamininin temel fonksiyonu serum kalsiyum ve fosfat düzeylerini korumaktır. D vitamini vücudun kalsiyum emilimine ve kullanımına yardım ederek güçlü kemiklerin oluşmasını ve korunmasını sağlar. Çalışmamızda, Şanlıurfa'da vitamin D düzeylerini değerlendirmeyi amaçladık.

Metod: Mehmet Akif İnan Eğitim Araştırma Hastanesine başvuran ve hiçbir hastalığı olmayan kontrol amacıyla gelen hastalardan toplam 400 kişiden (205 erkek, 195 kadın) çalışmaya dahil edildi. Serum vitamin D düzeyleri Cobas E 411 – C Oto-Analizöründe çalışıldı.

Bulgular: Hastanemize başvuran hastaların yaş gruplarında cinsiyet göre serum D vitamini düzeylerinin dağılımı; 18-28 yıl yaşlarında 37'si erkek 32.71 ± 10.12 yıl; 45'i kadın 33.61 ± 13.11 yıl (P >0.05); 28-38 yaş 47 erkek 30.01 ± 09.13 ; 43'i kadın 34.21 ± 11.07 (P <0.05); 38-48 yaş 53 erkek 22.71 ± 08.14 ; 37'si kadın 23.91 ± 12.10 (P <0.05); 48-58 yaş 36 erkek 19.21 ± 09.12 ; 39 kadın 17.61 ± 13.18 P <0.05; 58 > yaş 32 erkek 11.25 ± 07.31 ; 31 kadın 10.31 ± 06.22 (P >0.05). Mevsimlere göre serum D vitamini düzeylerinin dağılımı 18-28 yaşlarında yazda 37.18 ± 12.11 ; Kışta 31.21 ± 10.18 (P <0.05); 28-38 yaş yazda 27.01 ± 06.14 ; Kışta 22.01 ± 08.10 (P <0.05); 38-48 yaş yazda 19.07 ± 04.12 ; Kışta 14.91 ± 07.10 (P <0.05); 48-58 yaş yazda 24.01 ± 03.19 ; Kışta 17.91 ± 14.0 ; 58 (P <0.05); > yaş yazda 15.01 ± 05.14 ; Kışta 10.91 ± 6.10 (P <0.05).

Tartışma ve Sonuç: D vitamin eksikliği ve yetersizliğinin sık olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Kore'de yapılan bir çalışmada ergenlerde serum 25 OH D vitamin düzeyi ortalama 15,8 ng/ml, İngiltere'de ortalama 24 ng/ml bulunmuştur. Çalışmamızda ise ortalama D vitamin düzeyi 22 ng/ml idi. D vitamini düzeyini 30 ng/ml'nin üzerinde tutulmalıdır. Sonuç olarak; vücut metabolizmasında ve işlevlerinde ve her yaş grubunda eksikliğin önlenmesi için güneşlenme ve dışarıda dolaşma açısından bilinçlendirme. Yaş ve cinsiyet etkenleri göz önünde tutularak gerekebilecek ek tedaviler düşünülmeli ve multidisipliner yaklaşım benimsenmelidir.

Anahtar Kelimeler: 25-OH D vitamini, Yaş, Mevsim, Cinsiyet

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

TALASEMİ HASTALARINDA SERUM DEMİR DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Nihayet BAYRAKTAR

Mehmet Akif İnan Eğitim Araştırma Hastanesi, nihayetmehmet@yahoo.com

Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR

Harran Üniversitesi, mrtmehmet@yahoo.com

ÖZET

Giriş ve Amaç: Beta talasemi kronik hemolitik anemi ile karakterize hayat boyu transfüzyon bağımlılığının olduğu bir hastalıktır. Damarsal etkilenme sonucunda endotelial disfonksiyon ve arteriyel sertlik görülmektedir. Kronik hemoliz sonucu myokardiyumda demir birikimi kalp krizi dahil birçok kardiyak komplikasyonlara neden olmaktadır. Bu çalışmada talasemi hastalarında demir düzeylerinin sağlıklı kontroller ile karşılaştırılması oksidatif stres metabolizmasında bu parametrelerin fonksiyonunun aydınlatması amaçlanmaktadır.

Metod: Mehmet Akif İnan Eğitim Araştırma Hastanesine çalışmaya toplam 46 Talasemi hastası (27 bayan, 19 erkek) ve 46 sağlıklı kontrol (28 bayan 18 erkek) dahil edilmiştir, başvuran hastalar serum demir düzeyleri Cobas C 2000 Roche oto-analizöünde çalışıldı.

Bulgular: Talasemi hastaların Hb (gr/dl) $7,12 \pm 0,91$; sağlıklı kontrol grubu $14,47 \pm 2,05$ ($p < 0,01$); serum demir düzeyler ($\mu\text{g} / \text{dl}$) $187,65 \pm 3,85$, sağlıklı kontrolörden yüksek $75,97 \pm 2,67$ ($p < 0,01$); istatistiksel olarak anlamlı bulundu.

Tartışma ve Sonuç: Talasemi hastaların serum demir düzeyinin artmasına bağlı olarak sitokrom, myoglobi, katalaz ve peroksidaz gibi demir içeren antioksidanların etkili moleküllerin üretimi de azalmaktadır. Hem oksidan moleküllerin artması hem de antioksidan enzim sisteminin kapasitesinin re latif olarak yetersiz kalmasına bağlı olarak, oksidatif stresin artışı kabul edilmektedir. Sonuç olarak; Talasemi hastaların demir birçok doku ve organ sistemi etkileyen oksidatif hasarın mekanizmasının açıklığa kavuşturulması, hastalığın tedavisi ve komplikasyonlarından kaçınmada önem gösterebilir.

Anahtar Kelimeler: Talasemi, Demir yükü

KÜÇÜK YAŞTA KONVERSİYON BOZUKLUĞU: BİR OLGU SUNUMU

Dr. Öğr. Gör. Tuğba YÜKSEL

Dicle Üniversitesi, tyuksel44@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Konversiyon bozukluğu, çocukların sosyal, duygusal, aile ve akademik işleyişi ile sağlık hizmeti kullanımında önemli bir morbidite ve yüksek maliyeti olan karmaşık bir biyopsikososyal bozukluktur. Çocuklarda konversiyon bozukluğunun erken tanı konması ve uygun psikolojik müdahalenin olması şartıyla iyi bir prognoza sahiptir. Ayrıntılı nöropsikiyatrik değerlendirme, eşlik eden psikopatolojiyi tanımlamak için yararlı olabilir. En sık görülen psikososyal stresörler; okulla ilgili problemler, kişiler arası sorunlar, aile sorunları ve fiziksel ya da cinsel istismar öyküsüdür. Konversiyon bozukluğu olan çocuklarda depresyon ve anksiyete belirtileri yaygındır. Yazımızda bir haftadır sürekli olan iç çekme şikayetiyle gelen 8 yaşında erkek olgu tartışılacaktır.

Olgu: 8 yaşında erkek hasta bir haftadır sürekli olan iç çekme şikayetiyle çocuk psikiyatrisi polikliniğine başvuran 8 yaşında erkek hastadan alınan anamnezde korkularının olduğu, gece babayla birlikte uyuduğu, ailesi tarafından her istediğinin yapıldığı, son 1 haftadır iç çekme şeklinde şikayetinin olduğu, bu şikayetinin gece ve sabah saatlerinde olmadığı sonrasında başladığı, kendini durduramadığı öğrenildi. Yapılan ruhsal durum muayenesinde bilinci açık, koopere ve oryante olan hastanın algılaması ve yargılaması doğal, affektif anksiyözdü, konuşmaya daldığında iç çekmelerinin azaldığı, aralarda iç çekme şiddetinin arttığı dikkat çekti. Özgeçmiş ve soygeçmişinde özellik olmayan hastada konversiyon bozukluğu tanısı düşünülerek hastaya fluoksetin 5 mg/gün ve alprozolan 0,25 mg/gün tedavisi başlandı. Tedaviden 3 gün sonra şikayetlerinde belirgin düzelme olan hastanın takipleri devam etmektedir.

Tartışma: Olgumuz 8 yaşında bir haftadır sürekli olan iç çekme şikayetiyle gelen ve alınan anamnez ve yapılan ruhsal durum muayenesi sonucunda konversiyon bozukluğu tanısı alan tedaviye çabuk ve iyi yanıt veren erkek hastadır. Yanlış tanı konmasının olası olumsuz etkilerine rağmen, çocuklarda ve ergenlerde PNES'in klinik özellikleri, tedavisi ve sonuçları konusunda literatürde yetersiz bilgi bulunmaktadır. Çok erken yaşta başlaması, normalde gördüğümüz konversiyon paternlerine göre farklı bir şekilde görülmesi ve tedaviye hızlı ve iyi yanıt vermesi açısından olgumuz önemlidir.

Anahtar Kelimeler: çocukluk çağı, konversiyon bozukluğu, iç çekme

07 Ekim 2018

INVESTIGATION OF THE IN-VITRO EFFECTS OF PROBIOTIC LACTOBACILLUS ACIDOPHILUS ATCC 4356 STRAIN ON BIOFILM GENES OF CANDIDA ALBICANS STRAINS ISOLATED FROM URINARY CATHETERS

Mehmet DEMİRÇİ

Beykent University, mdemirci@gmail.com

Akın YIĞIN

Harran University, akinyigin@yahoo.com

Hikmet DİNÇ

Harran University, hikmetdnc@gmail.com

ABSTRACT

Candida albicans is among the most prevalent fungal species and asymptotically colonizes at healthy individuals. However, it is also an important opportunistic pathogen that can cause severe, and often fatal infections. *C. albicans* is often harmless but if the immune response deteriorates, it is overgrow and cause serious infection. Its infection associated with biofilm formation on medical devices especially and account for approximately 15% of hospital-acquired cases of sepsis. Recent studies showed that ALS (Agglutinine Like Sequence) gene family (ALS1 and ALS3) expressions were changed at clinical isolates to create biofilms. For these reason, aim of this study was to investigate in-vitro effects of *Lactobacillus acidophilus* ATCC 4356 considered as a probiotic, on *C. Albicans* biofilm genes isolated from urinary catheter.

Between January and October 2016, Twenty (20) *C. albicans* strains isolated from different urinary catheter were investigated in this study. A 1 McFarland suspension of *C. albicans* strains in sterile saline was prepared with colonies obtained from Sabouraud dextrose agar media. 250 µL of this suspension was added in each of two different tubes containing Sabouraud dextrose broth. 10⁶ CFU/mL *Lactobacillus acidophilus* ATCC 4356 was added in the 1st tube and the 2nd tubes was without *Lactobacilli*. The same process was also applied with 250 µL of *Candida albicans* ATCC 10231 control strain. At the 6th hour of incubation at 37 °C in a 5% CO₂ atmosphere, RNA was isolated with High Pure RNA isolation kit according to manufacturer instructions. After the synthesis of cDNA, ALS1 and ALS3 gene expressions runs were performed on LightCycler 480 system. Beta actin (ACT1) gene of *C. albicans* was used as a reference gene. The results were calculated with Livak's delta delta Ct method.

The ALS1 and ALS3 expression levels of *C. albicans* strains inoculated in the same environment with standard *L. acidophilus* strains were lower and higher respectively in comparison with that of without *L. acidophilus* ($p < 0.0001$). ALS1 gene expression ratio were downregulated with *L. acidophilus* environment and were found 4.60±0.45 and 3.30±0.27 without and with *L. acidophilus* respectively. On the other hand, ALS3 gene expression ratio were upregulated and were found 0.27±0.12 and 0.65±0.07 without and with *L. acidophilus* respectively.

In conclusion, *L. acidophilus* were found to downregulate and upregulate ALS1 and ALS3 gene expression of *C. albicans* in an in-vitro environment respectively. More extensive studies including *Lactobacillus acidophilus* with probiotic effect are needed to develop new approaches about the *C. albicans* biofilm development on medical devices.

Keywords: Probiotic, *Lactobacillus acidophilus*, *Candida albicans*, Medical device, Biofilm gene

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

FARKLI MATERYALLERLE YAPILAN ENDOKRON UYGULAMALARI

Arş. Gör. Dt. Necla Ezgi YENİÇERİ

Gaziantep Üniversitesi, ezgiyeniceri@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Derya SÜRMEİOĞLU

Gaziantep Üniversitesi, h.d.gursel@gmail.com

ÖZET

Kanal tedavili dişlerde geleneksel tedavi yaklaşımı post-kor ve kron restorasyonlarının uygulanmasıdır. Yapılan klinik çalışmalar değerlendirildiğinde post uygulamalarında retansiyon kaybı veya kırılmanın yanı sıra kök kırıkları bu tedavi yaklaşımında karşılaşılabilecek komplikasyonlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda, aşırı kron harabiyetine uğrayan kanal tedavili dişlerin restorasyonunda, post-kor sistemlerin dezavantajlarını ortadan kaldırabilmek için endokron restorasyonları geliştirilmiştir. Endokronlar, kor yapısı ve kron restorasyonunu bünyesinde birleştiren monoblok restorasyonlardır. Bu restorasyonlar ile kök kanalı ve kron dokuları korunurken, pulpa odasından sağlanan destek ile mikromekanik adezyon olumlu etkilenir. Aynı zamanda bilgisayar destekli tasarım/bilgisayar destekli üretim (CAD/CAM) sistemi ile daha iyi kenar uyumuna sahip hassas restorasyonların ekonomik ve hızlı bir şekilde üretimi sağlanmaktadır. Geleneksel yöntemlere kıyasla endokronların estetik, mekanik performanslarının daha iyi olması, maliyetinin düşük olması ve kısa sürede yapılması sebebiyle klinikte endokron tedavilerimiz farklı materyallerle uygulanmakta ve takipleri yapılmaktadır. Kısa dönemde gerçekleştirilen kontrollerde hastaların fonksiyonel, estetik veya psikolojik açıdan tedaviden memnun olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: endokron, CAD/CAM, estetik

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÜST ÇENE ÖN BÖLGE DİŞ EKSİKLİKLERİNİN İMPLANT ÜSTÜ RESTORASYONLARLA REHABİLİTASYONU

Dr. Uğur HİHALOĞLU

Gaziantep Üniversitesi, udgugur_@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Özge PARLAR ÖZ

Gaziantep Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Nermin DEMİRKOL

Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Giriş: Modern diş hekimliği oral bölgede normal konturları, fonksiyonu, rahatlığı, konuşmayı, estetiği, ve ağız sağlığını yeniden sağlamayı amaçlamaktadır. Uzun yıllardır bu gibi durumlarda tedavi için sabit protezler uygulanmaktaydı. Bu işlem için dişlerde fazla miktarda preparasyon gerekmekteydi ki bu da ileride dişe endodontik tedavi yapılma olasılığını artırıyordu. Anterior diş eksikliğinde sabit protetik tedaviler daha kısa süreli ve daha az maliyetli bir tedavi seçeneği olarak sunulmaktadır. Ancak kullanılacak malzemenin kalitesi, sabit protetik restorasyonların kısıtlı estetik özellikleri, bir süre sonra hastaları farklı tedavi alternatifleri aramaya yönlendirmektedir İmplantların gelişmesiyle daha konservatif tedaviler mümkün olmaktadır.

Vaka Tanımı: Bu vaka raporunun amacı, konjenital maksiller lateral eksikliği olan hastanın multidisipliner tedavi yaklaşımı ile tedavisinin sunulmasıdır. Yirmi yaşındaki erkek hastanın ağız içi muayenesinde komşu kanin dişin konjenital maksiller lateral diş eksikliği boşluğuna doğru hareket ettiği belirlendi. Yeterli mesiodistal mesafe ortodontik tedaviyle hazırlandı ve her iki bölgeye birer adet dental implant yerleştirildi. Uygun bir kapanış ilişkisi ve estetik bir görünüme ulaşmak için implant geçici kron ile hemen yüklendi. Üç aylık osseointegrasyon ve yumuşak doku şekillenmesini takiben daimi restorasyon yapılarak hastanın tedavisi tamamlandı.

Tartışma: Ön bölge tek diş eksikliği olan hastaların diş destekli sabit köprülerle tedavisinin dezavantajları düşünüldüğünde implant uygulaması hastaya, estetik ve fonksiyon bakımından bir takım imkanlar sağlamaktadır. Tek diş implant uygulamasının esas amacı, dişlerin sağlığını korumak ve iyi bir estetik elde etmektir. Ön bölge tek diş eksikliği durumunda, diş destekli sabit köprü protezlerle estetiğin sağlanması güç hatta imkansızdır. Bu gibi hastalarda implant uygulaması sabit köprülerin bu dezavantajını ortadan kaldırır. Bu uygulamanın dezavantajı ise dikkatsiz yapılan çalışmalarda komşu dişlerin köklerine ve çevredeki anatomik yapılara zarar verilebilme ihtimalinin olmasıdır.

Sonuç: Tek diş eksikliği olan hastalarda dikkatli bir seçim, iyi bir anamnez ve iyi bir anatomik değerlendirme yapıldığında implantların hem hasta hem de dişhekimi için estetik ve fonksiyon açısından diğer protetik tedaviler göre daha iyi bir çözüm getireceği kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: implant, sabit protez, anterior restorasyon

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

KUTANÖZ LAYŞMANYAZİS TEDAVİSİNDE İNTRALEZYONEL YÖNTEMİN ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AKSOY

Harran Üniversitesi, derma63@gmail.com

Doç. Dr. Nebiye YENTÜR DONİ

Harran Üniversitesi, n_doni@hotmail.com

ÖZET

Kutanöz layşmanyazis, dünya çapında sıklığı 1.5 milyon olarak tahmin edilen ve infekte kum sineklerinin ısırıkları ile bulaştırılan paraziter bir enfeksiyondur. Tedavisinde sistemik veya intralezyonel beş değerlikli antimon bileşikleri başta olmak üzere kriyoterapi, termoterapi, fotodinamik tedavi ve topikal ilaç kullanımı gibi çeşitli tedavi yöntemleri kullanılmaktadır. Komplike olmayan kutanöz layşmanyazis olgularında primer tedavi yaklaşımı lokal tedavi olup, en fazla tercih edilen ilaçlar pentavalent antimon bileşikleridir. Mukozalara ve fonksiyon bozukluğuna yol açma riski olan anatomik bölgelere (dudak, gözkapağı vs.) yerleşmemiş, çok büyük ve inflamatuvar olmayan (çapı 4 cm den küçük), akut (süresi 2 yıldan kısa) lezyonlarda, toksik etkilerinin daha sınırlı olması nedeniyle intralezyonel tedavi tercih edilmektedir. İntralezyonel tedavi, ilacın herhangi bir sulandırma yapılmadan, tüm lezyon beyazlayıncaya kadar doğrudan lezyonun içine enjekte edilmesi prensibine dayanmaktadır. Burada, intralezyonel antimon bileşikleri ile tedavisi başarılı bir şekilde uygulanmış, 3 adet kutanöz layşmanyazis olgusu sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İntralezyonel; tedavi; kutanöz layşmanyazis.

**PHYSICAL DEVELOPMENT OF SCHOOLCHILDREN LIVING IN THE
SOUTHERN REGIONS OF IRAN**

Nizam Ali DASHTI

Iran University of Medical Sciences

ABSTRACT

Physical development (FD) of children is one of the main criteria for the health status of the child population, reflecting the effect on the body of endogenous and exogenous factors. The purpose of the study is to study the physical development of schoolchildren living in Iran. Methods. Measurements were made of height, body weight and chest circumference in urban and rural schoolchildren living from birth in the southern regions of Iran. The period of the study - from October 2015 to January 2017.

Results. According to research results, the smallest increases in length and body weight are observed at the age of 7 to 8 years for schoolchildren of both sexes. The rate of weight gain was 1.0–1.2 kg, height — 3.0–3.3 cm. The highest difference in growth fluctuations among schoolchildren was found at the age of 11 and 12 years ($p < 0.001$), among schoolgirls at 11, 12 and 16 years old ($p < 0.001$). The annual increase in body length on average per year at the age of 7–17 years among urban and rural boys was 4.4 and 2.9 cm, among girls - 2.8 and 2.7 cm, respectively. The growth slowdown in boys is observed at the age of 17 with a growth rate of 1.3%, for girls at 15 years old with a growth rate of 1.8%. The greatest gain in weight among urban schoolchildren of both sexes was observed at the age between 10 and 11 years old (5.6%), and among rural students between 12-13 years old (5.3%). Conclusion. The studied data of anthropometric indicators used in the development of standards for the physical development of urban and rural school-age children (7–17 years old) in the southern region of Iran, assessed their physical development.

Keywords: children, adolescents, schoolchildren, physical development, body length, body weight, chest circumference, annual growth, growth rates

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÇEŞİTLİ KLİNİK ÖRNEKLERDEN İZOLE EDİLEN KLEBSIELLA SPP. SUŞLARINDA GENİŞLEMİŞ SPEKTRUMLU BETA-LAKTAMAZ (GSBL) SIKLIĞININ ARAŞTIRILMASI

Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR

Harran Üniversitesi. mrtmehmet@yahoo.com

Esmâ CEYLAN

Harran Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Genişlemiş spektrumlu beta-laktamazlar (GSBL) Gram negatif bakterilerde beta-laktam direncinin en önemli sebebidir. GSBL üreten bakteriler, hastanelerde salgınlar oluşturabilmekte, tedavilerin yetersiz kalmasına, hastaların hastanede yatış sürelerinin uzamasına ve mortalite oranlarının yükselmesine yol açabilmektedir. Bu çalışmada; çeşitli klinik örneklerden izole edilen *Klebsiella oxytoca*, *Klebsiella pneumoniae* suşlarının antibiyotik duyarlılığı, GSBL sıklığı, yaş ve cinsiyetle ilişkisi, GSBL oranlarının servislere göre dağılımının araştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Harran Üniversitesi hastanesi servis ve yoğun bakım ünitelerindeki yatan hastalardan gönderilen çeşitli klinik örneklerden izole edilen 13'ü *K. oxytoca* ve 87'si *K.pneumoniae* olarak tanımlanmış toplam 100 suş çalışmaya alındı. İzole edilen *K. oxytoca* ve *K. pneumoniae* suşlarının disk diffüzyon yöntemiyle amoksisilin-klavulanat, imipenem, piperasilin/tazobaktam, amikasin, siprofloksasin, gentamisin, sefotaksim, trimetoprim/sülfometoksazol, seftriakson, seftazidim duyarlılıkları araştırıldı. GSBL varlığının tespiti için çift disk sinerji testi ve E-test uygulandı.

Bulgular: Çeşitli klinik örneklerden izole edilen *K. oxytoca* suşlarındaki GSBL oranı % 46.1, *K.pneumoniae* suşlarında ise % 56,3 olarak tespit edildi. Erişkin hastalarda GSBL üreten *Klebsiella spp.* suşlarının oranı % 38 olarak bulundu. Pediatrik hastalarda ise bu oran % 17 olarak tespit edildi ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0.05$). İzole edilen suşlarda GSBL görülme sıklığı erkek hastalarda (%31), kadın hastalarda (% 24) olarak bulundu, bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0.05$). GSBL üretimi, özellikle pediatri servislerinde yatan ve YBÜ hastalarında yüksek oranda bulundu. Suşların duyarlılıkları disk diffüzyon testi (DDT) ile araştırıldı. Genel olarak trimetoprim/sülfometoksazol, üçüncü kuşak sefalosporinler ve aztreonam'a direnç saptanırken, en az direnç görülen antibiyotik imipenem oldu. Suşların hiçbirinde karbapenem direncine rastlanmadı. Çalışmamızda DDT ile seftazidim, seftriakson, sefotaksim ve aztreonam yönünden GSBL şüpheli bulunan izolatlar ÇDST ve E-test yöntemleri uygulandı. GSBL pozitiflikleri doğrulanıp testler arasında karşılaştırma yapıldı. *Klebsiella spp.* suşlarında DDT ile 100 suşun 67'sinde, ÇDST ile 55'inde ve E-test ile 55'inde GSBL pozitifliği belirlendi.

Sonuç: Enterobacteriaceae izolatları için yapılan rutin antibiyotik dirençlilik testlerine, GSBL testinin eklenmesi önerilmiştir. Bu sonuçlar hastanemizde etkili sürveyans çalışmalarının planlanmasını, antibiyotik kullanımında ve hasta izolasyon önlemlerinin önemli olduğunu bir kez daha hatırlatmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Klebsiella*, GSBL, ÇDST, E-test

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ CEP TELEFONLARINDAKİ BAKTERİYEL PATOJENLERİN İZOLASYONU VE ANTİMİKROBİYAL DUYARLILIKLARI

Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR

Harran Üniversitesi. mrtmehmet@yahoo.com

Eyyüp KAYA

Harran Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim Araştırma Hastanesi çeşitli birimlerindeki görevlilerin katılımı ile yapılan bu çalışmada sağlık çalışanlarının kullandığı cep telefonlarındaki bakteriyel izolatları tanımlamayı ve antimikrobiyal duyarlılıklarını belirlemeyi amaçladık.

Bulgular: 70 sağlık çalışanına ait cep telefonlarının kullanıldığı bu araştırmada; 7 (%10)'sini doktorlar, 28 (%40)'ini hemşireler, 26 (%37)'sini laboratuvar çalışanları ve 9 (%13)'unu klinik kat sekreterleri oluşturmaktadır. Bakteriyel üreme gösteren 66 adet cep telefonundan; Staphylococcus epidermidis 25 (%14.7), Micrococcus luteus/lylae 25 (%14.7), Tetradlar 24 (%14.1), Staphylococcus haemolyticus 12 (%7.1), Staphylococcus warneri 12 (%7.1), Kocuria rhizophyla 9 (%5.3), Corynebacterium/Difteroid basiller 7 (%4.1), Kocuria rosea 7 (%4.1), Staphylococcus hominis 6 (%3.5), Staphylococcus capitis 5 (%3.0), Kocuria kristinae 5 (%3.0), Leuconostoc mesenteroides 5 (%3.0), Staphylococcus aureus 4 (%2.3), Enterococcus faecium 4 (%2.3), Acinetobacter baumannii 4 (%2.3), Kocuria varians 3 (%1.7), Acinetobacter radioresistens 3 (%1.7), Klebsiella pneumoniae 2 (%1.2), Staphylococcus saprophyticus 1 (%0.6), Staphylococcus xylosum 1 (%0.6), Staphylococcus lentus 1 (%0.6), Enterococcus gallinarum 1 (%0.6), Actinomyces 1 (%0.6), Pseudomonas aeruginosa 1 (%0.6), Morganella morgani 1 (%0.6), Alcaligenes faecalis 1 (%0.6) olmak üzere 26 farklı tür, 170 mikroorganizma izole edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda gram pozitif izolatlar Gentamisin, Moxaflaksasin, Kinopristin/Dalfopristin, Linezolid, Vankomisin, Tigesiklin, Nitrofurantoin'e %100 duyarlı, gram negatif izolatlar ise Seftazidim'e %100 dirençli bulundu. Bu sonuçlar sağlık sektörü çalışanlarının ellerinin çeşitli mikroorganizma türleri ile kontamine olabildiği, hastalara potansiyel bulaşıcı bakteriyel patojenlerin transferini önlemek için sağlık personelinin el yıkama ve dezenfeksiyon uygulamalarını yapmalarını öneriyoruz.

Anahtar sözcükler: Cep telefonu, kolonizasyon, nozokomial patojenler, sağlık çalışanı.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA'DA KISIRLIK TANISI OLAN HASTALARIN ANTI-MÜLLERİYEN HORMON DÜZEYLERİNİN BİYOLOJİK DAĞILIMI

Dr. Öğr. Üyesi Adnan KİRMİT
Harran Üniversitesi, adnankirmit@yahoo.com

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Berkız TURP
Harran Üniversitesi, berkizus@yahoo.com

ÖZET

Amaç: Şanlıurfa, Türkiye'nin doğurganlık hızı en yüksek olan ilidir. Bununla birlikte kısırlık oranı diğer bölgelerde olduğu gibi burada da artış gösterme eğilimindedir. Anti-mülleriyen Hormon (AMH), yumurtalık (over) rezervini en iyi gösteren biyokimyasal test olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmadaki amacımız Şanlıurfa yöresindeki AMH düzeylerinin literatürde yayınlanan dağılımlardan farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir.

Gereç ve Yöntem: Hastanemize kısırlık şikayeti ile müracaat etmiş ve Şubat 2017 ile Eylül 2018 tarihleri arasında kayıtlı olan 3667 hastanın AMH düzeylerini retrospektif olarak inceledik. Hastaları yaşlarına göre 4 gruba (<18 ; $18 \leq x < 35$; $35 \leq x < 40$; ≥ 40), over rezerv durumuna göre 5 gruba (Çok düşük; Düşük; Normal; Artmış; Polikistik Over Sendromu - PCOS-) ayırarak inceledik.

Bulgular: Müracaat eden hastalar arasında en çok "düşük over rezervi" varlığını saptadık. Bununla birlikte literatürdeki bilgilerden farklı olarak AMH düzeyinin 19 yaşında pik yapmış olduğunu ve 23 yaşından sonra yavaşça düşme eğilimi gösterdiğini tespit ettik.

Sonuç: Elde ettiğimiz veriler ışığında literatürdeki yayınlardan farklı olarak Şanlıurfa yöresindeki AMH dağılımında pik yaşının daha erken olması ve yine daha erken yaşta düşüş eğilimine girmesi, bu bölgedeki doğurganlık durumu ve infertiliteye sorununa yaklaşım konusunda aydınlatıcı bilgiler sağlayacak gibi görünmektedir.

Anahtar kelimeler: Kısırlık, Antimülleriyen hormon, PCOS

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

IŞKIN KÖKÜ EKSTRESİNİN MALIGN MELANOM HÜCRELERİ ÜZERİNE ANTI-KANSER ETKSİNİN ARAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Adnan KİRMİT
Harran Üniversitesi. adnankirmit@yahoo.com

Prof. Dr. Abdürrahim KOÇYİĞİT
Bezmialem Vakıf Üniversitesi. akocyigit@bezmialem.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Kasım TAKIM
Harran Üniversitesi. kasmtakm@gmail.com

Arş. Gör. Vildan Betül YENİGÜN
Bezmialem Vakıf Üniversitesi. sahinvildan@gmail.com

Arş. Gör. Huri BULUT
Bezmialem Vakıf Üniversitesi. huridedeakay@gmail.com

Arş. Gör. Eray Metin GÜLER
Bezmialem Vakıf Üniversitesi. eraymetinguler@gmail.com

Arş. Gör. Ezgi BALKAN
Bezmialem Vakıf Üniversitesi. balkanezgi90@gmail.com

ÖZET

Amaç: Işkın bitkisi (Rheum ribes L.), Çin, Hindistan, İran ve Türkiye’de yabancı olarak yetişmekte olup birçok tıbbi amaç için kullanılmaktadır. Çalışmamızdaki amaç ışkın bitkisinin kök, gövde ve kabuklarının anti-kanser etkinliğini araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Bitkinin oda ısısında kuruttuğumuz kök, gövde ve kabuklarını mikser ile toz haline getirip %50 etanol ile 24 saat ekstrakte ettik. Organik fazı rotary evaporatörde uçurup, su fazını da liyofilizatörde ayırdıktan sonra elde ettiğimiz ekstraktların farklı konsantrasyonlarını malign melanom hücre hattı (B16F10) üzerinde uyguladık. 24 saatninkübasyondan sonra sitotoksitate testini MTT metodu ile, apoptoz testini ise Akridin Oranj- Etidyum Bromid (AO/EB) boyalarını kullanarak floresan mikroskopta gerçekleştirdik.

Bulgular: Hem sitotoksitate hemde apoptoz sonuçlarını incelediğimizde aynı konsantrasyonlarda en yüksek sitotoksik ve apoptotik etkinin kök ekstreleri ile sağlandığını gördük. MTT sonuçlarına göre kök ekstrelerinin IC 50 değerini 64 µg/mL olduğunu ve 500 µg/mL’de hücre ölümünün %90’lara kadar ulaştığını tespit ettik. AO-EB apoptozis sonuçlarına göre 200 µg/mL konsantrasyonda apoptotik hücrelerin %60 olduğunu saptadık.

Sonuç: Işkın kök ve kabuklarından ziyade kökünün anti-kanser ilaç olma potansiyeline sahip olduğu sonucuna vardık.

Anahtar Kelimeler: Işkın, anti-kanser, malign melanom

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

KADIN İNTİHARLARINA MEDİKO-LEGAL BAKIŞ, META ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAFADAR

Adıyaman Üniversitesi, dr.hkafadar@gmail.com

ÖZET

Giriş: Bu çalışmada amaç; kadın intiharlarını adli tıbbi boyutuyla değerlendirmektir. İntihar farklı çalışmalarda değişik şekillerde tanımlanmakla birlikte Dünya Sağlık Örgütü “kişinin amacının bilincinde ve değişik derecelerde ölümcül amaçlı olarak kendine zarar vermesi” şeklinde tanımlamıştır (1-4). Durheim ise; “Ölüm getireceğini bilerek olayın kurbanı tarafından girilen olumsuz eylemin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak meydana getirdiği her ölüme intihar denir” şeklinde tanımlama yapmıştır (5) İntihar eylemi, intihar düşüncesinin oluşması, planlanması ve en sonunda eylemin gerçekleştirilmesine kadar geçen karmaşık bir süreci tanımlamaktadır. (6-8). Bu nedenle intihar eylemini üçe ayırmak mümkündür. Ancak intihar düşünce sürecinde ise bireyler konuyu paylaşmadıkça sürecin ortaya çıkartılması çok zordur. Ancak intihara teşebbüs ve tamamlanmış intihar veya gerçek intiharla ilgili verilere ulaşmak mümkündür (1,3,6). Kadın intihar girişimleri her yıl artış gösterdiği dikkate alındığında; konun incelenmeye değer olduğu çok açıktır.

Materiyal ve Metot: bu çalışmada internet arama motorları “google ve pubmed” üzerinden genelden özele doğru anahtar kelimeler girerek kadın intiharı konusunda spesifik çalışmalara ulaşmaya çalışıldı.

Bulgular: Google arama motoruna “intihar” kelimesi yazıldığında Yaklaşık 29.100.000 sonuç bulundu.” intihar, pdf” yazıldığında Yaklaşık 407.000 sonuç bulundu. “suicide” kelimesi yazıldığında yaklaşık 255.000.000 sonuç bulundu. “suicide, pdf” Yaklaşık 201.000.000 sonuç bulundu. Google arama motoruna “ kadın intiharları” yazıldığında; Yaklaşık 2.900.000 sonuç bulundu, “kadın intiharları, pdf” yazıldığında; Yaklaşık 74.000 sonuç bulundu. google arama motoruna “female suicide” kelimesi yazıldığında; Yaklaşık 253.000.000 ve “female suicide, pdf” yazıldığında; Yaklaşık 47.400.000 sonuç bulundu. pubmed üzerinden “intihar” keşimesi üzerinden arama yapıldığında 7 sonuç bulundu ancak bu verinin Yazar ismi olduğu görüldü. “kadın intiharları yazıldığında” 499 sonuç ulundu ancak çalışma içeriklerinin kadın intiharı konusu içermediği ve doğru sonuca götürmediği belirlendi. . pubmed üzerinden “suicide” kelimesi yazıldığında 78462 sonuç, “female suicide” kelimesi yazıldığında; Yaklaşık 38710 sonuç bulundu. google arama motoruna “suicide Turkey” yazıldığında yaklaşık 30.300.000 sonuç, pubmed üzerinden 657 sonuç bulundu. pubmed üzerinden “female Suicide in Turkey” yazıldığında ise 457 sonuç bulundu.

Tartışma ve Sonuç: WHO-2016 verilerine göre tüm dünyada intihar sonucu ölenlerin her yıl için bir milyon olguyu aştığı belirtilmektedir (9) Farklı çalışmalarda intihar sonucu ölümler dünya çapında ölümlerin ilk on nedeni arasında ve çoğunda da üçüncü sırada yer aldığı belirtilmektedir (3-5). İntihar girişimlerinden çoğunun ölümle sonuçlanması nedeniyle, intihar düşüncesi olan kişilerin bu eylemi gerçekleştirmeye yönelik daha fazla girişimde bulunduğu tahmin edilmektedir. İntiharlara bağlı ölümlerin önlenabilir ölümler arasında olması ve daha çok genç nüfusta görülmesi nedeniyle konun önemini bir kez daha arttırmaktadır (9). Birçok ülkede son yıllarda intihar davranışlarında artış görüldüğü ve evrensel bir halk sağlığı sorunu haline geldiği kabul edilmektedir (9). Bu veriler intihar ve intihara sürükleyen tetikleyici nedenlerin bilinmesinin önemini ortaya koymaktadır. İntihar düşüncesinin eyleme dönüşmesinde çeşitli risk faktörleri ileri sürülmüştür. Bunlardan biri de cinsiyet faktörüdür (9-11). WHO-2016 verilerine göre kadınlarda intihar girişiminde bulunma

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

oranı erkeklere göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir (9). Cinsiyete göre, yaş gruplarına, kültür seviyesine, eğitim düzeylerine göre ülkeden ülkeye ve hatta bölgeden bölgeye göre de intihar davranışında farklılıklar dikkati çekmektedir (3,4,11). İntihar düşüncesi ve eyleminde cinsiyet faktörünün rolü, cinsiyete bağlı altta yatan biyolojik parametreler, psikolojik stres etmenleri ve yaş grupları arasındaki ilişkiyi ve farklılık, hangi yaş gruplarında en sık kullanılan yöntemin belirlenmesi daha etkili önlemlerin alınması konusunda katkı sunabilir (3,9-11). Birçok çalışmada kadınların erkeklere göre üç kat daha sık intihar girişiminde bulunduğunu ortaya koymaktadır (2,3, 10-12). Kadınların sıklıkla acılarını yansıtmak veya "yardım çağırma" için intihar girişiminde bulduklarını, buna karşın erkeklerin ise intihar girişimini, çaresizlik ve umutsuzluk dayanılmaz hale gelene kadar erteleyebileceğini bildirmişlerdir (3-12).

Sonuç olarak tüm yaş grupları ele alındığında en sık intihar girişimi ve tamamlanmış intiharların 15-24 yaş grubunda daha sık görüldüğünü ortaya koymaktadır. İntihar eğilimi olan kişilerde umutsuzluk ve kendini değersiz hissetme, hayatın zorlukları ile baş edememe gibi stres etmenleri intihar düşüncesinin eyleme geçirilmesinde önemli tetikleyici neden olarak görülmektedir. Risk etmenlerinin bilinmesi, risk grubundaki olguların dikkatli takibi, sosyal ve psikolojik destek verilmesi durumunda intihar düşüncesini eyleme geçiren olguların sayısı azaltılabilir.

Anahtar Kelimeler: İntihar, kadın intiharları, adli tıp

Kaynaklar

1. World Health Statistics 2016: Monitoring health for the SDGs. Erişim tarihi. 24.08.2018. http://www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/2016/Annex_B/en/
2. Kafadar H, Kafadar, Tokdemir M. Suicides in adolescence: A twelve-year study from Eastern Turkey. *Journal of Forensic and Legal Medicine* 2014;27:6-8.
3. Odağ C. İntihar (Özkıyım)-Tanım, Kuram, Sağaltım. İzmir, İzmir Psikiyatri Derneği Yayınları, 1985; s: 5-95
4. Harmancı P. Dünya'daki ve Türkiye'deki intihar vakalarının sosyodemografik özellikler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*; 2015;1:
5. Durchein E. Suicide, a study in sociology. American Book-Knickerbocker Press, USA, New York, First Press; 1951. p. 44.
6. Roy A. Distal risk factors for suicidal behavior in alcoholics: Replications and new findings. *J Affect Disord.* 2003;77(3):267-271
7. Favazza AR, Rosenthal RJ. Diagnostic issues in self mutilation. *Hosp Community Psychiatry* 1993; 44:134- 140.
8. Walsh BW, Rosen PM. Self-Mutilation Theory, Research and Treatment. New York, Guilford, 1988. 9. Prasko J, Diveky T, Grambal A, Latalova K. Suicidal patients. *Biomed Pap Med Fac Univ Palacky Olomouc Czech Repub.* 2010;154(3):265-274.
10. Yaylacı N, Çolak B, Ağrıtmış H, Yavuz Imre K. Adolescent suicide cases that are submitted to institute of forensic medicine. *Turk J Med Sci* 2004;1:18-24.
11. Odağ C. Suicide (self inflicted) definition-theory-healing, İzmir psychiatric Association Psychotherapy Unit; 1995.
12. Arslan MM, Akçan R, Hilal A, Batuk H, Çekin N. Suicide among children and adolescents: data from Cukurova, Turkey. *Child Psychiatry Hum Dev* 2007;38(4):271-7.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

BÖLGE KADIN DOĞUM HASTANESİNDE SEZARYEN SONRASI YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNE KABUL EDİLEN HASTALARIN ANALİZİ

Uzm. Dr. Osman UZUNDERE

Diyarbakır Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi. osmanuzundere@gmail.com

ÖZET

Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda sezaryen ile doğum oranlarının artışına bağlı olarak maternal komplikasyonların sıklığında da artış gözlenmektedir. Çalışmamızda sezaryen operasyonu geçiren ve sonrasında yoğun bakım ünitesinde takip ettiğimiz hastaların verilerini inceleyerek sezaryen endikasyonları, gelişen komplikasyonlar ve yoğun bakım ünitesinde kalış süresi üzerine etkili olan faktörleri saptamayı amaçladık.

Bu çalışma hastanemizde bir yıllık sürede sezaryen operasyonuna alınan, komplikasyon gelişen ve sonrasında anestezi yoğun bakım ünitesine alınan 555 hastanın dosya kayıtlarının retrospektif olarak incelenmesi ile yapıldı.

Hastanemizin yıllık sezaryen ile doğum oranı %28,28 olarak saptandı. Sezaryen operasyonuna alınan hastalardan %8,92' sinde (579/6487 sezaryen) komplikasyon geliştiği ve bu hastaların sezaryen sonrası ikinci basamak yoğun bakım ünitesinde takip edildiği saptandı. Hipertansif hastalıklar (%32,4) ve mükerrer sezaryen (%25,9) sezaryene alınma nedenleri olarak sırasıyla ilk iki nedendi. Yoğun bakım ünitesine yatış nedenleri açısından ilk sırada kanama (%43,96) , ikinci sırada ise gebeliğin hipertansif hastalıkları (%34,95) vardı. Primiparların, acil sezaryene alınanların, gebeliğin hipertansif hastalıkları ve medical nedenlerle sezaryene alınanların yoğun bakım ünitesinde istatistiksel olarak daha uzun süre kaldığı görüldü.

Sezaryen oranının uluslararası sağlık örgütlerinin önerdiği oranlara çekilmesiyle maternal komplikasyonların oranı da azalacaktır. Geniş bir bölgeye hitap eden kadın doğum ve çocuk hastalıkları alanında spesifik olan hastanemizde sezaryen oranları ülkemiz genelindeki oranlara göre daha iyi durumdadır. Kadın doğum hastalarına spesifik merkezlerin yaygınlaşması, bu konuda kalifiye elemanların buralarda görevlendirilmesi ve komplikasyon gelişen hastaların yoğun bakım ünitelerinde yakından takip edilmeleriyle anne morbidite ve mortalitesi ciddi anlamda azalacaktır.

Anahtar kelimeler: Sezaryen, yoğun bakım ünitesi, kanama, gebeliğin hipertansif hastalıkları

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA İLİNDE YATAKLI TEDAVİ KURUMLARINDA YATAN 65 YAŞ ÜSTÜ HASTALARDA POLİFARMASİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF POLYPHARMACY IN PATIENTS ABOVE 65 YEARS OF AGE IN INPATIENT TREATMENT CENTERS IN ŞANLIURFA

Dr. Öğr. Üyesi Fatma ERSİN

Harran Üniversitesi, fatmaersin1@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Dursun ÇADIRCI

Harran Üniversitesi, drdcadirci@hotmail.com

Doç. Dr. Elif OĞUZ

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, eoguz73@yahoo.com

ÖZET

Amaç: Çalışma, Şanlıurfa ilinde yataklı tedavi kurumlarında yatan 65 yaş üstü hastalarda polifarmasinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı kesitsel bir çalışmadır. Araştırma Mart – Mayıs 2015 tarihleri arasında 1500 hasta ile yürütülmüştür. Çalışmanın bağımlı değişkeni yaşlı bireylerin ilaç kullanım durumları olup bağımsız değişkenleri sosyo-demografik özellikler, genel sağlık durumu ile ilgili değişkenler, ilaç kullanımı ile ilgili değişkenlerdir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan anket formu, standartize mini mental test, eğitimsizler için standartize mini mental test kullanılmıştır. Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için Harran Üniversitesi Etik kurul'undan, kurumlardan ve katılımcılardan izni alınmıştır. Çalışma için üniversiteden maddi destek alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %99.6'sı herhangi bir kronik hastalığının olduğunu ifade etmiş olup, %20.1'inin yedi ve üstü ilaç kullandığı, %87.9'unun ilaç kullanırken doktorun talimatına dikkat ettiği, %70.8'i ilacı ile ilgili kendine söylenenleri anladığını, %89.9'u ilaçla birlikte tüketmemesi gereken besinler hakkında bilgi aldığını belirtmiştir. İlaçları kullanmama nedeni olarak da çoğunlukla ilaçları içmeyi unuttuğunu tabletlerin büyük olduğunu, faydasını görmediğini, tadının kötü olduğunu ifade etmiştir. İlaç kullanımına bağlı en sık ifade edilen yan etkiler mide şikayetleri (%21.9), bulantı (%21.7), diyare (%19.5), çarpıntı (%7.5), konstipasyon (%5.0), ağrı (%3.4)'dir.

Sonuç: Sonuç olarak hastaların ilaç kullanımının yaygın olduğu görülmektedir. Bu durum hastane başvurularını ve yatma oranını arttırmaktadır. Bu nedenle yaşlı bireylere ve ailelerine yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Polifarmasi

ABSTRACT

Aim: The study was performed to evaluate polypharmacy in patients above 65 years of age staying in inpatient treatment centers in Şanlıurfa.

Methods: The study is descriptive, cross-sectional study. It was conducted with 1500 patients between the dates of March-May, 2015. Dependent variable of the study is drug usage of elderly individuals, whereas independent variable thereof is socio-demographic properties, variables for general state of health and variables for drug usage. While collecting the data a survey form created by the researches by reviewing the literature and a standardized mini mental test were used, whereas a standardized mini mental test was used for uneducated individuals. Permission was obtained from Ethical Committee of Harran University, the institutes and the participants. Financial support has been taken from the university for work.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

Results: 99.6% of the participants stated that they had no chronic disease, 20.1% of them stated that they use seven and more drugs, 87.9% of them stated that they followed the doctor's instructions while using the drugs, 70.8% of them stated that they understood what was said them about their drugs and 89.9% of them stated that they were informed of foods which should not be consumed with the drug. They also reported that they did not use the drugs because they often forgot to take them, the tablets were too big to swallow, they did not benefit from the drugs and taste of the drugs was unsavory. Most frequent drug-related side effects are gastric complaints (21.9%), nausea (21.7%), diarrhea (19.5%), palpitation (7.5%), constipation (5.0%) and pain (3.4%).

Conclusion: As a result drug usage of patients is very common. This increases applications to hospitals and hospitalization ratios. Therefore, it may be recommended to organize training programs for elderly individuals and families thereof.

Key Words: Aging, Polypharmacy.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA İL MERKEZİNDE AKTARLARINDA SATILAN TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER VE KULLANIMI

MEDICAL AND AROMATIC PLANTS AND THEIR USAGE IN SANLIURFA PROVINCE CENTER

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ASLAN
Harran Üniversitesi, mustafaaslan@harran.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma Aralık-Mayıs 2017'de Şanlıurfa il merkezinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Şanlıurfada aktarlarda satılan tıbbi ve gıda takviyesi amaçla kullanılan bitkilerin envanterinin çıkarılması ayrıca bu bitkilerin fitoterapik özelliklerinin belirlenmesidir. Çalışma kapsamında Şanlıurfa ilinde bulunan aktarlar ziyaret edilmiş, işletmede mevcut bulunan ürünlerin listeleri birebir çıkartılmış ve envantere geçirilmiştir. Bitkiler P.H. Davis'in flora of Turkey and the East Aegan Island adlı eser kullanılarak bilimsel isimleri bu türlerin taksonomik teşhisi yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda gıda ve tıbbi amacı için kullanılan 28 familyaya ait, 44 takson ve bunlara ait yerel bilgiler toplanmış, bilimsel Latince adları, kullanılan kısımları ve kullanım amaçları ile birlikte listelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Şanlıurfa aktarları, tıbbi ve aromatik bitkiler, fitoterapi

ABSTRACT

This research was carried out in December-may 2017 in Sanliurfa province center. The purpose of this study is to remove the inventory of the plants used for medical and food fortification sold in Şanlıurfa province as well as the phytotherapeutic properties of these plants. Within the scope of study, the herbailsts being in şanlıurfa were visited and the list of the products that they have were recorted in to inventory. Plants P.H. Davis' scientific name using the flora of Turkey and the East Aegan Island has been identified by taxonomic diagnosis of these species. As a result of this study, 44 plant taxa belonging to 28 families that are used both as vegetables and as mdicine are documented according to latin and usd parts and their uses.

Key Words: Şanlıurfa of herbalists, Medical and Aromatic plants, Pytotherapy

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA YÖRESİNDE BAZI YER ÖRTÜCÜ BİTKİLERİN GENEL ARAŞTIRILMASI

GENERAL PROPERTIES OF SOME AREA GROUND COVER PLANTS IN ŞANLIURFA REGION

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ASLAN

Harran Üniversitesi, mustafaaslan@harran.edu.tr

Abdulkadir BÜYÜKILIÇ

Harran Üniversitesi, kadirbuyukkiliç@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma 2014-2015 yılları arasında C7 karesinde yer alan Şanlıurfa ve yakın çevresinde bitkilerin, Floristik özelliklerini, tehlike sınıflarını ve yerörtücü bitkileri saptamak amacıyla yapılmıştır. Alandan yaklaşık olarak 150 bitki örneklerinin değerlendirmesi ile 27 familyadan 96 cins 120 tür ve tür altı seviyesinde takson saptanmıştır. Tesbit edilen bitkilerin 2'si ülkemiz için endemiktir. İhtiva ettikleri takson sayısına göre, çalışma alanındaki büyük familyalar Poaceae 35 Fabaceae 18, Asteraceae 11, lamiaceae 5, Brassicaceae 5, Euphobiaceae 4, Malvaceae 4 ve Solanaceae 3 takson dır.Araştırma alanında fitocoğrafik elemanların dağılımı şöyledi; İran-turan 12, Avrupa- Sibiryaya 7, Akdeniz 6, Kozmopolit 4 ve 89 taksonun fitocoğrafik bölgesi bilinmemektedir.Bu araştırmada 85 takson yerörtücü bitki olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şanlıurfa Florası, Yer örtücü bitkiler, Süs bitkileri

ABSTRACT

This research was carried out to determine the plants; floristic properties, Classification of under endangered and ground cover plants of Şanlıurfa and environs Which is studied in squares C 7 in 2014-2015. Approximately 150 plant specimen were collected from the area. At the end of the study, 120 taxa (at specific and infraspecific ranks) belonging to 27 families and 96 genera were identified. The number of endemic taxa to turkey is to 2.The largest families according to the taxon number in the research area are follow; Poaceae 35 Fabaceae 18, Asteraceae 11, lamiaceae 5, Brassicaceae 5, Euphobiaceae 4, Malvaceae 4 and Solanaceae 3.Thphytogeographic elements are represented in the research area are follow; Irano-Turanian 12, Euro-Siberian 7, Mediterranean 6, Cozmopolitan 4 and the phytogeographic region of taxa 89 are unknown. In this research, 85 taxon ground cover plants from area have been reported.

Key Word: Flora of Şanlıurfa, ground cover plants, Ornamental plants

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DİCLE NEHRİ'NİN (DİYARBAKIR) FİZİKO-KİMYASAL ÖZELLİKLERİ İLE EPİLİTİK ALGLERİ

DICLE RIVER (DIYARBAKIR) PHYSICO-CHEMICAL PROPERTIES AND
EPILITHIC ALGAE

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir TANRIKULU
Harran Üniversitesi, atanrikulu@harran.edu.tr

Prof. Dr. Vesile YILDIRIM
Fırat Üniversitesi, vyildirim@firat.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, Dicle Nehri'nin epilithic alg florasının mevsimsel değişimleri ve tür kompozisyonu incelenmiştir. Epilithic örnekler, 1 yıl boyunca 4 farklı istasyonda aylık periyotlar ile toplanmıştır. Bacillariophyta, Cyanophyta, Chlorophyta ve Euglenophyta bölümlerine ait toplam 47 takson tespit edilmiştir. Diyatomeler (Bacillariophyta) birey sayıları ve bulunuş sıklıkları bakımından bentik algler arasında en dikkat çekici bölüm olarak tespit edilmiştir. Diyatomeler arasında Diatoma vulgaris, Cymbella affinis, Ulnaria ulna ve Navicula cryptocephala alglerin en önemlileri olmuşlardır. Diyatomeler en iyi gelişimlerini ilkbahar, yaz ve sonbaharda göstermişlerdir

Anahtar Kelimeler: Epilithic, Dicle Nehri, Diyatome.

ABSTRACT

In this study, seasonal variations and species composition of epilithic algae flora of Dicle River were investigated. Epilithic samples were collected with monthly periods at four different stations along a year. A total of 47 taxa belonging to Bacillariophyta, Cyanophyta, Chlorophyta and Euglenophyta divisions have been identified. Diatoms (Bacillariophyta) were the most conspicuous in the benthic flora with respect to their numbers of individuals and frequency of occurrence. Diatoma vulgaris, Cymbella affinis, Ulnaria ulna and Navicula cryptocephala were the most abundant of algae between diatoms. Diatoms showed their best growths in spring, summer and autumn.

Keywords: Epilithic, Dicle River, Diatom.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

YULAFTA (*Avena sativa*) OLGUNLAŞMIŞ EMBRİYODAN KALLUS ELDE EDİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir TANRIKULU
Harran Üniversitesi, atanrikulu@harran.edu.tr

Prof. Dr. Tevrican DOKUYUCU
Sütçü İmam Üniversitesi, tdokuyucu@ksu.edu.tr

Kübra DEVİREN
Sütçü İmam Üniversitesi, kubradeviren@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla bitkileri Bölümü laboratuvarında 2014-2015 yılları arasında yürütülmüş olup, yulafta olgun embriyodan çimlenme olmaksızın kallus oluşturma amaçlanmıştır. Biyoteknolojik çalışmalarda kullanılan 2,4-D hormonunun bazı bitkilerde olgunlaşmış embriyodan kallus oluşturduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Bu çalışmamızda ise, yulaf tohumlarına 2,4-D hormonu 6 farklı dozda uygulanarak kallus oluşumunun hangi dozda ve ne kadar miktarda olacağına gözlem yapılarak tespit edilmesi hedeflenmiştir. Yulaf genotipine ait (*Avena sativa*) olgunlaşmış yulaf embriyolarının *in vitro* koşullarda kallus elde etmek için farklı hormon (2,4-D) konsantrasyonları (0 mg/l, 2 mg/l, 4 mg/l, 6 mg/l, 8 mg/l, 10 mg/l) içeren MS ortamı üzerinde kültüre alınmış 2 mg/l ve 4 mg/l'de kallus oluşmuş olup, en uygun ortamın 2 mg/l konsantrasyonu olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yulaf (*Avena sativa*), Olgun Embriyo, Kallus

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA İLİNDE ŞATIŞA SUNULAN KIYMALARDA PREMİ® TEST İLE ANTİMİKROBİYAL KALINTILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Mehmet Emin AYDEMİR

Harran Üniversitesi, aydemiremin23@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN

Harran Üniversitesi, vetserapaltun@hotmail.com

Prof. Dr. Hisamettin DURMAZ

Harran Üniversitesi, hdurmaz@gmail.com

ÖZET

Hayvanlarda antimikrobiyal ilaçların uygun olmayan şekilde kullanılması, antimikrobiyal dirençli organizmaların gelişimini ve yayılmasını kolaylaştırabilir ve ayrıca hayvan ürünlerinde antimikrobiyal kalıntı oluşumunu hızlandırabilir. Bu çalışmanın amacı, Şanlıurfa ilindeki kasaplarda satışa sunulan sığır ve koyun kıymalarında antimikrobiyal ilaç kalıntılarının varlığını ve oranını tespit ederek halk sağlığı açısından risk oluşturup oluşturmadığını değerlendirmektir. Bu çalışma kapsamında farklı zaman aralıkları ile rastgele kasaplardan 20 sığır, 20 koyun toplam 40 kıyma örneği toplanıp, Premi® test ile antimikrobiyal ilaç kalıntılarının tespiti yapılmıştır. Sığır kıyma örneklerinin 10 adedinde(%50) pozitif, koyun kıyma örneklerinin 12 adedinde(%60) pozitif sonuç görülmüştür. Çalışmanın verilerine göre Şanlıurfa ilinde kasaplarda satışa sunulan sığır ve koyun kıymalarında yüksek oranda antimikrobiyal ilaç kalıntısının olduğu tespit edilmiştir. Bu tür kıymaların tüketilmesi halk sağlığı açısından risk oluşturacağı kanaatine varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Şanlıurfa, Kıyma, Antibiyotik kalıntısı

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA İLİNDE TÜKETİLEN KAÇAK ÇAYLARDA LC-MS VE GC-MS İLE PESTİSİT ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Kasım TAKIM

Harran Üniversitesi, kasimtakim@harran.edu.tr

Arş. Gör. Mehmet Emin AYDEMİR

Harran Üniversitesi, kasimtakim@harran.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'nin Şanlıurfa ilinde halk tarafından sevilerek tüketilen ve kaçak yollarla ülkemize sokulan İran menşeli Seylan çaylarında pestisit ilaç analizinin yapılmasıdır. Çalışma kapsamında semt pazarında satılan kaçak çaylardan numuneler alınmış ve içerlerinde bulunabilecek 603 adet pestisit kalıntısı için, Sıvı kromatografisi/çift kütle spektrofotometre (LC-MS/MS) ve Gaz kromatografisi/kütle spektrofotometre (GC-MS) cihazlarıyla analiz edilmişlerdir. LC-MS/MS ve GC-MS cihazlarından alınan sonuçlara göre çalışılan örneklerde herhangi bir pestisit kalıntısına rastlanmamıştır. Literatürde kaçak çayların pestisit içerdiği ile ilgili spekülasyonlar yer almaktadır. Ancak bizim çalışmamızdan elde edilen veriler literatürdeki spekülasyonlarla çelişmektedir. Bu yüzden bölge genelinde yapılacak daha geniş kapsamlı çalışmalarla bu karmaşıklığın ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bunun için de tüm bölgeyi kapsayacak şekilde kaçak çay numunelerinin toplanması ve bu örneklerle ilgili analizlerin genişletilerek yapılması büyük bir önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Çay, Kaçak Çay, Pestisit

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

TAHILLARDA BİYOAKTİF BİR BİLEŞEN: SİNAPİK ASİT

A BIOACTIVE COMPONENT IN CEREALS: SINAPIC ACID

Hüseyin BOZ

Atatürk Üniversitesi, huseyinboz@atauni.edu.tr

ÖZET

Son zamanlarda yapılan çalışmalar, tam tahıl ürünleri tüketiminin diyabet, kardiyovasküler hastalıklar ve kanserler gibi kronik hastalıklara karşı koruyabileceğini göstermiştir. Tam tahıllar tokoferoller, B vitaminleri, mineraller ve fenolik asitler dâhil olmak üzere zengin bir biyoaktif bileşen ve lif kaynağıdır. Sinapik asit, 3,5-dimetoksi-4-hidroksisinnamik asittir ve tahıllarda serbest formda veya şeker esterleri olarak bağlı formda bulunabilir. Serbest formdaki fenolik asitler perikarpın dış tabakasında bağlı formda olan fenolik asitler ise daha çok hücre duvarlarında lokalize olmuşlardır. Sinapik asit tahıl tanelerinde önemli miktarlarda bulunur. Örneğin, çavdar (*Secale cereale L.*) da sinapik asit, toplam fenolik asitlerin % 9 ila % 10'unu temsil eder ve ferulik asitten sonra en fazla miktarda bulunan fenolik asittir. Sinapik asit ve türevlerinin önemli düzeyde antioksidan, antimikrobiyal, antiinflamatuvar ve antikanser aktiviteye sahip olduğu belirtilmektedir. Yüksek antioksidan aktiviteleri nedeniyle, sinapik asit ve türevleri gıda işlemede doğal bir koruyucu olarak kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Biyoaktif bileşen, sinapik asit, antioksidan etki

ABSTRACT

Recently studies have consistently shown that intake of whole grain products can protect against the development of chronic diseases such as diabetes, cardiovascular diseases, and cancers. Whole grains are a rich source of fiber and bioactive compounds, including tocopherols, B vitamins, minerals and phenolic acids. Sinapic acid is 3,5-dimethoxy-4-hydroxycinnamic acid. It may be found in free form or bound form as sugar esters in grains. Free phenolic acids are found in the outer layer of the pericarp. Bound phenolic acids are esterified to cell walls. Sinapic acid is present in significant amounts in cereal grains. For example, in rye (*Secale cereale L.*) sinapic acid represents 9% to 10% of all phenolic acids and is the most abundant after ferulic acid. Sinapic acid and its derivatives shows antioxidant, antimicrobial, anti-inflammatory, and anticancer activity. Due to their high antioxidant activity, these components can be used as a natural preservative in food processing.

Keywords: Bioactive compound, sinapic acid, antioxidant effect

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DNA BINDING PROPERTY STUDIES OF COBALT (II) COMPLEX BEARING THE PHTHALONITRILE GROUPS

Dr. Öğr. Üyesi Ali ARSLANTAŞ

Karabuk University, email:arsoz33@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Salih AĞIRTAŞ

Van Yüzüncü Yıl University, salihagirtas@hotmail.com

ABSTRACT

The DNA binding studies of cobalt (II) compound [1] containing phthalonitrile with CT-DNA were investigated to determine binding properties by using absorption spectra, emission titration, melting temperature for cobalt (II) phthalocyanine complex [2]. The finding showed that cobalt (II) phthalocyanine complex binds to CT-DNA via intercalation binding mode. In addition to above studies, the binding of the complex with CT-DNA was studied by using cyclic voltammetry (CV) and gel electrophoresis technique [2]. The results demonstrated that cobalt (II) phthalocyanine complex binds to CT-DNA. All the findings indicated that cobalt (II) phthalocyanine complex interacts with CT-DNA through intercalation binding mode.

Keywords: Phthalocyanine complexes, DNA binding, Absorption titration, Gel electrophoresis,

References

[1] Agirtas, M. S., Gümüş, İ., İzgi, M. Designing of New Thermo Stable Phthalocyanines: Synthesis, Characterization, and Thermal Studies. Synthesis and Reactivity in Inorganic, Metal-Organic, and Nano-Metal Chemistry 2012, 42, 1327–1333.

[2] Özel, A., Barut, B., Demirbaş, U., Biyiklioglu, Z. Investigation of DNA Binding, DNA Photocleavage, Topoisomerase Inhibition and Antioxidant Activities of Water Soluble Titanium (IV) Phthalocyanine Compounds. J. Photochem. and Photobiol. B Biology 2016, 157, 32-38.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN POPÜLER DİYETLER HAKKINDAKİ BİLGİ DURUMLARI VE YANLIŞ UYGULAMALARI: BİTLİS ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ

Bitlis Eren Üniversitesi, dyt.e.aksoy@hotmail.com

Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ

Bitlis Eren Üniversitesi, kkendilci@gmail.com

Rengin İLBASAN

Bitlis Eren Üniversitesi, rengin.ilbsn@gmail.com

ÖZET

Obezite gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde epidemik boyutlara ulaşmıştır. Uzun ve sağlıklı bir yaşam kalitesi bakımından obezitenin önlenmesinde koruyucu sağlık hizmetleri büyük önem taşımaktadır. Dünyada birçok kişi vücut ağırlığını azaltmak veya korumak için popüler hale gelen çeşitli diyetler yapmaktadır. Bu araştırma, Bitlis Eren Üniversite'sinde okuyan öğrencilerin popüler diyetleri öğrendikleri kaynaklar, popüler diyetler hakkındaki bilgileri ve yanlış uygulamalarının araştırılması amacıyla planlanmış tanımlayıcı tipte kesitsel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü %99 güven aralığında Düzce'de yaşayan yetişkin bireylerin %27.1'i popüler diyetleri sağlıklı zayıflamada güvenilir bulunduğu dikkate alındığında 506 kişi olarak bulunmuştur. Çalışmamızda örneklemin %95.4 'üne (n=483) ulaşılmıştır. Öğrencilere, sosyo-demografik özellikleri, popüler diyetleri öğrendikleri kaynaklar, popüler diyetler hakkındaki bilgileri ve yanlış uygulamalarını sorgulayan 33 soruluk anket formu uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 239'u (%49.5) kız 244'ü (%50.5) erkek öğrencidir. Öğrencilerin %67.5'i (n=326) düşük kalorili diyetleri, %50.3'ünün (n=243) diyetinde ekmek tüketimini sağlıklı bulmadığı görülmüştür. Öğrencilerin %18.2'sinin (n=88) kendisi veya çevresindekilerin popüler diyet uyguladığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %60.2'sinin (n=291) popüler diyetleri sağlıklı bulmadığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin popüler diyetleri en yüksek oranda (%56.5) medyadan (televizyon, gazete, dergi) öğrendiği görülmüştür.

Öğrencilerden %7.5'inin(n=36) Ketojenik diyet, %10.6'sının (n=51) Alkali diyeti, %9.9'unun (n=48) Dukan diyeti, %27.3'ünün (n=132) Karatay diyeti, %25.5'inin (n=132) Akdeniz diyeti hakkında bilgi sahibi olduğu görülmüştür. Öğrencilerden %2.7'sinin (n=13) Ketojenik diyeti, %4.3'ünün (n=21) Dukan diyetini, %4.6'sının (n=22) Alkali diyetini, %12.4'ünün (n=60) Karatay diyetini, %20.3'ünün (n=98) Akdeniz diyetini sağlıklı bulunduğu belirlenmiştir. Sağlık Yüksekokulunda okuyan öğrencilerin düşük kalorili diyetleri sağlıklı bulma oranı (%18.8), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyarlardan (%28.9) ve diğer fakülte/yüksekokulda okuyarlardan (%37.1) istatistiksel olarak anlamlı ölçüde düşük bulunmuştur(p<0.05).

Sağlık Yüksekokulunda okuyan öğrencilerin diyetlerde ekmek tüketme durumunu doğru bulma oranı (%71.8), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyarlardan (%39.8) ve diğer fakülte/yüksekokulda okuyarlardan (%46.3) istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur (p<0.05). Erkek öğrencilerden Karatay diyetini bilenlerin oranı (%22.1) kızların oranından(%32.6) istatistiksel olarak anlamlı ölçüde daha düşük bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç olarak; sağlıklı zayıflama medyadan öğrenilen gelişigüzel bilgilerle değil uzman desteği alınarak yapılmalıdır. Cinsiyet, eğitim durumu, yaşam şekli ve kişinin davranış şekli sağlığı etkileyen önemli noktaları oluşturmaktadır. Popüler diyetlerin olumsuz etkileri üniversite öğrencilerine daha detaylı anlatılarak bilinçlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Popüler Diyet, Düşük Kalorili Diyet, Yanlış Beslenme, Hızlı Zayıflama

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIKLI BESLENME İLE İLGİLİ GIDA REKLAMLARININ VE YAYINLARININ BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE BESİN SEÇİMİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: BİTLİS ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ

Bitlis Eren Üniversitesi, dyt.e.aksoy@hotmail.com

Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ

Bitlis Eren Üniversitesi, kkendilci@gmail.com

Beytullah BOZ

Bitlis Eren Üniversitesi, bozbeytullah.46@gmail.com

Harun TALİ

Bitlis Eren Üniversitesi, taliharun1@gmail.com

ÖZET

Bireylerin temel ihtiyacı olan gıdaların tüketiminde medya etkin bir şekilde kendini göstermektedir. Bu araştırma, Bitlis Eren Üniversitesinde okuyan öğrencilerin yazılı ve görsel basında yer alan sağlıklı beslenmeyle ilgili gıda reklamlarının ve yayınlarının beslenme alışkanlıkları ve besin seçimi üzerine etkilerinin araştırılması amacıyla planlanmış tanımlayıcı tipte kesitsel bir araştırmadır. Araştırmamızın örneklem büyüklüğü İstanbul'da 18 yaş ve üstü kadınlarla yapılan çalışmada katılımcıların %36.7'i yazılı ve görsel basındaki reklamlardan etkilendiği dikkate alındığında 532 kişi olarak bulunmuştur. Verilerin toplanmasında 31 maddelik bir soru kağıdı kullanılmıştır.

Öğrencilerin %54.1'i (n=288) kız ve %45.9'u (n=244) erkektir. Öğrencilerin %47.6'sı (n=253) beslenme alışkanlıkları üzerinde reklamların etkisinin olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin en çok hangi gıda reklamından etkilendiğine bakıldığında; %37.2'sinin (n=198) çikolata ve şekerlemelerden, %28.8'inin (n=153) et ürünlerinden, %13.7'sinin (n=73) süt ve süt ürünlerinden, %9.8'inin (n=52) diğer ürünlerden, %8.6'sının (n=46) gazlı içeceklerden, %1.9'unun (n=10) bulyonlar-çesniler-hazır çorbalardan etkilendiği görülmüştür. Öğrencilerin beslenme alışkanlıklarını etkileyen medya araçlarının dağılımına bakıldığında; ilk sırada %50.0'ını (n=266) internetin, ikinci olarak %31.2'sinin (n=166) TV reklamlarının, üçüncü olarak %14.8'inin (n=79) TV programlarının etkilendiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin %69.9'unun (n=372) gıda reklamlarının yeterli bilgi vermediğini düşünmektedir. Öğrencilerin %86.7'sinin (n=461) reklamlardaki ürünlerin kalite ve sağlık açısından güvenilir olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %20.9'unun (n=111) reklamlara göre ürün tüketiminin arttığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %9.2'sinin (n=49) reklamların kilo artışına etkisinin olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerden %78.8'si (n=419) reklamların kullanılan ürünlerin değiştirilmesini sağlamadığını ifade etmiştir. Öğrencilerden %71.2'si (n=379) reklamların kullanılan ürüne bağlılığı arttırmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin sağlıklı beslenme ile ilgili kitle iletişim araçlarını takip etme nedenlerin dağılımına bakıldığında; %48.5'inin (n=258) sağlığını korumak için, %35.0'minin (n=186) hastalıklarla ilgili beslenme bilgisi almak için, %22.7'sinin (n=121) yemek tarifi öğrenmek için, %16.7'sinin (n=89) beslenme ile ilgili yazı,

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

makale, TV programlarını izlemekten ve okumaktan zevk aldığı için, %9.2'sinin (n=49) diğer nedenler için takip ettiği tespit edilmiştir. Reklamlar kilo almaya teşvik ediyor diyen hafif kilolu-obez öğrencilerin oranı (%36.7) diğer gruplardan istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Sağlıklı beslenmeyi çok önemli bulan kız öğrencilerin oranı (%63.5) erkeklerden (%49.2) istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Sağlıklı beslenmeyi çok önemli bulan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin (%76.8) ve Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin (%56.2) oranı diğer grupların oranlarından istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Reklamların beslenmeye etkisi olduğunu düşünen kız öğrencilerin oranı (%54.9) erkeklerden (%38.9) anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Reklamların beslenmeye etkisi olduğunu düşünen Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin oranı (%61.8) diğer gruplardakilerden istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Reklamlardaki ürünlerin kalite açısından güvenilir olduğunu düşünen Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin oranı (%4.5) diğer gruplardan istatistiksel olarak anlamlı ölçüde düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Beslenme programlarını takip eden kız öğrencilerin oranı (%13.9) erkeklerden (%13.1) istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$).

Medya geniş kitlelere aynı anda ulaşabileceğinden doğru kullanıldığında sağlığın korunması ve geliştirilmesinde ve beslenme eğitiminin verilebilmesinde büyük bir rol üstlenebilir. Reklamların üniversite öğrencilerini çoğunlukla da sağlıkla ilgili bölümlerin dışındaki öğrencileri etkilediği görülmüş olup, bundan dolayı reklamların aldatıcı ve yanıltıcı olmaması, tüketime özendirici mesajlara yer verilmemesi gerekmektedir. Beslenme uzmanı olmayan doktor, yaşam koçları, botanikçiler, spor hocaları gibi kişilerin kitle iletişim araçlarında yer alırken meslek etiği ve doğru mesajlar verme konusunda yoğun dikkat göstermelidirler. Üniversitelerde sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına yönelik derslerin yer alması faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Medya, Sağlık, Reklam, Beslenme Alışkanlığı, Üniversite Öğrencisi

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

BİTLİS'TE YAŞAYAN 0-24 AYLIK BEBEK SAHİBİ ANNELERİN BEBEK BESLENMESİ KONUSUNDA Kİ BİLGİ VE DAVRANIŞLARI

Öğr. Gör. Esmâ AKSOY KENDİLCİ

Bitlis Eren Üniversitesi, dyt.e.aksoy@hotmail.com

Öğr. Gör. Kenan KENDİLCİ

Bitlis Eren Üniversitesi, kkendilci@gmail.com

İlhan AKSAKAL

Bitlis Eren Üniversitesi, aksakalilhan1@gmail.com

ÖZET

Yeterli süre ve miktarda verilen anne sütü ile birlikte, zamanında uygun ek gıdaya başlanması ve çeşitlendirilerek devam edilmesi temel çocuk gelişimi açısından son derece önemlidir. Bu araştırma, Bitlis'te yaşayan 0-24 aylık bebek sahibi annelerin bebek beslenmesi konusunda ki bilgi ve davranışlarının bebeğin büyümesi ve gelişmesine etkisi ve antropometrik sonuçlarını saptamak amacıyla planlanmış tanımlayıcı tipte kesitsel bir araştırmadır. Araştırma Bitlis Halk Sağlığı Müdürlüğüne Bağlı 1, 4, 5 ve 7 numaralı aile sağlığı merkezlerinde Aralık 2016-Nisan 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Bitlis'te yaşayan 0-24 aylık bebek sahibi anneler oluşturmaktadır. %95 güven aralığında Elazığ'da 0-2 yaş çocuğu olan kadınların %51.3'ünün ilk bir saat içinde emzirdiği dikkate alındığında örneklem büyüklüğü 384 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda örneklemin %96'sına (n=370) ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan kişilere uygulanan anket formu 35 sorudan oluşmaktadır.

Annelerin % 32.4'ü (n=120) 5 numaralı aile sağlığı merkezine, %28.6'sı (n=106) 4 numaralı aile sağlığı merkezine, %20.5'i (n=76) 7 numaralı aile sağlığı merkezine, %18.4'ü (n=68) 1 numaralı aile sağlığı merkezine bağlıdır. Annelerin %7.6'sı (n=28) okur-yazar değil, %8.9'u (n=33) sadece okur-yazar, %45.1'i (n=167) ilkokul mezunu, %17.0'ı (n=63) lise mezunu, %21.4'ü (n=79) üniversite ve üstü mezunudur. Annelerin %87.6'sı (n=324) çalışmamaktadır. Annelerin %24.3'ü (n=90) köyde, %13.0'ı (n=48) ilçede, %62.7'si (n=232) ilde yaşamaktadır. Araştırmaya katılan bebeklerin doğum kilo ortalamaları (Min-Maks) 3200.0 (1200.0-4800.0)'dır. Araştırmaya katılan bebeklerin doğum boy ortalamaları (Min-Maks) 50.0 (40.0-61.0)'dir.

Bebeklerin %30.3'ünün (n=112) 0-3 ay, %14.9'unun (n=55) 3-6 ay, %16.8'inin (n=62) 7-9 ay, %15.4'ünün (n=57) 10-12 ay, %1.1'inin (n=4) 13-15 ay, %12.2'sinin (n=45) 16-18 ay, %2.2'sinin (n=8) 19-21 ay, %7.3'ünün (n=27) 22-24 ay arasındadır. Annelerin %91.4'ünün (n=338) sarı süt (kolostrum) vermiştir. Annelerin %72.4'ünün (n=268) ilk 6 ay anne sütünün yettiği görülmektedir. Annelerin %55.7'si (n=206) anne sütü eğitim aldığını belirtmiştir. Bebeklerin %36.0'ı altı ay boyunca sadece anne sütü almıştır. Annelerin ilk emzirme zamanı süre durumlarının dağılımına bakıldığında; annelerin %39.5'inin (n=146) ilk yarım saatte, %16.8'inin (n=62) yarım saat-bir saat arası, %31.6'sının (n=117) bir saat-bir gün arası, %11.1'inin (n=41) bir günden fazla, %1.1'inin (n=4) hiç emzirmemiş olduğu görülmektedir. Annelerin %50.3'ü (n=186) iki yaşına kadar emzirmeye devam etmeyi düşündüklerini belirtmiştir. Bebeklerin sadece anne sütü alma ortalamaları 5.0(1.0-18.0) (Ay, Min-Maks)'dir.

Annelerin verdikleri ilk ek gıda türü durumlarının dağılımına bakıldığında; annelerin %37.8'inin (n=140) anne sütü, %29.2'sinin (n=108) mama, %16.6'sının (n=60) yoğurt, %5.7'sinin (n=21) meyve püresi, %5.4'ünün (n=20) çorba, %2.2'sinin (n=8) ekmeke, %1.9'unun (n=7) pirinç unu, %1.1'inin (n=4) bisküvi, %0.3'ünün (n=1) şekerli su, %0.3'ünün (n=1) su verdiği görülmektedir. Annelerin ilk ek gıda verme zamanına bakıldığında; annelerin

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

%34.9'unun (n=129) dört-altı aylık iken, %19.2'sinin (n=71) bir-üç aylık iken, %13.8'inin (n=51) yedi-on aylık iken, %0.5'inin (n=2) on üç ve üstü ay, %31.6'sının (n=1117) ek gıdaya başlamamış olduğu görülmektedir. Annelerin %50.5'inin (n=187) ek gıda verme durumu ile ilgili eğitim aldığı görülmektedir. Annelerin %26.2'sinin (n=97) sağlık personelinin, %18.4'ünün (n=68) internetten, %18.4'ünün (n=68) aile büyüklerinden, %3.8'inin (n=14) kitap/dergi/broşür, %2.4'ünün (n=9) televizyon yayınlarından, %2.2'sinin (n=8) komşu/arkadaştan ek gıda ile ilgili bilgi aldıklarını belirtmiştir.

Annelerin çalışma durumuna göre ilk altı ay sadece anne sütü verme oranları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p < 0.005$). Çalışan annelerin ilk altı ay sadece anne sütü verme oranı %28.3 olup, çalışmayan annelerinkinden (%37.0) düşük bulunmuştur. Annelerden eğitim durumu üniversite ve üstü olanların anne sütü eğitimi alma oranı (%68.4) diğer gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Çalışanların anne sütü eğitimi alma oranı (%71.7) çalışmayanlara göre (%53.4) istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Annelerden 1 numaralı aile sağlığı merkezine ve 5 numaralı aile sağlığı merkezine bağlı olanların anne sütü eğitimi alma oranları (sırasıyla %86.8, %63.3) diğer gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). İlçede yaşayan annelerin çocuklarının doğum kilo ortalaması (3346.2 ± 552.7) köyde yaşayanlara (3082.2 ± 548.9) göre istatistiksel olarak anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç olarak; Bitlis İl Sağlık Müdürlüğüne Bağlı 1, 4, 5 ve 7 numaralı aile sağlığı merkezlerine başvuran annelerin bebeklerini anne sütüyle emzirmeye başlama yüzdesi yüksektir. Ancak ilk altı ay sadece anne sütü verme yüzdesi düşük olup, erken dönemde ek gıdalara başlama yüzdesi ise yüksek olarak bulunmuştur. Anne sütü ve emzirmenin önemi hakkında temel sağlık hizmetlerinde görev yapan tüm çalışanlar eğitilmeli ve annelere gebeliğin ilk aylarından itibaren anne sütü, emzirme ve bebek beslenmesi konusunda eğitim verilmelidir.

Anahtar kelimeler: Anne sütü, Bebek, Anne, Ek gıda, Emzirme.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

EVDE BAKIM HİZMETİ ALAN SEREBRAL PALSI'Lİ ÇOCUKLARA BAKIM VEREN EBEVEYNLERİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

İbrahim Halil BAYSOY

Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü, surfa6385@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Fatma ERSİN

Harran Üniversitesi, fatmaersin1@gmail.com

ÖZET

Amaç: Çalışma, evde bakım hizmeti alan Serebral Palsi'li çocuklara bakım veren ebeveynlerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını ve bu davranışları etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma, Ocak 2016 – Şubat 2018 tarihleri arasında Şanlıurfa Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada örnekleme yöntemine gidilmemiş olup 89 ebeveyne ulaşılmıştır. Veriler bireysel bilgi formu ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği II ile toplanmıştır. Çalışmanın bağımsız değişkenleri, sosyo-demografik özellikler, bakımla ilgili özellikler, bakım verenin sağlığı ile ilgili özellikler, bağımlı değişkenleri ise sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği II puan ortalamalarıdır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi, Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis analizi yapılmıştır. Araştırma için Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu'ndan, kurumdan ve katılımcılardan izin alınmıştır.

Bulgular: Ölçekten alınan toplam puan ortalamasının 120.35 (± 17.46) olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerin öğrenim durumları ile beslenme alt boyut puan ortalaması arasında, sosyal güvence durumları ile manevi gelişim ve stres yönetimi alt boyut puan ortalamaları arasında, gelir durumları ile kişilerarası ilişkiler alt boyut puan ortalaması arasında, akrabalık bağlarının varlığı ile sağlık sorumluluğu alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0.05$). Çalışmada ebeveynlerin beslenme durumları ile kişilerarası ilişkiler, manevi gelişim, sağlık sorumluluğu, fiziksel aktivite ve stres yönetimi alt boyut puan ortalamaları arasında, hastalık durumları ile manevi gelişim alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç: Sonuç olarak ebeveynlerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği II puan ortalamalarının istenen düzeyde olmadığı, akrabalık bağının, sağlıklı beslenmenin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını etkilediği belirlenmiştir. Bu nedenle Serebral Palsi'li çocuklara bakım veren ebeveynlere yönelik sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını geliştirmeye yönelik hemşirelik çalışmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Serebral Palsi'li Çocuk, Evde Bakım, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları, Hemşirelik.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ŞANLIURFA'DA SAĞLIK TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ HAKKINDA HASTANE YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ

Harran Üniversitesi, erisharran@hotmail.com

ÖZET

Çalışmanın Problemi: Sağlık turizmi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de üzerinde önemle durulan bir konudur. Sağlık turizmi konusunda Dünya’nın önder ülkeleri ile Türkiye karşılaştırıldığında, Türkiye’nin sağlık turizminde oldukça yeni olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde sağlık turizminin geliştirilmesi için İstanbul, Antalya, Bursa gibi büyük illerde özellikle özel sektör tarafından ciddi çalışmalar ve yatırımlar yapılmaya başlanmıştır. Şanlıurfa’da sağlık turizmi konusunda çalışma yapmaya başlayan iller arasındadır.

Çalışmanın Amacı: Bu çalışmada, Şanlıurfa’da sağlık turizminin geliştirilebilmesi ve uygulanabilmesi için Şanlıurfa’da faaliyette bulunan kamu ve özel hastane yöneticilerinin görüşleri alınarak, gerekli önerilerde bulunma amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı bir araştırma olup, veri toplama aracı olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini Şanlıurfa ili merkezde bulunan devlet, üniversite ve özel hastanelerde çalışan 54 hastane yöneticisine 2 Ocak -2Aralık 2018 tarihleri arasında uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan anket, Emine Selda Aydoğdu tarafından “Sağlık Turizminde Ankara’nın Marka Bir Kent Olması İçin İzlenecek Stratejiler Konusunda Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinden uyarlanarak, araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

Bulgular ve Sonuçlar: Araştırmada kullanılan anketin Cronbach’s Alfa katsayısı 0,857 olarak bulunmuştur. Araştırma sonucunda genel olarak “Şanlıurfa’da sağlık turizmi yapılması ile ilgili sorunlar” boyutundaki ifadeler hastane yöneticilerinin verdikleri cevapların ortalaması 3,25 olarak tespit edilmiştir. “Yurtdışından Türkiye’ye gelmek isteyen sağlık turistleri tedavi için neden Şanlıurfa ilini seçmelidir” boyutunun ortalaması 2,74; “Marka kent olarak Şanlıurfa ilinin sağlık turizmi tanıtım faaliyetlerinin etkin olabilmesi yapılması gereken faaliyetler” boyutunun ortalaması ise 3,85 olarak tespit edilmiştir. Hastane yöneticileri, tarihi ve kültürel açıdan çok zengin olmasına rağmen, sağlık turizmi açısından Şanlıurfa’da modern ve kapsamlı sağlık tesisinin olmadığını, ulaşım imkanlarının yetersiz olduğunu, kalifiye personel bulunmadığı gibi konularda görüş belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Hastane Yöneticileri, Şanlıurfa

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

TAŞERON İŞÇİLERİN KADROYA GEÇİRİLMELERİ HAKKINDA KAMU HASTANE YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ: TÜRKİYE UYGULAMASI

OPINIONS OF STATE HOSPITAL MANAGERS ABOUT STAFFING THE SUBCONTRACTED WORKERS: THE CASE OF TURKEY

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ

Harran Üniversitesi, erisharran@hotmail.com

Öğr. Gör. Feray KABALCIOĞLU BUCAK

Harran Üniversitesi, feraykabalcioglu@hotmail.com

ÖZET

Çalışmanın Problemi: Dış kaynak kullanımı; işletmelerin sadece kendi sahip oldukları yetenekleri ve kapasiteleri ile yetinmeyip, öz ya da temel yeteneklerinin yetersiz kaldığı durumlarda işletme dışından ve kendi alanında uzman olan başka işletmelerden destek almasını ifade etmektedir. Özellikle kamuya ait devlet hastanelerinde dış kaynak kullanımı / taşeron işçi çalıştırma yaygın bir şekilde uygulanmaktadır.

Çalışmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı; kamuya ait sağlık kurumlarında çalışan taşeron işçilerin kadroya geçirilmeleri hakkında Türkiye genelindeki kamu ve üniversite hastanelerinde çalışan hastane yöneticilerinin görüşlerini değerlendirmektir.

Metod: Bu araştırma tanımlayıcı ve nicel nitelikte bir çalışmadır. Bu çalışmada anket araştırma tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Türkiye genelindeki Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı 835 devlet hastanesi ile 70 üniversite hastanesinde çalışan hastane yöneticileri oluşturmaktadır. Evrendeki hastane sayısının çok olmasından dolayı örneklem seçilmiştir. Araştırmada örneklem seçilmesi için basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak, her hastaneden bir yönetici araştırmaya dahil edilmiştir. Böylelikle araştırmanın örneklemini 905 kamu hastanesinden 270'si oluşturmaktadır. Bu çalışmada, hastane yöneticilerine yöneltilen anket formu 3 bölümden oluşmaktadır. 15.06.2017 – 10.11.2017 tarihleri arasında yapılan çalışmada, 287 kamu hastanesindeki hastane yöneticisi bu çalışmaya katılmıştır.

Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliliği

Bu çalışmada kullanılan anketin güvenirliliğine bakıldığında taşeron işçilerin performansı boyutu 0.890, kadroya geçirilme süreci boyutu 0.711, kadroya geçirilme sürecinde hastane işleyişi boyutu 0.715, kadroya geçtikten sonra hastanede yaşanabilecekler boyutu 0.825 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre anketin güvenirliliği yüksek olarak kabul edilebilir. Araştırmada hastane yöneticilerinin % 71,5'i "taşeron işçilerin çalışmasından memnun" olduğunu, %10,6'i memnun olmadığını ve % 17,9'u ise kararsız olduğunu bildirmiştir. Araştırmaya katılan hastane yöneticilerinin % 73,8'i "taşeron işçilerin hastaneye katkı sağladığını", % 8,5'si katkı sağlamadığını ve % 17,7'si ise bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. "Taşeron işçilerin kadroya geçirilmelerini istiyorum" ifadesine ise hastane yöneticilerinin %60,9'u evet, %12,6'sı hayır ve %26,5'i ise kararsız olduğunu bildirmiştir. Bu veriler ışığında hastane yöneticilerinin taşeron işçilerin hastanelerinde çalışmalarından memnun olduklarını ve genel anlamda kadroya geçirilmelerini desteklediklerini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelime: Taşeron işçi, Devlet Hastaneleri, Kadro

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ABSTRACT

Problem of the study: The outsourcing signifies the receiving of support from businesses other than the enterprise and other businesses having the expertise in its field in the case that enterprises not only content with their own capabilities and capacities, but also they have insufficient own or basic capabilities. Especially in the state hospitals that are under public property, outsourcing/employment of subcontracted workers are commonly applied.

Aim of the study: The purpose of this study is to evaluate opinions of hospital managers working in public and university hospitals throughout Turkey about staffing the subcontracted workers working in public health institutions.

Methods: This is a descriptive and quantitative study. Survey research technique was used in this study. The population of the study consisted of hospital managers from 835 public hospitals and 70 university hospitals affiliated with Public Hospitals Institution of Turkey that are located throughout Turkey. By using simple random sampling method for the sample selection in the study, a manager from each hospital was included in the study. Thus, 270 hospital managers from 950 public hospitals were included in the sample. In this study, the questionnaire given to the hospital managers had 3 sections. Because there were a large number of hospitals in the population, the sample was selected. Hospital managers of 287 public hospitals participated in this study conducted between 15.06.2017 and 10.11.2017.

Results

When examining the reliability of the questionnaire used in the study, it was calculated that the performance subscale for subcontracted workers was 0.890, the subscale of staffing was 0.711; the subscale of hospital operation during the staffing was 0.715, and the subscale of what likely happen at hospital after the staffing was 0.825. Based on the results obtained, the reliability of the scale can be accepted as high. 71.5% of the hospital managers in the study stated that “they were satisfied with employment of the subcontracted workers”, 10.6% were not satisfied, and 17.9% stated that they were undecided. 73.8% of the hospital managers participating in the study considered “subcontracted workers contribute to the hospital”, 8.5% stated that they did not contribute and 17.7% expressed that they were undecided. For the statement “I would like subcontracted workers to be staffed”, 60.9% of the hospital managers said yes; on the other hand, 12.6% said no and 26.5% stated that they were undecided. In the light of these data, it can be asserted that hospital managers were satisfied with the employment of the subcontracted workers in their hospitals, and in general, they supported their staffing.

Key Words: Subcontracted Workers, State Hospitals, Staffing

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

PERSONEL GÜÇLENDİRME VE ÖRGÜTSEL ETKİLİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA

RELATIONSHIP BETWEEN EMPOWERMENT AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS: AN APPLICATION IN HEALTH SECTOR

Öğr. Gör. Dr. Muhammet ÇANKAYA

Hitit Üniversitesi, muhammetcankaya@hitit.edu.tr

Prof. Dr. İrfan ÇAĞLAR

Hitit Üniversitesi, irfancaglar@hitit.edu.tr

ÖZET

Çağdaş yönetim uygulamalarından biri olan personel güçlendirme, hem örgüt hem çalışan düzeyinde birçok avantajları da beraberinde getirmektedir. Günümüz örgütlerinin en önemli unsuru konumunda bulunan insan kaynağı niteliği veya beşeri sermaye düzeyi örgütlerin geliştirmeleri için çaba sarf etmesi gereken başlıca örgüt unsurudur. Örgütler ise yaşamlarını devam ettirebilmek için sahip oldukları beşeri ve maddi kaynakları olabilecek en etkili şekilde değerlendirmelidirler. Örgütsel etkililiğe ulaşmak da ancak bu şekilde mümkündür. Bu çalışmada özel hastanelerde uygulanmakta olan personel güçlendirme faaliyetleri ile kurumların örgütsel etkililikleri arasında bir ilişki olup olmadığı varsa bunun düzeyi incelenmiştir. Anket uygulaması İstanbul, Ankara ve Çorum illerinde 3 özel hastanede toplam 531 personel ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda personel güçlendirme ile örgütsel etkililik arasında sınırlı da olsa bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Personel Güçlendirme, Örgütsel Etkililik, Hastane, Sağlık Sektörü

ABSTRACT

Empowerment, one of the contemporary management practices, brings many advantages with it both at the level of the organization and the employee. Human resource quality or human capital level, which is the most critical element of today's organizations, is the primary organizational component that organizations should strive. Organizations should assess the human and material resources they have to maintain their existences in the most effective way possible. Only in this way it is possible to achieve organizational effectiveness. In this study, whether there is a relationship between the empowerment activities applied in private hospitals and the organizational effectiveness of the institutions, and if so, its level has been examined. The survey was conducted with a total of 531 personnel in 3 private hospitals in Istanbul, Ankara, and Çorum. As a result of the study, it was determined that there is a limited relationship between empowerment and organizational effectiveness.

Key Words: Empowerment, Organizational Effectiveness, Hospital, Health Sector

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÖRGÜTSEL DEMOKRASİNİN İŞ TATMİNİNE ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA

THE IMPACT OF ORGANIZATIONAL DEMOCRACY ON JOB SATISFACTION:
AN APPLICATION IN THE HEALTH SECTOR

Öğr. Gör. Dr. Muhammet ÇANKAYA

Hitit Üniversitesi, muhammetcankaya@hitit.edu.tr

ÖZET

Çalışanların işlerinden duydukları memnuniyetin bir göstergesi olarak kabul edilen iş tatmini; örgütsel performans ve verimliliğe katkısı olduğu düşünülen bir kavramdır. Örgütteki yönetsel uygulamalardan biri olan örgütsel demokrasi ise; örgüt çalışanlarına örgüt karar ve uygulamalarına katılım ve eleştiride bulunabilme, şeffaf, adil ve eşit biçimde yönetsel uygulama isteme gibi bir takım haklar sunarken örgüt yöneticilerine de hesap verme sorumluluğunu yükleyen bir kavramdır. Hastane çalışanlarının örgütsel demokrasi ve iş tatmini algıları, örgütsel demokrasi ile iş tatmini arasındaki ilişki düzeyi ve örgütsel demokrasinin iş tatminine etkisini ölçen bu araştırma; 200 sağlık sektörü çalışanı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; çalışanların örgütsel demokrasi algısı ortalamaları; 2,42, genel iş tatmin düzeyi ortalamaları; 2,73 olarak bulunurken, örgütsel demokrasi altboyutları ile iş tatmini ve alt boyutları arasında orta düzeyde (,411 ile ,602 aralığında) ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca örgütsel demokrasinin adalet, eşitlik ve hesap verebilirlik altboyutları iş tatminini pozitif yönde ve anlamlı olarak etkilerken katılım & eleştiri ve şeffaflık altboyutlarının iş tatminine anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş tatmini, Örgütsel demokrasi, Hastane

ABSTRACT

Job satisfaction, which is regarded as an indication of employee well-being, is believed to contribute to organizational performance and productivity. Organizational democracy, one of the administrative practices in the organization, is a concept that sets responsibility for accountability to organizational managers while providing a number of rights to the organization's employees, such as participation and criticism of organizational decisions and practices, or request for transparent, fair, and equal administrative application. This research measures the relationship between organizational democracy and job satisfaction perceptions of hospital employees, the level of relationship between organizational democracy and job satisfaction, and the effect of organizational democracy on job satisfaction. This study was conducted with 200 health sector employees. As a result of the study, the average of organizational democracy perception level of the employees was 2.42, and the average of job satisfaction level was 2.73, while there was an intermediate level (between .411 and .602) of organizational democracy subscales and job satisfaction and subscales. Moreover, while the justice, equality, and accountability subscales of organizational democracy are positively and significantly affecting job satisfaction, participation & criticism and transparency subscales have no significant effect on job satisfaction.

Key Words: Job satisfaction, Organizational democracy, Hospital

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DİYABETİN NADİR KOMPLİKASYONU OLAN DİYABETİK EL OLGUSUNUN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ali Erdal GÜNEŞ
Harran Üniversitesi, aerdalg@gmail.com

ÖZET

Diyabetik el tropik bölgelerde sık görülmesine rağmen ülkemizdeki diyabet popülasyonunun artışına bağlı olarak sıklığında artış görülmektedir. Çalışmamızın amacı diyabetin nadir bir komplikasyonu olan diyabetik el enfeksiyonlarının klinik karakterlerini incelemek ve tedavi sonuçlarını sunmaktır.

Kırk yedi yaşında 5 yıldır tip 2 DM tanısı olan erkek hastanın 1 hafta önce sol eline tahta parçası batması sonucu oluşan yarası iyileşmemiş. Konsülte edilen hastada, Wagner 4. evre olan hasta agresif yara bakımı, kan şekeri regülasyonu, antibiyoterapi ve ağrı kontrolü ile takip edildi. Minör ampütasyon ile hastanın tedavisi tamamlandı.

Diyabetik el diyabetin nadir bir komplikasyonu olmakla birlikte klinik tecrübemiz sınırlıdır. Acil müdahale sonrası yara takibi ile distal amputasyon ile hastanın morbiditesi azaltılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet komplikasyonları, Diyabetik Vasküler Hastalıklar, Gazlı gangren

ABSTRACT

Although diabetic hand is common in tropical regions, as increase is seen in the frequency of diabetes population in our country, diabetic hand incidence is common our country. The aim of our study was to examine the clinical characteristics of diabetic hand infections which is rare complication of diabetes, and to present the results of treatment.

Forty-seven-year-old male patient with type 2 DM, known for 5 years, did not heal 1 week ago due to a wooden spike in his left hand. The patient with Wagner 4th stage was followed up with aggressive wound care, blood glucose regulation, antibiotherapy and pain control. Treatment of the patient with minor amputation was completed.

Diabetic hand is a rare complication of diabetes, but our experience is limited about it. The patient's morbidity can be reduced by distal amputation by wound follow-up following emergency intervention.

Keywords: Diabetes complications, Diabetic Vascular Diseases, Gas gangrene

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

GIDA KAYNAKLI STAPHYLOCOCCUS AUREUS VE HALK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

EFFECTS OF FOODBORNE STAPHYLOCOCCUS AUREUS ON PUBLIC
HEALTH

Dr. Öğr. Üyesi Serap KILIÇ ALTUN

Harran Üniversitesi, skilicaltun@harran.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mert KARTAL

Harran Üniversitesi, akartal044@hotmail.com

ÖZET

Gıda kaynaklı hastalıklar ülkemizde olduğu gibi tüm dünyada önemli bir halk sağlığı sorunudur. Stafilocokal gıda zehirlenmeleri, gıdaların Staphylococcus aureus enterotoksinleri ile kontaminasyonu sonucu oluşan, yaygın görülen gıda kaynaklı hastalıklardandır. Entansif besiciliğin artışı, endüstrileşme ile oluşan çevresel kirlilikler, insan popülasyonunda artış, göç ve seyahat kolaylığı, ulusal ve uluslararası düzeyde gıda ticaret hacminde artış stafilocokal gıda zehirlenmelerinin epidemiyolojisinde hızlı bir değişime ve tüm dünyada hızla yayılmasına yol açmıştır. Özellikle hayvansal gıdalar ve tüketime hazır gıdalar stafilocokal gıda zehirlenmeleri açısından riskli gıdalardır. Staphylococcus aureus, komensal ve fırsatçı bir patojen olup gıda üretim prosesinde bulaş gerçekleşmektedir. ve gıda işletmelerinde çalışan personellerin nazal mukozası, derisi ve iş kıyafetleri çapraz kontaminasyon kaynaklarıdır. Stafilocokal enterotoksinler (SE'ler) dokuz ana serolojik grupta incelenir. Bunlar (SEA, SEB, SEC, SED, SEE, SEG, SEH, SEI ve SEJ) ısıya dayanıklı enterotoksinler olup pirojenik toksin süperantijenleridir. SEA tüm dünyada en yaygın görülen stafilocokal enterotoksindir. Gıda ürünlerinde patojenlerin varlığı, tüketiciler için potansiyel tehlike yaratmakta, ciddi işgücü ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Stafilocokal gıda zehirlenmelerinin yaygın semptomları ishal, bulantı, kusma ve abdominal kramplar ve yüzeysel deri enfeksiyonları olup, patojen ciddi ve potansiyel olarak ölümcül, invaziv hastalıklara da neden olabilir. Stafilocokal gıda zehirlenmelerinin önleyici tedbirleri arasında hijyenik gıda prosesleri, personel hijyeni, soğuk zincirin korunması, işletmelerdeki alet ve ekipmanın dezenfeksiyonu, mutfaklarda çapraz kontaminasyonun önlenmesi sayılabilir. Bu yazıda stafilocokal gıda zehirlenmeleri, halk sağlığı açısından değerlendirilmesi ve konu ile ilgili güncel araştırmalar sunulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Gıda, Stafilocokal Gıda Zehirlenmeleri, Halk Sağlığı

ABSTRACT

Food-borne diseases are an important public health problem all over the world as it is in our country. Staphylococcal food poisoning is a common foodborne illness resulting from the contamination of foods with Staphylococcus aureus enterotoxins. Increased intensive farming, environmental pollution caused by industrialization, increase in human population, ease of migration and travel, increase in food trade volume at national and international levels led to a rapid change in the epidemiology of staphylococcal food poisoning and to spread rapidly all over the world. Especially animal originated foods and ready-to-eat foods are risky foods in terms of staphylococcal food poisoning. Staphylococcus aureus is a commensal and opportunistic pathogen and transmission occurs during the food production process and cross-contamination sources of nasal mucosa, skin and work clothes of staff working in food businesses. Staphylococcal enterotoxins (SEs) are examined in nine main serological groups. These are heat resistant enterotoxins, which are pyrogenic toxin superantigens (SEA, SEB,

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

SEC, SED, SEE, SEG, SEH, SEI and SEJ). SEA is the most common staphylococcal enterotoxin all over the world. The presence of pathogens in food products poses a potential hazard for consumers, causing serious labor and economic losses. Common symptoms of staphylococcal food poisoning include diarrhea, nausea, vomiting and abdominal cramps and superficial skin infections, which can cause pathogenic serious and potentially fatal, invasive diseases. Preventive measures for staphylococcal food poisoning include hygienic food processing, personnel hygiene, protection of the cold chain, disinfection of utilities and equipment in businesses, and prevention of cross contamination in kitchens. In this article, evaluation of staphylococcal food poisoning in terms of public health and current researches on the subject are presented.

Key words: Food, Staphylococcal Food Poisoning, Public Health

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

GEBE KADINLARDA DEMİR İLACI VE FOLİK ASİT KULLANIM DURUMU VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Öğr. Gör. Feray KABALCIOĞLU BUCAK
Harran Üniversitesi, feraykabalcioglu@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mert KARTAL
Harran Üniversitesi, akartal044@hotmail.com

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı; doğum öncesi bakım hizmeti için hastaneye başvuran gebe kadınların demir ilacı ve folik asit kullanma durumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Yöntem Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki bu araştırma Harran Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesinde doğum polikliniğine doğum öncesi bakım hizmeti almak için başvuran, 14. gebelik haftasını tamamlayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 391 gebede yürütülmüştür. Araştırmanın sosyo - demografik ve anemi ile ilgili verileri, literatür bilgilerine dayalı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama formu kullanılarak, yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Veri toplama formu uygulandıktan sonra gebelerden hemoglobin ölçümü için kan örnekleri alınmış ve laboratuvar sonuçları kaydedilmiştir. Kaydedilen sonuçların analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların %79.0'u okur-yazar değil, %15.6 ilköğretim ve üzeri, %5.4'ü okulsuz okur yazardır ve katılımcıların %71.1'i ilçede yaşamaktadır. Katılımcıların %99.5 gelir getiren herhangi bir işte çalışmazken, çalışmamıza katılanların eşlerinde bu oran %74.2'dir. Katılımcıların; ilk evlenme yaş ortalaması 17.8 ± 2.2 , yaşayan çocuk sayısı ortalaması 4.6 ± 2.9 , ölü doğum yapma oranı %9.0, düşük yapma oranı %47.3'tür. %53.2'sinin hamileliğinin 2. Trimesterde olan katılımcıların son iki gebelik arası 24 aydan kısa olanların oranı %39.8, anemisi olanların oranı %40.7 ve ortalama hemoglobin 11.2 ± 1.5 'tir. Katılımcıların %44.0'ü gebeliği döneminde dört ve daha az doğum öncesi bakım aldığı, %9.0'u demir ilacı kullanması gerektiğini bilmediğini, %41.9 düzenli demir ilacı kullanmadıklarını, %84.7'si gebelik planladıktan sonra folik asit kullanmaya başlamadığını, %66.8'i gebeliğin ilk üç ayında da folik asit kullanmadığı ve %23.5'i folik asit kullanması gerektiğini bilmediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların eğitim düzeyleri, aile tipleri, iki gebelik arası geçen süre, düzenli demir ilacı kullanma durumu, doğum öncesi bakım alma sayısı ile anemi olma durumları karşılaştırıldığında aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Benzer şekilde katılımcıların eğitim durumu ve doğum öncesi bakım alma sayısı ile gebelik planlandığında ve gebeliğin ilk üç ayında folik asit kullanımı karşılaştırıldığında gruplar arasındaki fark anlamlıdır ($p < 0.05$). Katılımcıların iki gebelik arasında geçen süre ile hemoglobin değerleri karşılaştırıldığında gruplar arasındaki fark 24 aydan uzun olanlar lehine anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Benzer şekilde doğum öncesi bakım alma sayısı ile hemoglobin değerleri karşılaştırıldığında aralarındaki fark beş ve üzeri bakım alanlar lehine istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$).

Sonuç: Bu çalışmada, kadınlarda gebelik sürecinde folik asit ve demir ilacı kullanımını ve bilme durumları düşük bulunmuştur. Ayrıca perikonsepsiyonel folik asit kullanımı düşük düzeyde bulunmuş; bununla beraber doğum öncesi bakım sayısı ile demir ilacı ve folik asit kullanımı paralel artmıştır. Doğum öncesi bakımı teşvik edici eğitimler, seminerler vb... halkı bilgilendirme etkinlikleri yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Demir ilacı, folik asit, gebelik.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDAKİ YÜK TALEBİNİN YAPAY ARI KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE TAHMİNİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Ersin KORKMAZ

Kırıkkale Üniversitesi, ersinkorkmaz@kku.edu.tr

Prof. Dr. Ali Payidar AKGÜNGÖR

Kırıkkale Üniversitesi, akgungor@kku.edu.tr

ÖZET

Türkiye'deki ulaştırma sistemleri arasında karayolu ulaşım sistemi yük taşıma da ağırlıklı paya sahip olmasına karşın havayolu taşımacılığının talebi de gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle son 15 yıla bakıldığında havayoluyla taşınan yük miktarı yaklaşık 4 kat artış göstermiştir. Karayoluna göre daha uzak mesafe taşımalarında etkinliğinin fazla olmasından dolayı ilerleyen yıllarda talebin daha da artış göstereceği öngörülmektedir.

Bu çalışma kapsamında Türkiye'deki havayolu yük talep tahmin modelleri geliştirilmiş ve oluşturulan senaryoya göre gelecekteki talep miktarları öngörülmüştür. 2 bağımsız parametreye bağlı olarak, doğrusal, kuadratik, üstel ve kuvvet formalarında 4 farklı model geliştirilmiştir. Modellerin girdi parametresi olarak 2002 ile 2017 yılları arasındaki yıllık jet yakıt tüketim miktarı (varil/yıl) ve jet yakıt fiyatı (\$/varil) kullanılmış olup, modellerin optimize edilmesi Yapay Arı Kolonisi Algoritması (YAKA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Modellerin doğrulukları gözlem değerleriyle karşılaştırılarak performans kriterlerine göre ortaya konulmuştur. Performans kriterleri olarak belirleme katsayısına (R^2), ortalama karesel hataların karekökü, ortalama mutlak hatalar ve ortalama mutlak yüzdesel hatalar kullanılmıştır. Geliştirilen modeller içerisinde en iyi performansı kuadratik model göstermiş olup, oluşturulan senaryoya göre 2030 yılına kadarki yük talep tahmini yapılmıştır. 2030 yılında havayolu ile taşınan yük miktarının 2017 yılına göre 3 kat artacağı öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yapay Arı Kolonisi Algoritması, Yük talebi, Modelleme, Havayolu.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

SİNYALİZE KAVŞAKLARDA GECİKME VE DOYGUNLUK DERECESESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ VE DİFERANSİYEL GELİŞİM ALGORİTMASI İLE MODELLENMESİ

Arş. Gör. Ersin KORKMAZ

Kırıkkale Üniversitesi, ersinkorkmaz@kku.edu.tr

Prof. Dr. Ali Payıdar AKGÜNGÖR

Kırıkkale Üniversitesi, akgungor@kku.edu.tr

ÖZET

Bir kavşağın hizmet seviyesinin belirlenmesinde en etkin parametrelerden biri olan gecikme, kavşaktaki kayıp zamanı ve sürücü memnuniyetsizliklerini gösterdiğinden dolayı yaygın olarak kullanılmaktadır. Sinyalize kavşaklarda gecikme değeri arazi gözlemleri, analitik yöntemler veya simülasyon teknikleri ile tahmin edilebilmektedir. Ancak bunlar içerisinde analitik yöntemlerin kullanımı daha yaygındır. Son yıllarda yapay zekâ teknikleri kullanılarak geliştirilen mühendislik modellerinin daha başarılı olduğu görülmüştür. Bu çalışma kapsamında, doygun akım, etkili yeşil ışık süresi, devre süresi ve trafik hacmine bağlı olarak elde edilen doygunluk derecesi ile araç başına düşen ortalama gecikme arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca Diferansiyel Gelişim Algoritması (DGA) kullanılarak farklı gecikme tahmin modelleri önerilmiştir.

15, 30 ve 60 dakika olarak gruplandırılan analiz sürelerine göre 750 farklı trafik durumu oluşturulmuştur. 0,7 ile 1,6 arasında değişen doygunluk derecesi ile araç başına düşen ortalama gecikme arasındaki ilişki incelendiğinde doygunluk derecesi ve analiz süresindeki artışların ortalama gecikmeyi arttırdığı görülmüştür. Kuadratik, Kübik ve Kuvvet formlarında gecikme ile doygunluk derecesi arasında bağıntılar oluşturulmuş ve DGA kullanılarak farklı periyot süreleri için gecikme tahminleri yapılmıştır. Yapılan tahmin değerlerinin doğruluğu belirleme katsayısına (R^2), ortalama karesel hataların karekökü ve ortalama mutlak yüzdesel hatalara göre ortaya konulmuştur. Geliştirilen modeller içerisinde en iyi performansı kübik model göstermiş olup, alternatif bir gecikme tahmin modeli olarak kullanılabilir olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Diferansiyel Gelişim Algoritması, Doygunluk derecesi, Gecikme.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

PVC ATIKLARININ HAFİF BETON ÜRETİMİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ela Bahşude AVŞAROĞLU

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, ela_gorur@hotmail.com

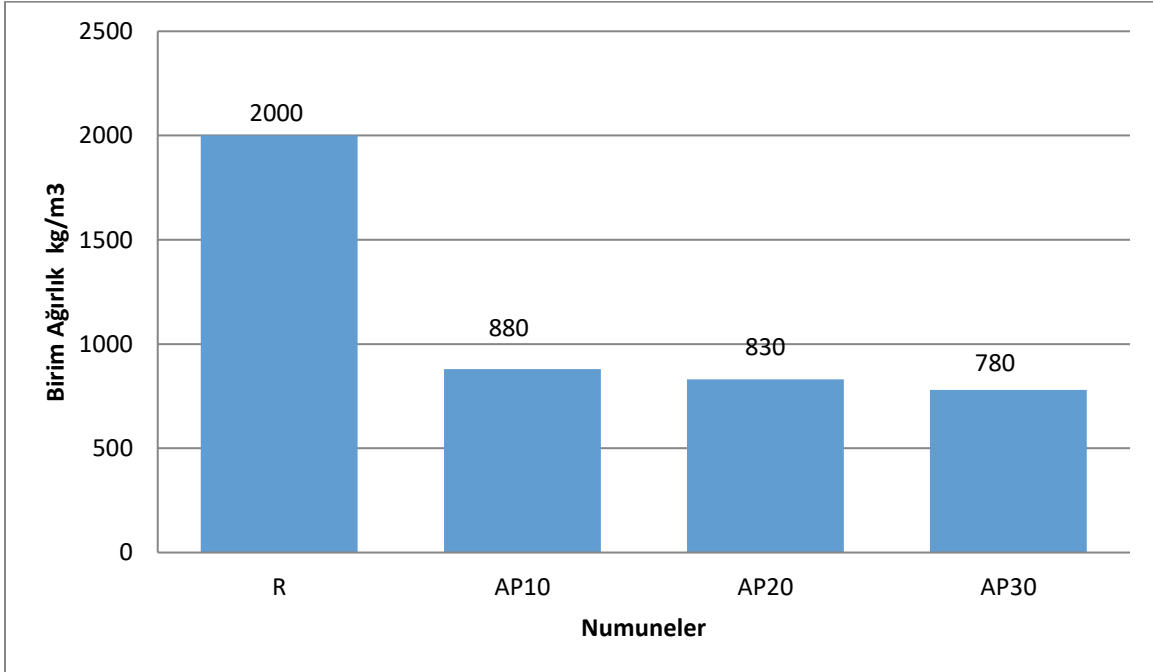
Dr. Öğr. Gör. Mustafa EKEN

Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, mustafaeken.me@gmail.com

ÖZET

Günümüzde doğal kaynakların azalması, ekolojik dengenin korunması ve çevre kirliliğinin arttığı bu dönemde atık malzemelerin kullanılarak sürdürülebilirlik kavramına destek verilmesi en önemli etkenlerin başında gelmektedir. Çalışmada atık PVC lerin hafif beton üretiminde kullanılabilirliği araştırılmıştır. PVC atıkları ile üretilen betonun endüstriye ekonomik, akustik ve termal özellikleri bakımından önemli bir katkı sağlayacağı belirlenmiştir. Atık PVC ile üretilen betonun referans betona oranla birim hacim ağırlığı düşük, mekanik özellikleri yeterli düzeyde ve su emme sonuçlarında iyileşme sağlamıştır. Diğer bakımdan geri kazanılamayan ve milyonlarca tona ulaşan VC atıklarının yaratacağı olumsuz çevresel sonuçlar hafif beton üretiminde kullanılmasıyla minimize edilecek yada ortadan kaldırılacaktır. Böylece çevre kirliliğinin önüne geçilecek, ekonomik katkı sağlanacak ve doğal kaynaklarımız korunmuş olacaktır.

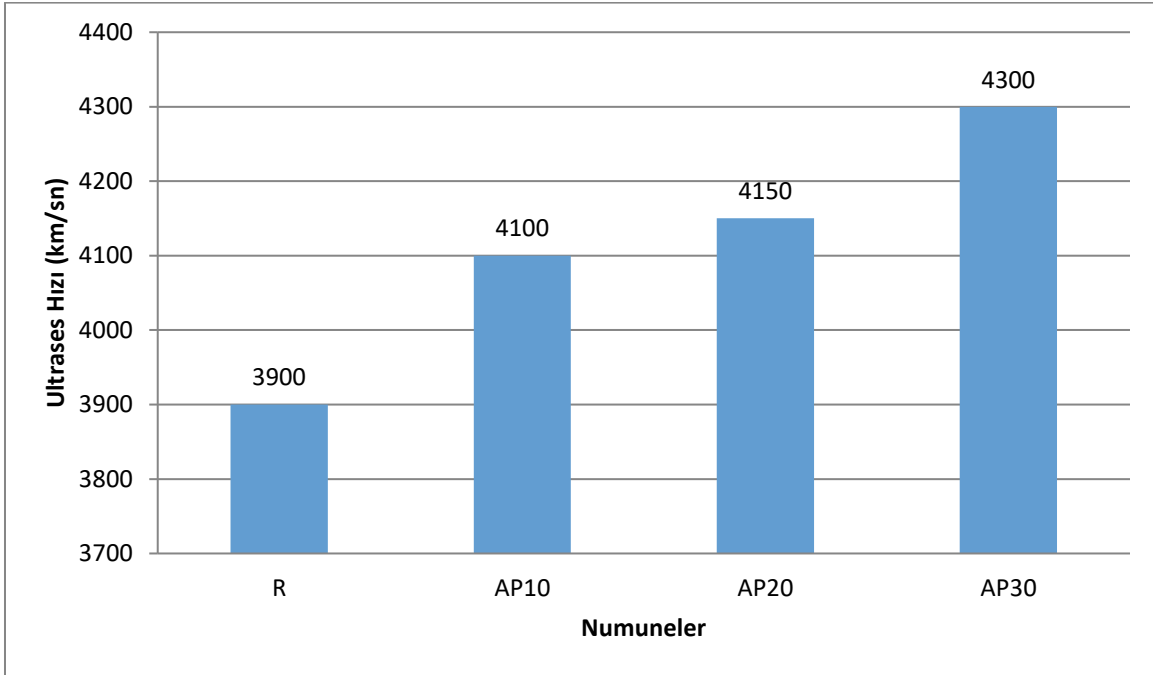
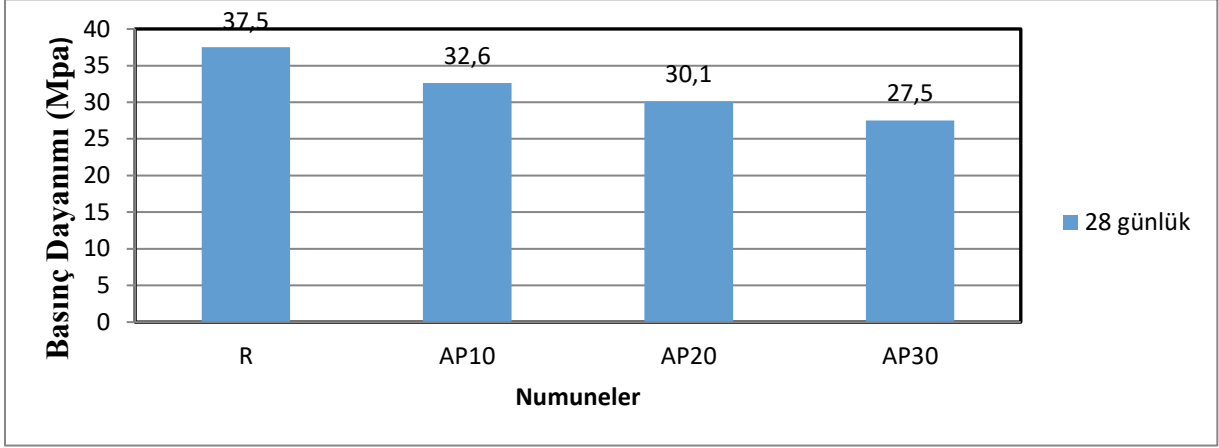
m³

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

CAPACITANCE-VOLTAGE PROPERTIES OF AN Ag/MoO₃/n-Si DEVICE

Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK

Dicle University, yusufselim@gmail.com

ABSTRACT

MoO₃ thin films were deposited on soda lime glasses and n-Si semiconductors by radio frequency (RF) sputtering method. The films were grown at various oxygen gas flow rates. The film properties were determined using spectroscopic methods. Then, an Ag/MoO₃/n-Si device was fabricated by thermal evaporation of Ag metal on MoO₃ /n-Si structure. It was seen that the Ag/MoO₃/n-Si structure had excellent rectification ratio. The electrical properties of the device including ideality factor, barrier height and series resistance were determined using current-voltage (I-V) and capacitance voltage (C-V) measurements obtained at room temperature and in the dark. The C-V measurements showed that when C-V measurements are performed at sufficiently high frequencies, charge carriers at the interface can no longer follow the AC signal. Therefore, the capacitance value of a diode tends towards a constant as the frequency increases.

Keywords: MoO₃ , thin film, Capacitance-voltage

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

Cu₂ZnSnS₄ THİN FİLMİS FOR FOTOVOLTAİK APPLİCATIONS

Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK

Dicle University, yusufselim@gmail.com

ABSTRACT

Among the renewable energy sources, solar energy is remarkable because of the potential of the sun. The installation and use of photovoltaic panels has increased significantly all over the world. Si-based solar panels dominate the market. But thin film solar panels have become preferable because of their many advantages. Cu(InGa)Se₂ has an important place in the market. However, the fact that the In and Ga elements are not cost-effective has turned scientists into Cu₂ZnSnS₄ (CZTS) based photovoltaics. The best power conversion efficiency for CZTS solar cells as was achieved as 12.6% for the cell obtained using spin coating technique. There is a need to develop alternative materials and methods to produce cost effective and highly efficient cells.

In this study, CZTS thin films were collected by ultrasonic spray system. The structural, morphological and optical properties of the films were examined by spectroscopic methods and these films have been shown to have suitable electrical and optical properties for thin film based solar cells.

Keywords: CZTS, thin film, solar cell

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

SPUTTERED MoS₂ THİN FİLMİS FOR DEVICE FABRICATION

Doç. Dr. Sezai ASUBAY

Dicle University, sezai.asubay@gmail.com

ABSTRACT

Molybdenum disulfide (MoS₂) is one of the most exciting 2D materials in the semiconducting industry because of its fascinating properties. While a single layer of MoS₂ thin films has a direct band gap, it converts to an indirect one when the thickness is increased. Many studies have been performed to understand the electronic and optical properties of both MoS₂ thin films and to produce MoS₂ based devices.

In this study, MoS₂ thin films were deposited by means of sputtering of a single target. The surface and optical properties of the films were analyzed by scanning electron microscopy (SEM), atomic force microscopy (AFM) and UV-vis data. Furthermore, the electrical and photoelectrical parameters of a MoS₂ /InP heterojunction device were analyzed using current-voltage measurements in the dark and a solar simulator.

Keywords: MoS₂, thin film, device fabrication

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

THE INFLUENCE OF APPLIED REVERSE BIAS DURING TiB₂ DEPOSITION PROCEDURES ON THE PERFORMANCE OF TiB₂/n-Si JUNCTIONS

Doç. Dr. Sezai ASUBAY

Dicle University, sezai.asubay@gmail.com

Doç. Dr. Yusuf Selim OCAK

Dicle University

ABSTRACT

Titanium diboride with TiB₂ chemical formula has high hardness, high strength, abrasion resistance, and corrosion resistance properties. These properties make TiB₂ a candidate for use in many applications such as welding locations, wear parts, other metal compounds, and cutting tools. Furthermore, the chemical stability of TiB₂ is one of the most important factors that make it attractive.

Sputtering is the most preferred method to deposit refractive materials. In this study, TiB₂ thin films were deposited on previously ohmic contacted n-Si substrates with various reverse bias conditions. Then Ag metal was evaporated on the TiB₂/n-Si structure to obtain Ag/TiB₂/n-Si heterostructure. The influence of the reverse bias applied during sputtering processes on the electrical properties of the junctions was analyzed using current-voltage (I-) measurements of the structures in the dark and at room temperature. The best rectification property was reported the structure obtained at -50 V bias condition.

Keywords: TiB₂, sputtering process, heterostructure

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

MODİFE EDİLMİŞ BİR VAN DER WAALS DENKLEMİ KULLANARAK İKİLİ GAZ-SIVI KARIŞIMLARIN FAZ DENGELERİ İÇİN MASTER DİYAGRAM OLUŞTURMAK*

Prof. Dr. Mustafa GENÇASLAN
Erciyes Üniversitesi, gaslan@erciyes.edu.tr

Hatice GÜNEY
Erciyes Üniversitesi, guney.uelkr@gmail.com

ÖZET

İkili gaz-sıvı karışımların, molekülleri arasındaki etkileşme ve büyüklük farklarının değişimine göre kritik faz davranışları, basınç-sıcaklık-yoğunluk uzayında veya basınç-sıcaklık, mol kesri- mol kesri, sıcaklık-yoğunluk düzlemlerinden herhangi birinde gösterilebilir. Öte yandan, ikili gaz-sıvı karışımların tüm faz davranış tipleri etkileşme enerjisi parametreleri uzayında bir haritada işaretlenebilir. Bu haritalamanın amacı, ikili gaz-sıvı faz davranışının tartışılmasını kolaylaştırmaktır. Bu metod, master diyagram veya global faz diyagramı olarak adlandırılır. Master diyagram, bir durum denklemi kullanarak yapılan hesaplamalara dayanır. Bu çalışmada, modife edilmiş bir van der Waals durum denklemi kullanarak, eşit ve eşit olmayan büyüklükte moleküllerden oluşan ikili gaz-sıvı karışımların faz dengeleri için değişik molekül büyüklük farklarının oranına göre bir master diyagramı oluşturulmuştur. Böylece, her bir etkileşim enerjisi parametresi için mümkün olan tüm faz diyagramı tipleri, uzun ve zor hesaplamalar olmaksızın tek bir ana diyagramdan görülebilir.

Anahtar Kelime: İkili gaz-sıvı karışımlar, durum denklemi, global faz diyagramları

*Erciyes Üniversitesi Araştırma Fonu (No: FYL-2018-8070) tarafından desteklenmiştir.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DEFORME BÖLGEDE BULUNAN BAZI Er ÇEKİRDEKLERİNİN ELEKTROMANYETİK GEÇİŞLERİNİN VE YAPISAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. İhsan ULUER

Karabük Üniversitesi, ihsanuluer@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Er çekirdeklerinin düşük spin positive enerji düzeyleri etkileşen bozon fermion model ile tartışılmıştır. Tek parçacık enerji düzeyleri $1d_{5/2}$, $1g_{7/2}$, $3s_{1/2}$ ve $3h$ olarak seçilmiştir. Bu yöntem kullanılarak $150 \leq A \leq 190$ deforme bölgesinin ortalarında bulunan $^{159-161-163-165}\text{Er}$ izotoplarının negatif pariteli yüksek spin enerji düzeyleri Etkileşen Bozon Fermiyon yaklaşımı (IBFA) ile incelenmiş olup enerji düzeyleri hesaplanmıştır. Bu izotopları IBFA-I de uygun tanımlayabilmek için , bir fermiyonun (nötron) çift-çift nükleer kora $^{158-160-162-164}\text{Er}$ eklenmesi gerekmektedir. Böylece hesaplamalarda yer alan parametreler belirlenerek, çift-tek çekirdekler için uygun değerler elde edilmiştir. İncelenmek üzere belirlenen çift-tek Er çekirdeklerinin bazılarının temel bantları için enerji düzeyleri hesaplanmış olup enerji spektrumları oluşturulmuştur. Enerji spektrumları için yapılan hesaplamalar deneysel verilerle karşılaştırılarak içerikte sunulmuştur. Elde edilen değerlerin deneysel verilerle oldukça uyumlu oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Etkileşen Bozon Modeli, Dinamik simetriler, Etkileşen Bozon Fermiyon Modeli.

CURRENT APPROACHES TO THE TREATMENT OF HUNTER SYNDROME

Dr. Nigar ALTAYEVA

Samarkand State Medical Institute

ABSTRACT

Mucopolysaccharidosis, type II (MPS II; Hunter syndrome) - X-linked hereditary disease associated with a defect of iduronate-2-sulfatase. The lack of this enzyme leads to the accumulation of dermatan- and heparan sulfate in different tissues. The clinical manifestations of MPS II are varied in severity and involvement of various organs in the pathological process. There are two main clinical phenotypes - intermediate and severe due to damage to the central nervous system.

The review presents data on the existing treatment options for Hunter syndrome and the prospects for the development of new treatments. Intravenous enzyme replacement therapy, hematopoietic stem cell transplantation and symptomatic surgical treatment are available at this stage. Intravenous enzyme replacement therapy does not allow the enzyme to penetrate the blood-brain barrier, so the neurological symptoms of the disease as a result of treatment are not compensated; Transplantation of hematopoietic stem cells can positively affect some neurological disorders, but has a high risk of post-transplant complications.

Keywords: Hunter syndrome, enzyme replacement therapy, gene therapy, hematopoietic stem cell transplantation

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DENTAL İMPLANT UYGULAMASINDA RADYOLOJİK DEĞERLENDİRME

Arş. Gör. Aslıhan ARTAŞ

Gaziantep Üniversitesi, dt.aslihanartas@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN

Gaziantep Üniversitesi, didemyalcin@gmail.com

ÖZET

Dişsiz çenede kemiğin içine veya üzerine cerrahi olarak yerleştirilen, estetik ve fonksiyonel olarak dişin yerini tutması amaçlanan, biyolojik uyumluluğu olan yapılar dental implantları oluşturmaktadır. Doğru tanı ve tedavi planlaması, implant uygulanacak kemiğin sağlıklı olması, uygun yoğunluk (kalite) ve miktarda (kantite) kemik bulunması, uygun cerrahi yaklaşım, implantın kusursuz yerleştirilmesi ve iyi bir osteoentegrasyon, implantın başarısında önemlidir. Cerrahi işlemlerden önce hastanın klinik ve radyolojik muayenesi detaylı olarak yapılmalıdır. Radyolojik değerlendirmede yapılacak hata implantın başarısızlığına ve komplikasyonlara neden olur. Dental implantolojide radyolojik muayenede, mevcut kemik miktarı, kemik dokusunun yoğunluğu, mandibular kanalın bukko-lingual yöndeki konumu, implant bölgesindeki gömülü dişler, kemiğe ait patolojiler, destek alınması düşünülen dişler, kemikteki anatomik yapılar ve implant ile olan ilişkisi değerlendirilir. İdeal görüntüleme yöntemi, hastanın maruz kalacağı riskleri ve maliyeti azaltırken gerekli diagnostik bilgiyi de sağlamalıdır. İmplant uygulamalarında cerrahi işlem öncesi ve sonrası kemik ile implantın değerlendirilmesi için birçok radyolojik teknik kullanılır. Bu teknikler okluzal, periapikal, panoramik, lateral sefalometrik gibi klasik radyografiler ile konik ışıklı bilgisayarlı tomografi ve manyetik rezonans görüntülemesidir. Günümüzde implant uygulamalarında sıklıkla tercih edilen konik ışıklı bilgisayarlı tomografi ve diğer görüntüleme tekniklerinde; anatomik sınırlar ve kemik yapısı gibi vital yapılar net bir şekilde görülebilmeli, artefaktlar minimal olmalı, araştırılan bölgenin netliği etkilenmemeli, implant alanının kesitsel görüntüsü elde edilebilmeli, en az seviyede radyasyon dozunda en iyi görüntü kalitesi sağlanmalıdır. Bu yazıda her geçen gün hastalar tarafından daha fazla tercih edilen dental implantların radyolojik değerlendirme kriterleri ve implant uygulamalarında kullanılan radyografik yöntemler hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dental İmplant, Radyolojik Değerlendirme, Konik Işıklı Bilgisayarlı Tomografi.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DİYABETTE DİŞ BAKIMI VE AĞIZ SAĞLIĞI

Arş. Gör. Aslıhan ARTAŞ

Gaziantep Üniversitesi, dt.aslihanartas@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN

Gaziantep Üniversitesi, didemyalcin@gmail.com

ÖZET

Diyabet; karbonhidrat metabolizmasının primer bozukluğu olup, insülin hormonunun yokluğu, yetersizliği veya eksikliği nedeniyle hiperglisemi ile birlikte özel komplikasyonlara da neden olabilen bir hastalıktır. Diyabetin Jüvenil Tıp (Tip 1 Diyabet) ve Erişkin Tıp (Tip 2 Diyabet) olmak üzere iki ana tipi mevcuttur. Diyabetli hastalarda; dişeti hastalıkları, periodontitis, diş apseleri, oral yumuşak doku patolojileri ve erken diş kayıpları ile buna bağlı olarak gelişen dişsizlik, en sık görülen oral komplikasyonlardır. Bu hastalarda genellikle; ağız kuruluğu, fırçalama sırasında kanama, dilde ve ağızda yanma hissi, geciken yara iyileşmesi ve mantar enfeksiyonları ile karşılaşmaktadır. Diyabetli hastaların sık olarak karşılaşılan gingivitis ve periodontal kemik kaybı sonucu oluşan periodontitisin önlenmesi amacı ile diş hekimlerine sık olarak kontrole gitmesi gerekmektedir. Eksik diş sayısı ve protez ihtiyacının sağlıklı bireylere oranla bu hasta grubunda daha fazla olduğu gözlenmektedir. Kan şekeri kontrol altında olmayan diyabetli hastalarda, cerrahi işlem sonrasında oral kavitede yer alan patojen mikroorganizmalar nedeniyle enfeksiyon görülme ihtimali yüksektir. Nöropatiye bağlı ağrı duyusunun algılanmasında sorun yaşandığında ise, protezin meydana getirdiği basınçla dokularda oluşan lokal irritasyonlar fark edilmediği için protez vurukları ortaya çıkabilmektedir. Diyabetin ağız ve diş sorunlarına yol açması ve hastaların tedavilerini olumsuz yönde etkilemesi sebebiyle bu hastaların ağız sağlığına gereken önemi vermeleri ve daha sık takipleri gerekmektedir. Bu bildiride, diyabetli hastaların karşılaştığı oral komplikasyonlardan ve bu hastalarda ağız ve diş sağlığının öneminden bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Ağız Sağlığı, Diş Bakımı.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DİŞ HEKİMLİĞİNDE BEYAZLATMA TEDAVİLERİ

Arş. Gör. Dt. Halime KOLSUZ ÖZÇETİN

Gaziantep Üniversitesi, halimekolsuz@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Derya SÜRMEİOĞLU

Gaziantep Üniversitesi, h-d-gursel@hotmail.com

ÖZET

Estetik dişhekimliği alanında yapılan çalışmalar; diş renklenmelerinin giderilmesine yönelik materyallerin ve yöntemlerin bulunması üzerine yoğunlaşmıştır. Son yıllarda renklenmiş dişlerde protetik yaklaşımlara oranla çok daha konservatif ve ucuz olmaları nedeniyle “Beyazlatma Tedavileri” etkili bir yaklaşım olarak uygulanmaktadır. Beyazlatma tek seferlik değildir, zamanla diş yapısındaki oluşan iç ve dış birikimler sebebiyle yada daha parlak bir renk elde etmek için tekrarlanabilir. Tedavi, genelde hidrojen peroksit veya karbamiit peroksit gibi ajanlar ile hem evde, hem de muayenehanede uygulanabilir. Diş beyazlatma uygulamalarında, hastayı memnun edecek bir şekilde estetik başarı amaçlanmalıdır. Bu başarı için de hastanın işbirliği oldukça önemlidir. Beyazlatma uygulaması kesinlikle hekim kontrolünde ve kurallara uygun bir şekilde yapılmalıdır. Dişlerin doğal rengi tespit edilmeli, hastanın beklentisi de göz önünde bulundurularak endikasyonuna göre uygun tedavi hekim tarafından belirlenmelidir. Renklenmiş dişler için konservatif ve kolay bir yöntem olmasına karşın, sayısı giderek artan diş beyazlatma ürünlerinin toksisitesi, genotoksitesisi, karsinojenitesi ve yan etkileri üzerine yapılmış klinik çalışmaların sınırlı sayıda olması ve çoğunlukla in vitro koşullarda yapılması, hekimler ve hastaların bu konuda daha dikkatli olmalarını gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beyazlatma, renklenme, estetik

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DİŞ HEKİMLİĞİNDE MİKRO-BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ KULLANIMI

Arş. Gör. Sedef AKYOL

Gaziantep Üniversitesi, dt.sedefakyol@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Eda Didem YALÇIN

Gaziantep Üniversitesi, didemyalcin@gmail.com

ÖZET

Hastalıkların tanısında kullanılan görüntüleme yöntemlerinde son 50 yıl içerisinde çok mesafe kat edilmiştir. Radyoloji son 50 yılda özellikle bilgisayarlı tomografi (BT) ve daha sonra keşfedilen manyetik rezonans görüntüleme tekniği ile atılım yapmıştır. 1972 yılında keşfedilen ve günümüzde rutin olarak kullanılmakta olan BT, son 10 yılda üç boyutlu görüntülemeye geniş yer bulmuştur. Bununla birlikte 2000'li yılların başında diş hekimliği pratiğinde kullanılmak üzere daha küçük yer kaplayan ve daha düşük dozda çalışan konik ışınlı bilgisayarlı tomografi (KIBT) olarak adlandırılan cihazlar üretilmeye başlanmıştır.

Mikro-Bilgisayarlı Tomografi (Mikro-BT) teknik olarak aslında bir KIBT tekniği olup, bu teknikte tomografik rekonstrüksiyon ve projeksiyon işlemi için konik geometriye sahip ışınlar kullanılmaktadır. Diş hekimliğinde Mikro-BT'nin kullanım alanları her geçen gün artmaktadır. Diş yapısının birçok parametresinin kalitatif ve kantitatif incelenmesinde kullanılmaya başlanmıştır. Mikro-BT ile diş ve kemik gibi mineralize dokuları, seramikler, polimerler ya da biyomateryalleri direkt olarak incelemek mümkündür. Mikro-BT'lerin yumuşak doku kontrastı düşüktür, ancak osmium, altın, gümüş ve iodyin gibi problemlerin kullanılmasıyla bu problemin önüne geçilmiştir. Yeni nesil mikro-BT'lerin geliştirilmesi ise küçük hayvanların canlı olarak in-vivo ortamda incelenmesine imkân tanımıştır. Son yıllarda diş hekimliğinde; kök kanal morfolojisinin analizi, kök-kanal dolgu ve şekillendirmesinin değerlendirilmesi, implant ve çevresindeki trabeküler kemiğin mikro yapısının incelenmesi, mine kalınlığının ölçülmesi ve doku mühendisliği gibi birçok alanda mikro-BT'nin kullanımı artmaktadır. Bu bildiride mikro-BT'nin diş hekimliğindeki yeri ve kullanım alanları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Mikro-BT, Diş Hekimliği, Tomografi

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ATEŞLİ SİLAHLA TORAKS YARALANMASI SONRASI FLAIL CHEST VE ARDS GELİŞEN HASTADA VENO-VENÖZ ECMO KULLANIMI: OLGU SUNUMU

Uzm. Dr. Osman UZUNDERE

Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, osmanuzundere@gmail.com

Uzm. Dr. Cem KIVILCIM KAÇAR

Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, cem.kacar@hotmail.com

Doç. Dr. Abdulkadir YEKTAŞ

Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, akyektas@hotmail.com

ÖZET

Konvansiyonel yönetimin başarısız olduğu şiddetli akut respiratuvardistres sendromu (ARDS) olan hastalarda ekstrakorporeal membran oksijenasyonu (ECMO) son seçenek olarak kullanılabilir. En iyi sonuçlar travma sonrası şiddetli ARDS olan hastalarda elde edilmektedir. Yaralanan akciğerler ECMO tedavisi ile tamamen iyileşebilir.

Acil operasyona alınan hastaya akciğerindeki morfolojik varyasyon ve yaygın kontüzyon nedeniyle pnömonektomi yapılamadı. Kotlarda büyük bir hasarı olan hastada flailchest mevcuttu. Kemik dokuda büyük kayıp mevcut olduğundan plak koyulamadı. Hastanın fraktüre kosta uçları kesildikten sonra dual mesh ile açık olan göğüs duvarı onarıldı ve üzeri serratus ve latissimus dorsi kaslarıyla kapatıldı. Flailchest düzeltilemedi. Yoğun bakım takibinde akut respiratuvardistres sendromu gelişen hastada konvansiyonel yönetimle başarı sağlanamadı ve akciğerlerin iyileşmesine imkân sağlamak amacıyla ECMO kullanıldı. Hastaya uygulanan ECMO tedavisi 7 gün sürdü ve herhangi bir komplikasyon olmaksızın tamamlandı. Hasta 29 gün sonra servise transfer edildi.

Bu olgu sunumunda ateşli silah ile ciddi toraks yaralanması sonucu acil servise getilen 44 yaşında erkek hastada konvansiyonel yönetimle başarı sağlanamadığından akciğerlerin iyileşmesine imkân sağlayan hayat kurtarıcı bir tedavi olarak ECMO' nun kullanımını bildiriyoruz.

Anahtar Kelimeler: Flailchest, ARDS, ECMO

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

DİYARBAKIR İLİNDEKİ GEBE KADINLARDA TOKSOPLAZMA, RUBELLA VE SİTOMEGALOVİRUS SEROPREVALANSI

Uzm. Dr. Cem KIVILCIM KAÇAR

Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, cem.kacar@hotmail.com

ÖZET

Giriş ve amaç: Fetal enfeksiyonun ciddi komplikasyonlarından dolayı Toksoplazma gondii, Rubella ve CMV enfeksiyonlarının erken dönemde tanınmaları prenatal bakımın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çalışmamızda geniş bir bölgeye hizmet veren hastanemizde polikliniklerimize başvurup T.gondii, Rubella ve CMV virüs serolojisi çalışılan hastaların test sonuçlarını retrospektif olarak inceleyip bu enfeksiyonların bölgemiz açısından seroprevalanslarını belirlemeyi amaçladık.

Gereç ve yöntem: Çalışmamızda hastanemize Eylül 2016 ile Haziran 2018 tarihleri arasında kadın hastalıkları ve doğum polikliniklerine ilk prenatal vizite gelen 18-45 yaş arası gebeler dahil edildi. Bu hastalardan T. gondii, Rubella ve CMV virüs serolojisi çalışılanların test sonuçları retrospektif olarak incelendi. Serolojik testlerden, Anti toksoplazma gondii IgG, Anti toksoplazma gondii IgM, Anti CMV IgG, Anti CMV IgM, Anti Rubellavirüs IgG ve Anti Rubellavirüs IgM çalışıldı. Bu testlerin sonucunda sırasıyla: Anti toksoplazma gondii IgG ve Anti toksoplazma gondii IgM, Anti CMV IgG ve Anti CMV IgM ile Anti Rubellavirüs IgG ve Anti Rubellavirüs IgM testleri birlikte pozitif çıkan hastalarda avidite testleri çalışıldı. Sadece IgM testi (+) veya sadece IgG testi pozitif bulunan olgulara ek test çalışılmadı. Serolojik test sonuçları seroprevalansın tespiti amacıyla testlerin pozitiflik oranlarına göre incelendi, sayı (n) ve yüzde (%) olarak ifade edildi. Çalışmada ek bir istatistiksel yöntem kullanılmamıştır.

Bulgular: Çalışmamızda T. gondii antikorları açısından incelenen 8175 hastanın 2853'ünde (% 34.9) anti toksoplazma gondii IgG antikorları, 91'inde (% 1.1) anti toksoplazma gondii IgM antikorları; CMV antikorları açısından değerlendirilen 2797 hastanın 2775'inde (% 99.2) anti CMV IgG, 20'inde (% 0.7) anti CMV IgM ve Rubella virüs antikorları açısından değerlendirilen 8158 hastanın 7677'inde (% 94.1) anti Rubellavirus IgG, 5'inde (% 0.1) anti Rubellavirus IgM pozitif olarak saptandı.(**Tablo 1**) Anti toksoplazma IgG Avidite çalışılan 7 hasta, Anti CMV IgG Avidite çalışılan 3 hasta ve Anti Rubellavirus IgG Avidite testi çalışılan 3 hastada yüksek avidite saptanırken bu testlerin çalışıldığı hiçbir hastada düşük avidite saptanmadı. (**Tablo 2**)

Sonuç: Toksoplazma, Rubella ve CMV enfeksiyonları fetusta ciddi konjenital anomalilere yol açabilmektedir. Rutin tarama önerilmemekle beraber, bu enfeksiyonlar için risk altındaki gebelerde serolojik testlerin yapılması ve şüpheli olgularda IgG avidite testi bakılması ile erken tanı koyulabilecektir. Ayrıca toplumun yaşam koşullarının iyileştirilmesi, gerekli hijyen kurallarına uyulması ve aşılama imkanı olan hastalıklara karşı uygun aşı programlarının uygulanmasıyla olası enfeksiyonların azaltılabileceğini düşünmekteyiz.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

TABLolar:

Tablo 1. Serolojik Test Sonuçları

	Toplam	Pozitif		Negatif	
	n	n	%	n	%
Anti T.gondii IgG	8175	2853	34.9	5322	65.1
Anti T. Gondii IgM	8175	91	1,10	8084	98.9
Anti CMV IgG	2797	2775	99.2	22	0.8
Anti CMV IgM	2797	20	0.7	2777	99.3
Anti Rubellavirus IgG	8158	7677	94.1	481	5,90
Anti Rubellavirus IgM	8158	5	0.1	8153	99.9

ⁿ Sayı, % Yüzde

Tablo 2. Avidite Testleri

	Toplam	Yüksek Avidite		Düşük Avidite	
	n	n	%	n	%
T. gondii IgG	7	7	100	0	0
CMV IgG	3	3	100	0	0
Rubellavirüs IgG	3	3	100	0	0

ⁿ Sayı, % Yüzde

Anahtar Kelimeler: Toksoplazma, Rubella, Sitomegalovirus

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

BİSİKLET KULLANIMI SIRASINDA VERTEBRADA OLUŞAN YÜKLENMELER: SONLU ELEMANLAR ANALİZ ÇALIŞMASI

Dr. Öğr. Üyesi Selami KARADENİZ

Amasya Üniversitesi, selami.karadeniz@amasya.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR

Amasya Üniversitesi, leventozge@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bisiklet sürmek günlük fiziksel aktivitelerin başında gelmektedir. Sırt problemleri olan veya öncesinde omurga cerrahisi olan kişilerin, bisiklet sürmenin onlar için zararlı olabileceğinin farkında değildirler. Bisiklet sürme sırasında spinal yükler hakkında çok az bilgi bulunmaktadır. Bu çalışmada telemeterize bir vertebral body replacement (VBR) ile farklı güç seviyelerinde bisiklet kullanılarak vertebraya binen yüklerin ölçülmesi ile vertebra ve disklerde oluşan gerilmeler sonlu elemanlar yöntemi ile incelenmiştir.

Yöntem: Lomber vertebra cisim kırığı bulunan hastaya günlük yaşam aktiviteleri sırasında implant yüklerinin in vivo ölçümüne izin veren Telemeterize bir VBR yerleştirilmiştir. Bir ölçüm seansında hastaya dört farklı güç (25, 50, 75 ve 95 W) seviyelerinde bisiklet sürülerek vertebra üzerinde oluşan F_x , F_y ve F_z kuvvetleri ile M_x , M_y ve M_z moment değerleri kaydedilmiştir. MIMICS programı ile BT görüntülerinden 3 boyutlu lomber omurga modellenmiştir. Elde edilen üç boyutlu model sonlu elemanlar yazılımı olan ANSYS Workbenh V19 gönderilerek VBR ile ölçülen kuvvetler vertebranın üst yüzeyine uygulanmıştır.

Bulgular; Yapılan sonlu elemanlar analizi sonucunda vertebra ve disklerde meydana gelen maksimum eşdeğer gerilmeler (MES) incelenmiştir.

Sonuç: Yüksek güç seviyesi ile düşük güç seviyesinde çevrilen pedallar sırasında vertebrada ve disklerden meydana gelen gerilmeler arasında oluşan gerilmelerde büyük farklılıklar vardır. Bundan dolayı sırt problemi olan hastaların yüksek güç seviyelerinde bisiklet kullanmamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vertebra, VBR, Sonlu Elemanlar

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

YERDEN FARKLI AĞIRLIKLARIN KALDIRILMASI SIRASINDA VERTEBRADA MEYDANA GELEN GERİLMELER: SONLU ELEMANLAR ANALİZ ÇALIŞMASI

Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR

Amasya Üniversitesi, leventozge@gmail.com

ÖZET

Sırt bölgesi ağrıları günlük yaşamımızda sıklıkla karşılaşılan problemlerin başında gelmekte ve sırt ağrısı olan kişilerin spinal yüklenmelere sebep olan günlük aktivitelerden kaçınması önerilir. Günlük aktiviteler başında ağırlık kaldırılması gelmekte ve taşıma sırasında vertebrada oluşan gerilmeler hakkında detaylı bilgi sahibi olunması spinal implantların tasarımında ve hastanın yaşam kalitesinin artırılmasında uygulanacak yöntemler için önemlidir. Bu çalışmada, in vivo ölçülen spinal yükleme verileri kullanılarak yerden farklı ağırlıkların kaldırılması sırasında vertebra üzerine oluşan gerilmeler sonlu elemanlar yöntemi ile incelenmiştir. Lomber vertebra cisim kırığı bulunan hastaya vertebrada oluşan anlık gerçek yüklenmelerin alınmasını sağlayan Telemeterize bir VBR (vertebral body replacement) yerleştirilmiştir. Hastaya 10.8 ve 7 kg'lık ağırlığın yerden kaldırılması istenmiş ve ekrandan VBR ile vertebra üzerinde oluşan F_x , F_y ve F_z kuvvetleri ile M_x , M_y ve M_z moment değerleri kaydedilmiştir. MIMICS programı ile BT görüntülerinden 3 boyutlu lomber omurga modellenmiştir. Elde edilen modeller sonlu elemanlar yazılımı olan ANSYS Workbenh V19 gönderilerek VBR ile ölçülen kuvvetler vertebranın üst yüzeyine uygulanmıştır. Analizler sonucunda lomber vertebralarda meydana gelen maksimum eşdeğer gerilmeler (MES) incelenmiştir. Bu çalışma sonuçları göstermiştir ki yüklenmeler sonucunda komşu vertebralarda meydana gelen eşdeğer gerilmelerin artmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vertebra, Sonlu Elemanlar Analiz, vertebral body replacement

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

OLEKRANON KIRIKLARININ SONLU ELEMANLAR YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Levent UĞUR

Amasya Üniversitesi, leventozge@gmail.com

ÖZET

Olekranon kırıkları, üst ekstremitte lezyonlarının yaklaşık%10'unu oluşturan yaygın dirsek yaralanmalarıdır. Bu çalışmanın amacı olekranon kırıklarında yağın orak kullanılan gergi bandı kablolama tekniğinin sonlu elemanlar yöntemi ile inceleyerek biyomekanik sonuçlarını belirlemektir. Çalışmamız için normal anatomiye sahip olekranon üç boyutlu olarak modellere kırık hattı oluşturuldu. Kırık hattı üzerine geri bandı kablolaması yapılarak elde edilen model model ANSYS (surum 18) programına gönderilerek analizler yapıldı. Analizler sonucunda gergi bandı meydana gelen maksimum eşdeğer gerilmelere (MES) tespit edilmiştir. Kırık hattında K-teli üzerinde meydana gelen gerilmenin arttığı sonlu elemanlar yöntemi ile gösterilmiş oldu.

Anahtar Kelimeler: Olekranon Kırıkları, Sonlu Elemanlar Analizi, Geri bandı uygulaması

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

HEMODİYALİZ HASTALARINDA KOGNİTİF BOZUKLUĞUN İLERLEMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERKEN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. ertugrulerken@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Kognitif bozukluk hemodiyaliz (HD) hastalarında yaygın bir problem olup, tedavi uyumsuzluğunu artırarak mortaliteye katkı yapmaktadır. Kognitif bozukluğu kronik böbrek hastalığının tüm evrelerinde görebilsek de bu durum HD hastalarında daha şiddetli ve ilerleyicidir. Bu prospektif çalışmanın amacı görece olarak genç ve daha az komorbiditesi bulunan HD hastalarında, Montreal Cognitive Assessment (MoCA) ve onun alt grup skorlarını kullanarak kognitif bozukluğun zaman içindeki olası ilerleyişini araştırmaktır. **Yöntemler:** Yirmi-dokuz kronik HD hastası çalışmaya seçildi. Tüm hastalara başlangıçta ve 2 yıllık takipten sonra MoCA testi uygulandı. Başlangıçta veya takip süresinde, serebrovasküler hastalık, kalp yetersizliği, demans, depresyon, görme bozukluğu, malignite, tiroid fonksiyon bozukluğu, aktif enfeksiyonu bulunan, tek-havuz Kt/V değeri<1.2 olan ve antidepresan veya antipsikotik ilaç kullanan tüm hastalar çalışma dışı bırakıldı. MoCA global skoru <24/30 olan hastalar kognitif bozukluk olarak değerlendirildi. MoCA ve MoCA alt grup sonuçlarının zaman içindeki değişimi karşılaştırmalı incelendi. **Bulgular:** İki yıllık takip süresinin sonunda, başlangıçta 18 olan (%62) kognitif bozukluklu hasta sayısının 22'ye (%75.8) yükseldiği izlendi. İki yıllık takibin sonunda hastaların ortalama MoCA global kognitif skorunda, başlangıç değere göre anlamlı azalma saptandı (20,57±4,64<22,17±3,87; p=0,001). MoCA alt grup skorlarının analizi yapıldığında, HD hastalarından takip sonunda elde edilen, dikkat ve lisan ile ilgili kognitif skor ortalama değerlerinin, başlangıç değerlerine göre anlamlı düzeyde düşük olduğu görüldü (p=0,013, p<0,001). **Sonuç:** Bu çalışmada, zaman içinde HD hastalarında global kognitif skorların azaldığı gösterildi. Kognitif skordaki bu azalma büyük oranda dikkat ve lisan alanlardaki skorların değişimi ile ilişkiliydi. Buradan hareketle, genç ve az miktarda komorbiditesi olan HD hastalarının da ilerleyici kognitif bozukluk açısından risk taşıdığı düşünülebilir. Global kognitif bozukluk gelişmeden önce, MoCA kognitif alan skorlarındaki ilerleyici azalmanın fark edilebilmesi HD hastalarının prognozu açısından faydalı olabilir.

Tablo 1: Çalışma grubunun başlangıç özellikleri ve takip süresi

Değişken	HD hastaları (n = 29)
Yaş; yıl±SD	43,79±11,06
Cinsiyet; erkek/kadın (%)	19 (65,5)/10 (34,5)
BKİ; kg/m ² ±SD	23,10±3,21
Eğitim süresi; yıl±SD	8,72±3,83
DM; n (%)	6 (20,7)
HT; n (%)	14 (48,3)
KVH; n (%)	6 (20,7)
HD tedavi süresi; ay±SD	55,34±47,20
Takip süresi; ay±SD	25,17±1,28

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

BMI: Beden kitle indeksi, DM: Diabetes mellitus, HT: Hipertansiyon, KVH: Kardiyovasküler hastalık

Tablo 2: HD hastalarının başlangıç ve 2 yıllık takip sonrası ortalama kognitif skorları (n=29)

Kognisyon (Maks. skor)	Ölçüm 1	Ölçüm 2	<i>p</i> değeri
MoCA toplam (30)	22,17±4,00	20,57±4,03	0,001
Görsel-uzaysal / yürütme (5)	3,10±1,39	3,37±1,26	0,124
Adlandırma (3)	2,76±0,43	2,62±0,56	0,157
Dikkat (6)	5,17±1,00	4,55±1,24	0,013
Lisan (3)	2,03±1,11	0,96±0,86	< 0,001
Soyutlama (2)	1,34±0,76	1,00±0,80	0,072
Hafıza (5)	2,07±1,43	2,20±1,61	0,641
Oryantasyon (6)	5,79±0,41	5,79±0,49	1,000

07 Ekim 2018

**ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН МАҚҰЛДАУ
ТУРАЛЫ**

Айжан НУШАБАЕВА

Костанайский научно-исследовательский институт

ТҮЙІНДЕМЕ

Әлеуметтік қорғау - бұл әлдебір жағдайларға (кәрілік, мүгедектік, денсаулық жағдайы, асыраушысынан немесе жұмысынан айрылуы) және өзге де заңды негіздерге байланысты экономикалық белсенді бола алмайтын әрі лайықты ақы төленетін еңбекке қатысу жолымен өзін табыспен қамтамасыз ете алмайтын азаматтар үшін өмірлік қажетті игіліктердің және әл-ауқаттың белгілі бір деңгейін қамтамасыз етуге арналған жүйе.

Қазақстан мүше болып табылатын Халықаралық еңбек ұйымының анықтауы бойынша әлеуметтік қорғау жүйесі мынадай шаралар кешенін қамтиды:

тұрақты, ақылы еңбекке ынталандыру;

негізгі әлеуметтік қатерлердің алдын алу, ал ол туындаған жағдайда әлеуметтік сақтандыру тәсілдері арқылы сол қатердің салдарынан айрылған табысының бір бөлігін қалпына келтіру;

халықтың әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатыспайтын әлсіз топтарына арналған әлеуметтік көмек тәсілдері;

азаматтардың білім және медициналық көмек сияқты негізгі құқықтар мен қызметтерге қол жеткізуі.

Әлеуметтік қорғау жүйесінің сандық көрсеткіштері экономикалық даму деңгейімен анықталса, ал адамдар арасындағы ынтымақтастық, мемлекеттік институттардың қатысу дәрежесі мен еңбекке ынталандыру деңгейі таңдалған әлеуметтік-экономикалық модельмен өзара байланыста болады.

Даму деңгейі бірдей мемлекеттерді өзінде де тарихи, мәдени, саяси және өзге де факторларға байланысты, әлеуметтік қорғау жүйесінде ынтымақтастықтың және мемлекеттік институттардың қатысуының әртүрлі деңгейі орын алуда.

Толық ынтымақтастыққа негізделген жүйеде жарна мен төлемнің арасында өзара байланыс болмайды. Және төлем алу құқығы қатерлі жағдай орын алған сәттен туындайды да, оның деңгейі адамның жүйеге қосқан үлесіне тәуелді болмайды. Қаржыландыру бүкіл салық төлеушілер мойнына түседі де, әлеуметтік қорғау жүйесінен төлем алу құқығына барлық азаматтар ие болады.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

TEKNİK RESİM DERSLERİNDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMALARININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

Öğr. Gör. Mehmet Vehbi BALAK
Harran Üniversitesi, vbalak@harran.edu.tr

Prof. Dr. Murat KISA
Harran Üniversitesi, mkisa@harran.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet MİMAN
Harran Üniversitesi, mmiman@harran.edu.tr

ÖZET

Teknik çizim derslerinde kazandırılmaya çalışılan uzamsal canlandırma becerisi mühendislik öğrencilerin hem eğitimleri boyunca hem iş hayatlarında ihtiyaç duydukları önemli bir yetenektir. Çoğu mühendislik öğrencisi bu konuda zorluk çekmekte olup, ders tekrarı yapmak durumunda kalmaktadır. Artırılmış gerçeklik, sanal dünya ile gerçek dünya karışımı olup, bilgisayar ortamında oluşturulan, video, ses kaydı, konum bilgisi, 2 veya 3 boyutlu nesnelerin gerçek ortamlara monte eden ileri teknoloji uygulamasıdır. Bu çalışmada bilgisayar ortamında oluşturulan 3 boyutlu çizim modelleri, bu modellere ait barkodlarla taranıp mobil uygulama olarak kullanıcın etkileşimli olarak modeli inceleyebilip kesit oluşturabildiği mobil artırılmış gerçeklik uygulaması olarak oluşturulmuştur. Uygulama 2016 yaz döneminde daha önce teknik çizim dersinden başarısız olmuş 14 makine mühendisliği öğrencinin dönem boyu kullanımına sunulmuş, öğrencilerin uygulamayı kullanma seviyesi arttıkça dersten aldığı (ödev/sınav) notunun yükseldiği tespit edilmiştir. Bu da teknik çizim dersini alan öğrencilerin akademik başarıları göz önüne alındığında oluşturulan mobil artırılmış gerçeklik uygulamasının faydalı olduğu sonucu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış gerçeklik, teknik çizim dersleri, akademik başarı

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

MOTİF TAHMİN PROBLEMİNİN PARALEL YAPAY ARI KOLONİ ALGORİTMASI İLE ÇÖZÜLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, selcuk.aslan@omu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hasan BADEM

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, hbadem@ksu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÇALIŞKAN

İskenderun Teknik Üniversitesi, abduallah.caliskan@iste.edu.tr

Prof. Dr. Derviş KARABOĞA

Erciyes Üniversitesi, karaboga@erciyes.edu.tr

ÖZET

Arıların yeni besin kaynakları arama ve mevcut kaynakları tüketme alışkanlıklarındaki zekiliği modelleyen Yapay Arı Koloni (Artificial Bee Colony, ABC) algoritması sürü zekası temelli optimizasyon algoritmaları arasında önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada ABC algoritmasının kooperatif göçmen üretme stratejisi ile güçlendirilmiş paralel varyantı olan kooperatif paralel ABC (cooperative Parallel ABC, coop-pABC) motif tahmin olarak da adlandırılan karmaşık biyoinformatik probleminin çözümü için kullanılmıştır. Uygulama sonuçları kooperatif göçmen çözüm üretme stratejisinin paralel ABC algoritmasının nümerik problemler üzerinde göstermiş olduğu başarıyı motif tahmin probleminin çözümünde de sürdürebildiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Optimizasyon, Sürü Zekası, ABC algoritması, Motif Tahmin Problemi

ABSTRACT

Artificial Bee Colony (ABC) algorithm modeling the characteristics of the honey bees related to searching new food sources and consuming existing ones has a special position between other swarm intelligence based optimization algorithms. In this study, parallelized ABC algorithm empowered with the cooperative emigrant creation strategy was used for solving one of the complex bioinformatics problems called motif discovery. The results of the experimental studies showed that the success of the cooperative emigrant creation strategy that has already seen on solving numerical optimization problems is also continued on solving motif discovery problem.

Keywords: Optimization, Swarm Intelligence, ABC algorithm, Motif Discovery Problem.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ENGELLİ ÇOCUKLARIN ÖZ BAKIM PROBLEMLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Hasan BADEM

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, hbadem@ksu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÇALIŞKAN

İskenderun Teknik Üniversitesi, abdullah.caliskan@iste.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, selcuk.aslan@omu.edu.tr

ÖZET

Birçok sınıflandırma yöntemi için çok sayıda özneliği olan çok sınıflı bir medikal veri setini sınıflandırmak son derece güçtür. Günümüzde geleneksel sınıflandırıcıların performansının iyileştirilmesi için birçok sınıflandırma yöntemi ortaya çıkmıştır. Ancak çoğu zaman SVM, DT ve KNN, gibi geleneksel yöntemler bu çalışmada kullanılan SCADI gibi medikal veri setlerini sınıflandırmada son derece başarılı sonuçlar üretebilmektedir. SCADI engelli çocukların öz bakım problemlerinin sınıflandırılması amacıyla tasarlanmıştır. Bu çalışmada SVM sınıflandırma tekniğiyle SCADI veri seti %84.3'lük bir doğruluk değeri elde edilmiştir. Elde edilen sonuç DT ve KNN'den daha başarılı olduğu gibi SCADI veri setinin alındığı referans yayınında YSA ile elde edilen sonuçtan da daha iyidir. Elde edilen sonuçlar ayrıca istatistiksel analizlerle de desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Destek Vektör Makinaları, Öz Bakım Problemleri, Sınıflandırma, SCADI

ABSTRACT

Classification of the multi-class medical data sets with a number of features are very difficult task for many classification methods. Nowadays, several classification techniques are emerging in order to improve the classification performance of the conventional methods. In most cases, however, conventional methods, including SVM, DT and KNN is powerful techniques to classify medical data sets such as SCADI, which is used in this study. The SCADI data set is a new data set, which is designed to classify self-care problems of children with disabilities. The classification of the SCADI data set is achieved by using SVM with % 84.3. The obtained results is better than KNN and DT as well ANN performed by reference paper of the SCADI data set. The obtained results are also supported with statistical analysis.

Keywords: Support Vector Machine, Self-Care Problems, Classification, SCADI

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

TAMSAYILAR KÜMESİ ÜZERİNDE TOPOLOJİ ÜRETMEK

Dr. Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL

Amasya Üniversitesi, g.senel@amasya.edu.tr

ÖZET

Tamsayılar kümesinin herhangi bir alt küme ailesi üzerinde bir topoloji üretmek için, açık olmalarını istediğimiz alt kümelerin sonlu ara kesitlerinin, sonlu ya da sonsuz her türlü bileşimlerinin kümesine tamsayılar kümesi eklenirse, elde edilen kümeler kümesi tamsayılar üzerinde bir topoloji oluşturur. Bu çalışmada, tamsayılar kümesi üzerinde üretilen topoloji örneği [1] verilecek ve bu topoloji yardımıyla tamsayılar kümesinin bir çarpım kümesinin alt kümesi olabileceği gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Topoloji, Tamsayılar, Açık küme, Çarpım kümesi, Topolojik uzay, Metrik uzay.

Kaynaklar:

- [1] Doğan Bilge ve Ali Nesin, Matematik Dünyası Dergisi 2004 Yaz, TMD, 79-81, 2004.
- [2] Matematik Dünyası Dergisi, TMD, 2007-2011.
- [3] Timur Karaçay, Genel Topoloji, Başkent Üniversitesi, 2009.
- [4] Ali Nesin, Analiz IV (Topoloji), 3. Basım, Nesin Yayıncılık, 2014.
- [5] F. Ulutaş ve B. Ubuz, Matematik Eğitiminde Araştırmalar ve Eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası, İlköğretim online 7(3), 614-626, 2008.
- [6] Tosun Terzioğlu, An Introduction to Real Analysis, Matematik Vakfı, 2000.
- [7] <https://www.yuksekmatematik.com/topoloji-nedir/>
- [8] Ali Nesin, Sayıların İnşası, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Matematik Mühendisliği (lisans) ders notları, 2010.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

CETVEL VE PERGEL ÇİZİMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Dr. Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL

Amasya Üniversitesi, g.senel@amasya.edu.tr

ÖZET

Matematikçiler yıllarca cetvel ve pergeli çizimleri ile uğraşmışlar, yaptıkları çalışmalarla her çokgenin cetvel ve pergeli çizimleri ile elde edilemeyeceğini, yalnızca belirli çokgenlerin çizilebileceğini göstermişlerdir. Son yıllarda cetvel ve pergeli ile elde edilebilen her noktanın yalnız cetvel veya yalnız pergeli kullanılarak da elde edilebileceği gösterilmiştir. Bu çalışmada, cetvel ve pergeli ile gerçekleştirilebilen bazı temel operasyonlar, cetvel ve pergeli ile çözülemeyen bazı problemler ve yalnız cetvel veya yalnız pergeli kullanarak nokta elde etme yöntemleri üzerine yapılan bazı araştırmalar sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cetvel, Pergel, Nokta, Çember, Çokgen.

Kaynaklar

1. Aktürk, A.O. (2012). Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumlarının tercih etme nedenlerine ve akademik başarılarına göre incelenmesi, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(3): 283-297.
2. Çiftçi, O., Tatar, E. (2014). Pergel-Cetvel ve Dinamik Bir Yazılım Kullanımının Başarıya Etkilerinin Karşılaştırılması, Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2(4): 111-133.
3. Kırıl, E. M., Pergel ve Cetvel Çizimleri, Matematik Dünyası Dergisi 2007, TMD, 70-74,2007.Matematik Dünyası Dergisi, TMD, 2007-2011.
4. Nesin, A. Cetvelsiz de Olur!, https://matematikkoyu.org/makaleler/64_68_cetvelsizde.pdf.
5. Özdemir,A., Pergel ve Cetvel Çizimleri, Matematik Dünyası Dergisi 2008, TMD, 67-70, 2008.
6. Tanyer, B. (2008). Mantıksız siyaset olur mu?, Matematik Dünyası Dergisi, 77(2): 111-112 <https://cannuman.wordpress.com/2016/04/28/gm-2-pergel-ve-cetvel-ile-imkansiz-cizimler/> <https://www.matematiktutkusu.com/geometri/39-pergel-cetvel-cizimi-programi-bolmek.html>

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

APPLYING FUZZY ANALYTIC HIERARCHY PROCESS APPROACH FOR A SHIP TYPE SELECTION

Dr. Öğr. Üyesi Hakan DEMİREL

Zonguldak Bülent Ecevit University, demirelhakan60@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Tarık KOÇAL

Yildiz Technical University, tkocal@yildiz.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Abit BALİN

İstanbul University

ABSTRACT

Owning a new ship has turned out to be highly important and critical for a shipowner. Herein determine shipowners the ship type, then necessarily choose the shipyard to build according to this purpose. Many criteria are required to be taken into account in the selection of a ship type and shipowners thus have a preference for accordingly. Certain criteria, plus costs, load conditions, work experience, economic strength, are essential. This study determines effective criteria and alternatives for shipowners. The relationship between the criteria and alternatives was evaluated by expert opinions. According to this evaluation, an optimum ship type for shipowners was proposed by using Fuzzy Analytic Hierarchy Process (AHP) approach.

Keywords: Fuzzy AHP, Ship Type Selection, Shipowner

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

TÜRKİYE'DE İSTİNAT DUVARLARININ ÇÖKME NEDENLERİ VE ÇÖZÜMLERİNE YÖNELİK TEKNİK ANALİZLER

THE CRASH OF TURKEY IN RETAINING WALL CAUSES AND THEIR SOLUTIONS TECHNICAL ANALYSIS

A. Oktay YAŞAR

Harran Üniversitesi, aokyaasar@hotmail.com

Veysel ASLAN

Harran Üniversitesi, vaslan@harran.edu.tr

ÖZET

İstinat yapıları, özellikle eğimli (şev) arazilerde kayma göçme ihtimali olan toprak hareketlerini engelleyen, bir binanın temelini yanal zeminlerden korunmak amacıyla yapılan, mühendislik dayanma yapılarıdır. Ülkemizde son aylarda sık sık istinat çökmesiyle ilgili onlarca olayın ardından, bunun nedenleri ilgili bir araştırma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. İstinat duvarı yapılırken gerek tasarımlarında, gerekse duvar arkasında, desteklenen zeminin fiziksel ve mekanik özellikleri jeolojik durumu yer altı suyu durumu duvarın stabilize açısından en önemli işlevsel yöntemlerdir. İstinat duvarı amacına uygun boyutlar belirlenmeli, hesaplamalar yapılırken jeolojik etüdü göz önüne alınmalı ve yapıda olması gereken malzemelerin kullanılması istinat projelerinin uygulanmasında izlenmesi gerekli çalışmalardır. İstinat duvarlarının yıkılmasında yağmur bir etkidir, ancak sebeptir diyemeyiz.

Bu araştırmalarımız neticesinde ülkemizde son 3 yılda 50'ye yakın istinat çökme vakası görülmüş olup bu çöken istinat yapıları incelendiğinde çökme nedenlerinin önemli bir kısmını drenaj sistemlerinin hatalı yapılması, toprak basıncının ve varsa su basıncının oluşturduğu yanal kuvvetler neticesinde istinat duvarının altına doğru hareket etmesi, arazi yapısına göre ve yapılan kazı derinliğine uygun istinat yapılmaması, yapılan hesapların yetersiz ve denetimin yapılmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: İstinat Duvarı, Toprak Hareketi, Drenaj

ABSTRACT

Retaining structures are engineering restraint structures, particularly designed to protect the foundation of a building from lateral forces, which prevent soil movements that may slip in sloping terrain. In our country, after a number of events related to the collapse of retaining frequently in recent months, a need for research on the reasons for this has arisen. When the retaining wall is constructed, both the physical and mechanical properties of the supported floor and the geological condition of the supported ground are the most important functional methods in terms of the stability of the groundwater. For the purpose of retaining wall, suitable dimensions should be determined, geological studies should be taken into account when calculations are made and the use of materials that should be in construction should be monitored in the application of retaining projects. Rain falls on the walls of the retaining walls, but we can not say.

As a result of these investigations, nearly 50 cases of collapse have been observed in the last 3 years in our country. When these retaining structures are examined, a significant part of the causes of collapse are due to faulty drainage systems, outward movement of the underside of the retaining wall due to the lateral forces created by the earth pressure and water pressure, according to the structure of the land and the depth of the excavation carried out in accordance with the construction of the accounts are insufficient and the inspection is not done.

Key Words: Retaining Wall, Soil Movement, Drainage

07 Ekim 2018

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ОБОСНОВАНИЕ ПРИМЕНЕНИЯ КОРНЯ СОЛОДКИ ДЛЯ СНИЖЕНИЯ ОТРИЦАТЕЛЬНОГО ДЕЙСТВИЯ ХЛОРООРГАНИЧЕСКИХ ПЕСТИЦИДОВ И ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ НА ОРГАНИЗМ ЖИВОТНЫХ.

Gulzar GARAYEVA

Kazan State Medical University, gulzar.gulzar.1991@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Во многих странах мира уделяется большое внимание проблемам охраны окружающей среды, кормов и продуктов питания от загрязнений различными опасными химическими веществами антропогенного и естественного происхождения, изучению их влияния на сельскохозяйственных животных, птиц, санитарному качеству продуктов питания.

Кроме пестицидов в Челябинской области окружающая среда значительно загрязняется тяжелыми металлами.

Для достижения поставленной цели были определены следующие задачи:

- установить уровень загрязненности объектов внешней среды хлорорганическими пестицидами и тяжелыми металлами, установить их накопление в организме животных и получаемых от них продуктах питания;
- изучить параметры острой и хронической токсичности, характер клинико-биохимических, патоморфологических изменений у животных при применении отвара корня солодки на фоне отравления некоторыми хлорсодержащими препаратами;
- установить способность отвара корня солодки предотвращать отрицательное влияние хлорорганических соединений на воспроизводительную функцию самок, качество получаемого потомства;
- выявить способность отвара корня солодки изменять динамику накопления и ускорять элиминацию хлорорганических препаратов из организма животных при острых и хронических экспериментальных токсикозах, а также в естественных условиях загрязнения их остатками окружающей среды;
- исследовать возможность использования отвара корня солодки, как препарата корректирующего выведение тяжелых металлов из организма дойных коров;
- разработать показания к применению и схему назначений отвара корня солодки в ветеринарной практике.

Практическая значимость работы. Предложено применение корня солодки для снижения накопления остатков хлорорганических пестицидов и тяжелых металлов в организме животных, а также для профилактики и лечения острого и хронического отравлений хлорсодержащими препаратами птиц и крупного рогатого скота. По результатам исследований получен патент на "Способ понижения уровня свинца в организме коров" (патент на изобретение № 2150285 от 10.06.2000 г.).

Основные положения, выносимые на защиту:

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

- объекты природной среды, корма, органы и ткани животных, продукты питания в ряде хозяйств Сосновского, Красноармейского, Увельского районов загрязнены остатками хлорорганических соединений и тяжелыми металлами;

-отвар корня солодки, назначаемый при остром и хроническом отравлении животных хлорорганическими пестицидами замедляет развитие клинических признаков, нормализует морфобиохимические показатели крови, снижает интенсивность развития воспалительных процессов в желудочно-кишечном тракте, дистрофических явлений в паренхиматозных органах, нарушений воспроизводительной функции самок и качества потомства, изменяет параметры токсичности препаратов;

- отвар корня солодки при хроническом отравлении кур и крупного рогатого скота предотвращает потери живой массы, стабилизирует яичную продуктивность, способствует получению более качественной мясной и молочной продукции;

- отвар корня солодки замедляет всасывание и ускоряет элиминацию хлорорганических препаратов из организма кур и дойных коров при экспериментальном остром и хроническом отравлении, а также при накоплении остатков пестицидов во внешней среде;

- отвар корня солодки корректирует содержание тяжелых металлов в организме коров, молоке, мясе в условиях загрязнения последними природной среды;

- экспериментальное и научное обоснование предложений применения отвара корня солодки для снижения содержания хлорорганических пестицидов и тяжелых металлов в организме животных, а также для профилактики и лечения острых и хронических отравлений животных хлорсодержащими препаратами.

Ключевые слова: Корень солодки, Хлорорганические Пестициды, Тяжелые Металлы

07 Ekim 2018

TARGETING MITOCHONDRIA IN CANCER THERAPY

Assist. Prof. Aynur KARADAG GUREL

Usak University, aynur.karadag@usak.edu.tr

Assoc. Prof. Raşan ILIKCI SAGKAN

Usak University, rahsan.ilikci@usak.edu.tr

ABSTRACT

Intercellular communication between cancer cells and other cells in the tumor microenvironment plays a defining role in tumor development. Tumors contain infiltrates of stromal cells and immune cells that can either promote or inhibit tumor growth, depending on the cytokine/chemokine milieu of the tumor microenvironment and their effect on cell activation status. Intercellular communication between tumor cells and cells of the microenvironment with particular emphasis on intercellular mitochondrial transfer. Intercellular mitochondrial transfer is a new area in cancer biology allowing replacement of mutated or treatment damaged mitochondria in tumor and normal cells. Mitochondrial donating cause to reversible effect including various cancer, neurological and neuromuscular disorders, etc. However, mitochondrial transfer could be an anti-cancer treatment options. Highly aggressive cancer cells with mtDNA mutations resulting loss of mitochondrial functions. There are many effects of intercellular mitochondrial transfer in different scenarios. We can discuss in the benefits of mitochondrial transfer as a treatment option for cancer. Mesenchymal stem cells are the most widely used cell type to be used in mitochondrial transfer studies in vitro. Exploiting mitochondrial movement between cells for health could lead to the clinical studies about regenerative applications for medical sciences in the future.

Key words: mitochondrial transfer, mesenchymal stem cells, tumor microenvironment

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

LEISHMANIASIS TEDAVİSİNDE ALTERNATİF VE DESTEKLEYİCİ TIP

Doç. Dr. Rahşan İLİKCI SAGKAN

Uşak Üniversitesi, rahsan.ilikci@usak.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Serçin ÖZLEM ÇALIŞKAN

Uşak Üniversitesi, sercin.caliskan@usak.edu.tr

ÖZET

Leishmaniasis vektör Phlebotomuslar tarafından bulaştırılan yirmiden fazla Leishmania türünün yol açtığı kendi kendine iyileşen deri lezyonlarından ölümcül iç organ tutulumuna varan değişik klinik tablolara yol açan 98 ülkede 4 kıtada görülen önemli bir paraziter enfeksiyon hastalığıdır. Dünyada 13 türün dermatropik olduğu bilinmektedir. Ülkemizde ise Kutanöz Leishmaniasis (KL) etkeni sıklıkla Leishmania tropica (L.tropica) olup Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yılda ortalama 2000 civarında olgunun saptandığı bilinmekte ve hastalık her geçen gün daha fazla yayılmaktadır. Halk arasında “Şark çıbanı” adı ile bilinen KL, yüz, el, kol ve bacak gibi vücudun açıkta kalan bölgelerinde uzun süreli iyileşmeyen deri lezyonları ile karakterizedir. Kutanöz Leishmaniasis’in tedavisinde halen tüm KL lezyonlarında kabul edilmiş standart bir tedavi şeması bulunmamaktadır. Günümüzde uygulanan tedavi yöntemleri etken olan Leishmania türüne, hastadaki klinik tabloya, kişinin immün sistemine vb göre değişmektedir. KL’de yan etkileri az olan etkin bir tedavi şekli bulunmamaktadır ve tedavide yaşanan sıkıntılar nedeniyle her geçen gün yeni kimyasal ve bitkisel ajan uygulamaları ve fotodinamik tedavi (FDT) gibi yeni, ucuz, kolay uygulanabilen, yan etkisi az olan alternatif tedavi seçenekleri araştırılmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü ve birçok araştırmacı, öncelikle halkın yöresel tedavide kullandığı bitkilerin araştırılması gerektiğini vurgulamış, bu sayede doğal bazı bileşiklerin sentetiklerinin de Leishmaniasis’e karşı kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Tüm dünyada bu konuda çalışmalar yapılmaktadır ve başarılı sonuçlar alınmaktadır.

Fotodinamik tedavi fotosensitif ajan ve görünür dalga boylarında ışığın birlikte kullanarak, moleküler oksijen varlığında başlıca singlet oksijen oluşturmasıyla hedef hücreleri (kanser ve kanser dışı) yok eden bir tedavi şeklidir. FDT uygulamasının paraziter hastalıklardaki kullanımı çok yeni olup, Leishmania türleri fotodinamik tedavi için primer hedef olmuştur. Son yıllarda fotodinamik tedavinin deneysel ve doğal kutanöz leishmaniasis üzerindeki etkinliği araştırılmaktadır.

Hem bitki ekstraktları kullanılarak hem de FDT kullanarak in vitro, in vivo ve klinik olarak faz çalışmaları sonucunda elde edilen bilgilere göre ucuz, yan etkisi az, kolay uygulanabilen ve direnç gelişme olasılığı düşük olan non-invazif bir tedavi yöntemleri geliştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Leishmaniasis, alternatif ve destekleyici tıp, plant extract, photodynamic therapy

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

OBSTRÜKTİF UYKU APNESİ VE OBEZİTE

Öğr. Gör. Semahat DOĞRU

Harran Üniversitesi, semahatdogru@hotmail.com

ÖZET

Uyku, organizmayı ruhsal ve bedensel olarak dinlendiren, geçici olarak çevreyle iletişiminin, çeşitli uyaranlarla geri döndürülebilir şekilde kesilmesi durumudur. Öğrenilen bilgilerin işlenmesi, sağlıklı yaşam ve günlük aktivitelerin devamının sağlanması için gerekli fizyolojik bir süreçtir. Uyku sırasında solunum şeklinde patolojik düzeydeki değişikliklere bağlı olarak gelişen, morbidite ve mortalitenin artmasına neden olan klinik tablolar “Uykuda Solunum Bozuklukları” (USB) olarak tanımlanmıştır. Obstrüktif uyku apnesi de bunlar arasında yer alır. Obstrüktif uyku apnesi (OSAS), üst solunum yolunun uyku esnasında tekrar tekrar çökmesi ile oluşan yaygın bir uyku bozukluğudur. Üst solunum yolu yumuşak dokularının ve çevreleyen kraniyofasiyel iskeletin anatomic anormallikleri, üst hava yolu katlanabilme özelliğine katkıda bulunarak OSAS’a yatkınlık oluşturur.

Yumuşak dokulardaki değişim çoğunlukla obezite ile ilişkilendirilmiştir. Obezite obstrüktif uyku apnesi (OSAS) için en önemli risk faktörünü oluşturur ve OSAS’lı hastaların en az % 70’i obezdir. OSAS, artmış kardiyovasküler morbidite ve mortalite ile bağlantılıdır ayrıca OSAS hastaları sıklıkla metabolik sendrom gösterir. Bu ilişkilerin ardındaki temel mekanizmalar karmaşıktır ve tam olarak anlaşılmamıştır. Obez bireylerde, kilonun azalması ve fiziksel aktivitenin artması metabolik sendromun önlenmesi ve tedavisi için temel taşları oluşturur. OSAS tedavisinde kilo kaybının önemi ve etkinliği, 20 yıldan uzun süredir bilinmektedir. OSAS hastalarında kilo azaltma ile ilgili önceki çalışmaların büyük çoğunluğu, ya aşırı kilolu hastalarda düşük ve çok düşük kalorili diyet programlarının etkilerini ya da ağır obez hastalarda bariatrik cerrahinin kilo ve eşzamanlı OSAS üzerindeki etkilerini değerlendirdi. Son kontrollü müdahale çalışmaları, sağlıklı bir diyetle birlikte kilo kaybının ve fiziksel aktivitenin artmasının OSAS semptomlarını düzeltebileceğini veya en azından iyileştirebileceğini güçlü bir şekilde göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Obstrüktif Uyku Apnesi, Obezite, Yumuşak Doku

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ERGONOMI VE ANTROPOMETRİ

Öğr. Gör. Semahat DOĞRU

Harran Üniversitesi, semahatdogru@hotmail.com

ÖZET

Ergonomi ürünleri insanlara ve kullanıcılara uygun hale getirme bilimidir. Antropometri ise ürünlerin kullanıcı özelliklerine uydurulması sorununu ele alan ergonomik çalışmaların temel bir unsurudur. Ancak antropometrik veriler ile ergonomik ürünler ve ortamlar tasarlama uygulamaları arasında bir boşluk vardır. Her ne kadar farklı kullanıcılar için ürünlerin ve ortamların tasarımını geliştirmek amacı ile bir dizi antropometrik araştırma yapılmışsa da, özellikle çocuklar, yaşlılar ve engelliler için daha fazla araştırma yapılması gerekli görünmektedir.

Kullanıcıların büyüklüğü ve şekli birçok ürün ve ortam için önemli bir husustur. Birçok disiplinde tasarımcılar ve mühendisler, genellikle uyum ve güvenlik gibi hedefleri karşılamak için bu özellikleri barındırmalıdır. Birçok ürün, ortam ve sistemin tasarımcıları, hedef kullanıcıların fiziksel boyutunu ve şeklini dikkate almalıdır.

Bu görevi tamamlamak için vücut büyüklüğü verileri (ve ya antropometri) yanı sıra verilerin uygulanmasında bilgi veya deneyim ve uygun analiz araçları gereklidir. Sınırlı antropometrik verilerin durumu diğer küresel popülasyonlar için benzerdir. Dünyadaki bazı kullanıcı popülasyonları için detaylı veriler mevcuttur ancak bu verilerin genellikle modası geçmiş ve gerekli önlemlere sahip değildir. Tasarımcılar için çok değişkenli problemlerin tuzaklarının farkına varmaları ve hatalardan kaçınmaları özellikle önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Antropometri, Fiziksel Ergonomi, Antropometrik Veriler, Tasarım

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÇOCUKLARDA KİST HİDATİĞİN TEDAVİ YÖNETİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Burhan BEGER

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, burhanbege@hotmail.com

Arş. Gör. Lokman SOYSAL

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, l.soysal@hotmail.com

ÖZET

Kist hidatik, ülkemizde de endemik olarak görülen Echinococcus granulosus ve nadiren Echinococcus alveolaris yumurtalarının bulaşması ile ortaya çıkan ciddi morbidite ve mortaliteye neden olan zoonotik bir hastalıktır. Hastalık kist oluşumuyla seyretmektedir. Toplumumuzda yaklaşık %1-3 sıklıkta olduğu tahmin edilmekte. Kistler %50-70 oranında karaciğerde lokalize iken %20-30 oranında akciğerde ve nadiren de dalak, böbrek, kalp, kemik, santral sinir sistemi ve diğer organlarda görülür.

Medikal tedavi, cerrahi, perkütan drenaj ve izlem karaciğer kist hidatiklerinde güncel tedavi seçenekleridir. Ancak hangi kiste nasıl bir tedavi uygulanacağı konusunda bir konsensus sağlanamamıştır. Bu çalışmada güncel verilerle kist hidatik tedavisinde yaklaşımlar tartışılacaktır

Anahtar kelimeler: kist hidatik, çocuk, tedavi

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ÇOCUKLARDA TORTİKOLLİS (EĞRİ BOYUN) TANISI VE TEDAVİ YÖNETİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Burhan BEGER

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, burhanbeger@hotmail.com

ÖZET

Boyun eğriliği anlamına gelen tortikollis'e neden olan birçok faktör vardır. En sık karşılaşılan tipi konjenital muskuler tortikollistir. Konjenital muskuler tortikolliste sternokleidomastoid(SKM) kasının hasarı ya da kısalığı söz konusudur.

Boynun her iki yanında yer alan SKM kası sternumdan başlayıp kulağın arkasında yer alan mastoid çıkıntıya yapışır. Bu kas kasıldığında başı kendi tarafına doğru eğilir, zıt tarafa doğru çevirir. Bu nedenle bir tarafta ki SKM kasının anormalisinde baş o yöne eğik, karşı tarafa doğru dönmüş pozisyonda kalır. Bazı durumlarda bu kasın içinde bir hematoma veya kitle bulunabilir. Genellikle bu hematoma kas iyileştikçe ve gerildikçe ortada kaybolmakta ve yerini fibröz dokuya bırakmaktadır. Bu nedenle tedavi edilmezse boyun hareketlerinde kısıtlılık meydana gelmektedir. Erken teşhis edilmesi ve uygun fizyoterapi programına alınması ileride ortaya çıkacak sorunların engellenmesinde oldukça etkilidir. Nadiren cerrahi gerekebilir. Bu çalışmada tortikollis nedeniyle takip ve tedavisi yapılan çocuk hastalar tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: çocuk, tortikollis, fizyoterapi

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

ARAŞTIRMA VE UYGULAMA ARASINDA BİR KÖPRÜ: KANITA DAYALI UYGULAMA

Öğr. Gör. Hasret Yağmur SEVİNÇ AKIN
Harran Üniversitesi, hasret0227@harran.edu.tr

Öğr. Gör. Ayşe ŞAHİN
Harran Üniversitesi, aysesahin@harran.edu.tr

ÖZET

Kanıt dayalı uygulama (KDU), bakım ortamlarında hastalara en iyi bakımı sunabilmek için sistematik araştırma ile elde edilen araştırma kanıtının kişisel deneyim, klinik pratikle elde edilen klinik karar verme yeteneği ve hastanın değer ve tercihleriyle bütünleştirilmesidir. Hemşirelik uygulamalarının kanıt dayalı olması bakım kalitesini ve bakım sonuçlarını iyileştirmek, klinik uygulamalarda ve hasta bakım sonuçlarında fark yaratmak, bakımı standardize etmek ve hemşire memnuniyetini arttırmak gibi sonuçları açısından önemlidir. Kanıt dayalı hemşirelik araştırma kanıtları ile uygulanan hasta bakımı arasında oluşan büyük boşluktan ortaya çıkmıştır. Hemşirelerin araştırma sonuçlarını kullanmasını engelleyen en önemli etmenler; araştırma sonuçlarının uygulamaya geçirilmesinde olanakların yetersiz olması, hemşirelik alanına özgü bilgilerin toplandığı merkezi bir birimin bulunmaması, hemşirelerin araştırma okuyacak zamanlarının olmaması, hekimlerin araştırma sonuçlarının uygulamaya geçirilmesinde hemşirelerle işbirliği yapmamasıdır. Ayrıca hemşirelik uygulamalarının değiştirilmesinin gereğini ortaya koyan yazılı bir belgenin olmaması, hemşirelerin araştırma sonuçlarını çalışma ortamında kullanabileceklerine inanmamaları, yeni fikirleri uygulama açısından zaman azlığı, araştırma bulgularını anlamakta güçlük çekme de araştırma sonuçlarının kullanılmasını engelleyen durumlardır. Kanıt dayalı hemşireliğin hayata geçirilmesinde hemşirelerde araştırma ve araştırma sürecine yönelik farkındalığın geliştirilmesi, bilgisayar ve internet kullanabilmeleri, makalelere eleştirel değerlendirme yapabilmek için biyoistatistik bilgisine sahip olmaları ve bunlara dayanarak karar verebilmeleri gibi faktörlere ihtiyaç vardır. Bunun içinde gerekli alt yapı oluşturulmalı, lisans ve lisansüstü hemşirelik eğitim müfredatlarında var olan araştırma derslerinde araştırma kanıtlarının eleştirilmesi ve uygulanmasına yönelik konulara ayrıntılı olarak yer verilmeli ve hizmet içi eğitim programlarında da konunun önemi sık sık vurgulanmalıdır. Ayrıca akademisyen hemşirelerin uygulama alanındaki hemşirelerle iş birliği yaparak klinik sorunlara yönelik araştırmalar yapmaları ve araştırma sonuçlarını klinisyen hemşirelerle paylaşmaları ve eleştirel olarak değerlendirmeleri son derece önemlidir. KDU için araştırma sonuçlarına ulaşma ve dil engeli de göz önünde bulundurulduğunda, ülkemiz için kanıt merkezlerinin yapılandırılması önemli bir zorunluluk haline gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanıt dayalı uygulama, hemşirelik, kanıt.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

HEMŞİRELİK UYGULAMALARINDA TRANSKÜLTÜREL YAKLAŞIM

Öğr. Gör. Ayşe ŞAHİN

Harran Üniversitesi, aysesahin@harran.edu.tr

Öğr. Gör. Hasret Yağmur SEVİNÇ AKIN

Harran Üniversitesi, hasret0227@harran.edu.tr

ÖZET

Kültür, tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yer alan bütün maddi ve manevi değerler ile insan tarafından öğrenilen, paylaşılan, sonraki nesillere aktarılan değerler, inançlar, tutum ve davranışlar ile insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren örf ve adetlerin bütünüdür. Toplumlardan toplumlara farklılık gösteren kültür olgusu, bireylerin sağlık, hastalık, mutluluk, hüzn gibi durumlarda algılama ve yaşama bakışlarını etkilemektedir. Dünyanın hemen hemen tüm bölgelerinde küreselleşme ile birlikte savaşlar, etnik çatışmalar, baskılayıcı rejimler, çevresel ve ekonomik krizler nedeniyle pek çok insan başka ülkelere göçmen sığınmacı olarak göç etmektedir. Bunun sonucunda dünyada farklı kültürler ve alt kültürlerden bireylerin, ailelerin ve grupların oluşturduğu çok kültürlü nüfus yapıları ortaya çıkmaktadır. Bireylerin sağlık gereksinimleri de kültürel yapılarına göre farklılık gösterir. Farklı kültürel özelliği olan bireylerin hastalığı ve sağlığı algılamaları, inanç ve geleneklerinden etkilenir.

Hemşirelik mesleğinde farklı kültürdeki bireylere bakım verme gereksiniminden ortaya çıkan transkültürel hemşirelik, hemşirelik bakımında kültürel evrensellik ve kültüre özgülük sağlayan, farklı kültürlerin karşılaştırmalı araştırma ve analizi üzerine temellenen, sağlık-hastalık, bakım, inanç ve değerlere saygılı bir şekilde, dünyada alt kültür ve kültürlerindeki farklılıkları analiz eden ve karşılaştırmalı çalışma üzerine odaklanan hemşireliğin bir kolu veya alt dalı olarak tanımlanmıştır. Bu yüzden hemşirelerin, çok kültürlü toplumlarda kültürel olarak uygun, etkili ve doğru bir hemşirelik bakımı verilebilmesi için transkültürel hemşirelik yeterliliğine sahip olması, kültürel farklılıklar ve benzerlikler hakkında bilgi sahibi olması ve kültürel bilgisini hemşirelik bakım ve uygulamalarına entegre etmesi gerekmektedir. Kültürel yeterliliğe sahip hemşireler kültürel dayatma, kültürel ağrı, kültürel çatışma gibi birçok negatif ve tahrip edici sonucun yanı sıra kültürel şok ve kültürel boşluk deneyimlemekten de korunmuş olur. Hemşireler kültürlere duyarlı yaklaşımda hizmet verdiği topluma ilişkin bilgi sahibi olmalı, kültürler arasında köprü olabilecek öğeleri tanımalı ve hizmet verdiği toplumun sosyal birliktelik ortamlarını tanımalı ve toplum liderleriyle görüşmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Transkültürel hemşirelik, Hemşirelik, Bakım.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

İSTANBUL İLİNDE 2017 YILINDA GERÇEKLEŞEN EVDE ÖLÜMLERİN NEDENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE REASONS OF HOUSE DEADLINES IN ISTANBUL
DURING 2017

Dr. Abdullah Emre GÜNER

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı hizmetleri Başkanlığı

Dr. Esra ŞAHİN

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı hizmetleri Başkanlığı

Dr. Hülya ALTUNAL

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı hizmetleri Başkanlığı

Saadet PEKSU

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı hizmetleri Başkanlığı,
saadet.peksu@gmail.com

ÖZET

Amaç: 2017 yılında İstanbul’ da meydana gelen günlük ortalama ölüm sayısı 202.98 dir. Bunların %23.59 u evde gerçekleşen ölümlerdir. İstanbul’ da bulunan ilçelerde 2017 yılında evde ölümlerin en çok gerçekleştiği Çekmeköy ve Beyoğlu ilçelerinde ölüm nedenlerine bakılarak evde ölümlerin neden çok olduğunun araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Evde ölüm oranının toplam ölüm sayısına göre en çok olan Çekmeköy ve Beyoğlu ilçeleri verileri üzerinden yapılmıştır. Evde gerçekleşen ölümlerin nedenleri Ölüm Bildirim Sistemi üzerinden retrospektif veri olarak uzman eşliğinde elde edilmiş ve tamamlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Çekmeköy ilçesinde evde ölümlerin nedenleri; %30.41 i Kanserler, % 26.26 sı Kalp Hastalıkları, % 20.73 ü Serebrovasküler Hastalıklar, %13.82 si Kronik Hastalıklar olarak tespit edilmiştir. Beyoğlu ilçesinde evde ölümlerin nedenleri; % 28.47 Kanserler, % 21.85 Kalp Hastalıkları, % 13.24 ü Serebrovasküler Hastalıklar,% 11.24 Kronik Hastalıklar olduğu görülmüştür.

Sonuç: 2017 yılında İstanbul’ da gerçekleşen toplam ölümlerin birinci nedeni Kalp Hastalıkları iken evde gerçekleşen ölüm nedenlerinin başında Kanserler, ikinci olarak Kalp Hastalıkları yer almaktadır. Evde gerçekleşen ölümlerin en çok 65 yaş üstü ölümler olduğu dikkate alındığında daha çok terminal dönemdeki hastaların evde bakımları esnasında gerçekleşen ölümler olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim düzeyleri değerlendirildiğinde daha çok okuryazar olmayan ya da ilkökul mezunu oldukları görülmektedir. Kanserler konusunda Sağlık Okuryazarlık seviyesinin yükseltilmesi, Kanserden korunmak için daha önlemlerin alınması, erken tanı ve tedavi yöntemlerinin genişletilmesi ve halka ulaşılabilir hale getirilmesi, evde bakım hizmetlerinin terminal dönem kanser hastalarına yönelik daha profesyonel hale getirilmesi ve hasta yakınlarının da yetiştirilmesine ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Evde Ölüm, Kanser, Terminal Dönem

ABSTRACT

Objective: The average daily number of deaths in Istanbul in 2017 is 202.98. 23.59% of them are deaths at home. When the data of the 39 cities in İstanbul are examined, it is seen that the districts where the deaths occurred most at home are Çekmeköy and Beyoğlu. In this study, it is aimed to investigate the causes of death at home in Çekmeköy and Beyoğlu districts.

Methods: Research is a cross-sectional study. The research study was carried out in 2017 on the data of Çekmeköy and Beyoğlu districts, which have the highest death rate at home according to the total number of deaths. Retrospective data for the year 2017 through the Death Notification System were obtained in the presence of experts. The level of significance is based on a value of %0.05.

Results: Causes of deaths in the village of Cekmeköy township; 30.41% were found to be cancer, 26.26% to Heart Disease, 20.73% to Cerebrovascular Disease and 13.82% to Chronic Disease. 79.72% of them were 65 years of age or older, 38.24% were not literate, 50.23% were male, and most home deaths occurred in January- February-March (30.88%). The reasons for the deaths in the house, which has taken place in the district of Beyoğlu; 28.47% Cancers, 21.85% Cardiac Diseases, 13.24% Cerebrovascular Diseases and 11.24% Chronic Diseases. 79.08% of the patients were 65 years old or older, 32.7% were not illiterate, 55.63% were males, and most home deaths occurred in February-February (29.28%).

Conclusion: The first causes of death in Istanbul in 2017 are Heart Diseases, Cancer and Heart Diseases are the main causes of death at home. Considering that deaths at home are the highest deaths above 65 years of age, it is understood that deaths occur mainly during home care of terminally ill patients. When the level of education is evaluated, it is seen that they are mostly non-literate or primary school graduates. The promotion of our people's level of health literacy on cancer, Taking more precautions on cancer prevention, further expansion of early diagnosis and treatment methods and making them accessible to the public, making home care services more professional for terminal cancer patients and it is understood that the relatives of the patients should also be grown.

Key Words: Death at home, Canser, Terminal

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

RUHSAL HASTALIĞI OLAN İNSANLARA KARŞI AYRIMCILIKLA MÜCADELE HEMŞİRENİN ROLÜ

Dr. Nurdan ÇETİN

2'nci Ordu İstihkam Alay Komutanlığı Birinci Basamak Muayene Merkezi
nrdctn3066@hotmail.com

ÖZET

Ayrımcılık toplumdaki birey ya da grupların diğerlerini damga ya da önyargı sebebiyle çeşitli hak ve menfaatlerden mahrum bırakmasıdır. Ruhsal hastalıklar süregelen olmaları nedeniyle bireylerin işlevselliğini bozarak yaşam kalitesini düşürür. Hasta bireyler eskiden yapabildikleri, başarabildikleri şeyleri artık eskisi gibi gerçekleştiremez. Eski becerileri azalmış sonuçta yeti yitimi gerçekleşmiştir. Yeti yitimi nedeniyle bireyin rol performansında ortaya çıkan kısıtlılıklar kişiyi özürlü hale getirir. Kişi bir öğrenci, bir aile üyesi, bir arkadaş, bir vatandaş olarak yapması gereken roller başarıyla yapamaz. Hastalık onu dezavantajlı kılmıştır. Sonuç olarak ağır ruhsal hastalıklar işlevselliği bozarak bireyleri engelli hale getirir. Bedensel engelli insanların çeşitli düzeylerde yardıma gereksinimleri olduğu gibi; ruhsal engelli bireylerin de işlevselliğini ve yaşam kalitesini artırmak için yardıma; toplumsal desteğe fazlasıyla gereksinimi vardır. Ancak literatür incelendiğinde toplumda fiziksel bir hastalığa sahip olanlara göre, en fazla ön yargıyla karşılanan, ayrımcılığa maruz kalan hastalık grubunun ruhsal hastalıklar olduğu görülmektedir. Ruhsal bozukluğu olan bireylerin damga ve ayrımcılığa maruz kalmasının bireysel, toplumsal ve politik birçok nedeni vardır. Ülkelerin sahip olduğu anayasal yaptırımlardaki boşluklar ve politikalar, iletişim/ medya araçlarının hastalıklara ilişkin yorumları, toplumun hastalıklara ilişkin bilgi düzeyi, yaş, cinsiyet, eğitim, meslek, medeni durum, sosyal sınıf, kültür, dini inançlar ruhsal bozukluğu olan bireylerin damgalanarak ayrımcılığa uğramasına etki eden etmenler arasındadır. Hemşirelik insanı çok yönlü ele alan, bireye, aileye ve gruplara bakım hizmetini sunan, kişilerin yaşadıkları ve çalıştıkları ortamda fiziksel, ruhsal ve sosyal yeterliliklerini geliştirmesine yardımcı olan, eğitim rolünü kullanarak toplumsal farkındalık oluşturabilecek güce sahip bir meslektir. Ruhsal hastalıklara karşı ayrımcılıkla yapılan mücadelede, hemşireler ruh sağlığı ekibi içerisinde psikoeğitim, bakım, danışmanlık, araştırma yapma, politika oluşturma gibi rollerini kullanarak ruhsal hastalığa sahip bireylerin toplumla yeniden kaynaşmasına ve toplumun ruhsal hastalıklara ilişkin genel tutumlarının değişmesine neden olabilir.

Anahtar kelimeler: Ruhsal Hastalık, Ayrımcılık, Hemşirelik

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

MADDE KULLANIM BOZUKLUKLARINDA PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROLÜ

Arş. Gör. Gülsen KILINÇ

İnönü Üniversitesi, gulsen.bektas@inonu.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de 2011 yılında yayınlanan hemşirelik yönetmeliğine göre psikiyatri hemşirelerinin görev ve yetkileri kapsamında alkol ve madde bağımlılığı merkezi çalışan hemşirelerin görev tanımlanmaları yapılmıştır. Buna göre bağımlılık merkezlerinde çalışan hemşirelere tedavi süreci ve sonraki rehabilitasyon dönemlerinde profesyonel ekibin etkin üyesi olarak görevlerini yerine getirmek, bağımlı birey ve aile üyelerine psikososyal yönden destek sağlamak, toplumda görülen madde kullanım sıklığı ve şiddetini azaltmaya yönelik farkındalık oluşturmak ve konuyla ilgili eğitimler vermek, madde bağımlılığıyla ilgili konularda araştırmalar yapmak, meslek gelişimine katkıda bulunmak ve diğer hemşireler ile paylaşımında bulunmak olarak sıralanabilir.

Madde kullanım bozukluğunun tedavi süreci ve önlenmesinde ekip işbirliği oldukça önemli olup bu ekipte hemşirenin rolü büyüktür. Bu alanda çalışan hemşirelerin, bağımlılık tedavisinin temel ilkelerini, maddelerin etkilerini, entoksikasyon ve yoksunluk belirtilerini iyi bilmeleri ayrıca iyi birer gözlemci olmaları gerekmektedir. Hemşireler, riskli grupların tespit edilmesi, bakımda sürekliliğin sağlanması, madde kullanım bozukluğu olan kişilerin bütüncül değerlendirilmesinde tedavi ekibi içerisinde etkin rodedir.

Alkol ve madde bağımlılığı merkezi hemşiresi, madde kullanım bozukluğu olan hastayı değerlendirirken, öncelikle hastanın kullandığı maddenin türünü, hangi yolla aldığı, miktarı, sıklığı, ne kadar süredir ve en son ne zaman kullandığı, madde kullanımını sonlandırma konusundaki düşüncelerini açığa kavuşturmalıdır. Madde kullanımının sonucunda neler olduğu (iş, arkadaş, aile, yasal sorunlar, sağlık problemleri vb. konularda) ve ailede başka alkol ya da ilaç/madde kullananın olup olmadığı gibi direkt maddeye yönelik verileri değerlendirmelidir. Hemşireler, problemin inkarı, madde kullanıyor olmayı önemsememe, başka kişileri suçlama ya da öfke, mantığa bürüme, suçluluk, yargılamada zayıflık, impulsivite, benlik saygısında azalma, etkisiz başetme yöntemleri kullanma, rollerini (iş, aile, okul yaşamındaki roller) yerine getirmede yetersizlik, uyku ve beslenme bozuklukları, ilişkilerde samimi olmama gibi madde kullanımı göstericilerini titizlikle değerlendirmelidir.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri hemşireliği, Madde bağımlılığı, Madde kullanım bozukluğu

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

PSİKİYATRİ HASTALARINDA TEDAVİYE UYUM VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Arş. Gör. Gülsen KILINÇ

İnönü Üniversitesi, gulsen.bektas@inonu.edu.tr

ÖZET

Ruh sağlığı ekibinde yer alan hemşirelerin hastaların tedaviye uyumları konusundaki görev ve sorumlulukları oldukça fazladır. Hastanın tedaviye uyumunda hemşirelerin sorumluluğu büyük önem taşımaktadır. Tedavi ekibi içinde bulunan hemşirelerin ilaç tedavileri ile ilgili sorumlulukları incelendiğinde, hastaların tedaviye uyumları konusunda da sorumluluk alanları oldukça geniştir. Amerikan Hemşireler Birliği' nin psikiyatri hemşireleri için psikofarmakoloji rehberinde; tedavilerde hemşirenin ilaç sınıflandırmalarını bilme, ilacın beklenen ve beklenmeyen etkilerini bilme, ilacın endikasyon, kontradikasyon, toksisite semptomlarını bilme, gözlemlene, hasta ve ailesini tedavi planına dahil etme, hastanın geçmişteki ilaç kullanımıyla ilgili veri toplama, tedavinin fayda ve zararlarını bilme gibi sorumlulukları olduğu belirtilmiştir.

Hemşire öncelikle hastanın tedaviye uyumunu etkileyebilecek durumları belirlemeye çalışmalı, bunları hastanın tedaviye uyumunu arttıracak yönde kullanmalı ve uyumsuzluğa neden olabilecek olumsuz etkileri ortadan kaldırmaya çalışmalıdır. Hemşire, hastaya yaklaşımında, hastasını tanımak, isteklerini anlamak ve karşılamak yönündeki bilinçli çabalarıyla, hastayla arasındaki iletişimi artırır. Hastalarla sözel ya da sözel olmayan iletişimlerinde duyarlı davranarak, hastanın duygularını anlamaya yönelik çalışmalı ve bakımda memnuniyeti sağlamak kadar uyumu da sağlamalıdır. Ailenin hastalık ve tedavi hakkında bilgi düzeyi artırılarak, hastanın ilaçlarını düzenli kullanması ve desteklemesi konusundaki etkisi artırılmaya çalışılmalıdır.

Hastanın tedaviye uyumunu sağlamak için, hastaya hastalık belirtileri ile nasıl baş edeceği, yaşamını hastalığı ile nasıl devam ettireceği, etkili ve kişiye özel yöntemlerle hastaya öğretilmelidir. Hastaya ve ailesine tedavinin uzun süreceği ile bilgiler verilmeli bu konuda olumsuz düşüncelere düşmemeleri konusunda destek olunmalıdır. Sonuç olarak hastanın tedavisi konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip hemşirenin tedaviye uyumsuz olan hastaları belirleyip, konuyla ilgili planlama yaparak hedeflenen uyum davranışını değerlendirmesi, hastanın tedaviye uyumunu arttıracaktır.

Anahtar kelimeler: Tedaviye uyum, Hemşirelik yaklaşımları, Psikiyatri hemşireliği

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

SOME APPLICATIONS FOR SPECIAL SEQUENCE INVOLVING BINOMIAL SUMS

Doç. Dr. Neşe ÖMÜR

Kocaeli University, neseomur@gmail.com

Arş. Gör. Dr. Sibel KOPARAL

Kocaeli University, sibelkoparall@kocaeli.edu.tr

ABSTRACT

In this study, inspiring from earlier recent works on binomial sums and matrices, we introduce and compute new finite binomial sums including the terms of the sequence $\{g_{kn}\}$ with binomial sums $g_{kn} = \sum_{i=0}^n \binom{n}{i} c^{ki} U_{ki}$, where k is any integer and c is any real number. For example, for $n > 0$,

$$\sum_{j=0}^{\lfloor n/2 \rfloor} (-1)^j \frac{n}{n-j} \binom{n-j}{j} (c^{2k}(-1)^k + c^k V_k + 1)^j (c^k V_k + 2)^{n-2j} = \frac{g_{k(n+1)} - (c^{2k}(-1)^k + c^k V_k + 1)g_{k(n-1)}}{c^k U_k},$$

$$\sum_{j=0}^n \binom{n}{j} (c^{2k}(-1)^k + c^k V_k + 1)^j (c^k V_k + 2)^{n-j} g_{2kj} = (c^k V_k + 2)^n g_{kn},$$

and

$$\sum_{j=0}^n \binom{n}{j} \frac{g_{k(2j+1)}}{(c^{2k}(-1)^k + c^k V_k + 1)^j} = \frac{(c^k V_k + 2)^n}{(c^{2k}(-1)^k + c^k V_k + 1)^n} g_{k(n+1)},$$

where U_n and V_n are the generalized Fibonacci and Lucas numbers, respectively.

Keywords: Binomial sums, generalized Fibonacci numbers, recurrence relation.

References:

- [1] C. K. Cook and T. Komatsu, Some identities for sequences of binomial sums of generalized Fibonacci numbers, *The Fibonacci Quarterly*, 54(2) (2016), 105-111.
- [2] T. Komatsu, Some generalized Fibonacci identities including powers and binomial coefficients, *The Fibonacci Quarterly*, 52(1) (2014), 50-60.
- [3] N. Ömür and C.D. Şener, On identities for sequences of binomial sums with the terms of the generalized Fibonacci and Lucas sequences, *European Journal of Pure and Applied Mathematics*, 10(3) (2017), 506-515.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

SOME CONGRUENCES FOR SUMS INVOLVING CATALAN NUMBERS

Arş. Gör. Dr. Sibel KOPARAL

Kocaeli University, sibelkoparall@kocaeli.edu.tr

Doç. Dr. Neşe ÖMÜR

Kocaeli University, neseomur@gmail.com

ABSTRACT

In this study, we calculate some interesting sums and; using these sums and combinatorial identities, we give new congruences involving Catalan numbers. For example, for a prime $p > 5$,

$$\sum_{k=0}^{(p-1)/2} \frac{C_k}{8^k (k+1)} \equiv 2^{(7-p)/2} \frac{P_p}{p} - 4 \left(\frac{2}{p} \right) + 8 - \frac{2^{p+2}}{p} \pmod{p},$$

$$\sum_{k=1}^{(p+1)/2} \frac{C_{k-1}}{4^k k(k+1)} \equiv -q_p(2) + \frac{5}{6} \pmod{p},$$

$$\sum_{k=1}^{(p+1)/2} \frac{C_{k-1}}{(-16)^k k(k+1)(k+2)} \equiv \frac{L_{3p}}{2^{p+2} p} - \frac{2^{p-2}}{p} + \frac{5}{2} \left(\frac{5}{p} \right) - \frac{91}{40} \pmod{p},$$

where C_n , L_n and P_n are the n th Catalan number, n th Lucas number and the n th Pell number, respectively. $\left(\frac{\cdot}{p} \right)$ denotes the Legendre symbol.

Keywords: Congruences, Fibonacci numbers, Pell numbers.

References:

- [1] A. Granville, The square of the Fermat quotient, *Integers:Electron. J. Combin. Number Theory* 4 #A22, (2004), 1-3.
- [2] Z.H. Sun, Congruences involving Bernoulli and Euler numbers, *J. Number Theory*, 128 (2008), 280-312.
- [3] Z.W. Sun, Congruences involving generalized central trinomial coefficients, *Sci. China Math.* 57 (7) (2014), 1375-1400.

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

AYDIN İLİNDE GIDA TÜKETİM ALIŞKANLARI

Dr. Gökhan ÇINAR

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, gokhan.cinar@adu.edu.tr

Nesibe İŞLEK

Birgen SAĞINÇ

Nurçin ÇINAR

Fırat ASLAN

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Aydın ili Merkez/Efeler ilçesinde yaşayan bireylerin gıda tüketim alışkanlıklarını incelemektir. Tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışmada, veriler 60 kişiden yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Çalışmada yüzde, ortalama ve standart sapma gibi temel istatistiksel hesaplamalardan yararlanılmıştır. Çalışmaya katılan kişilerin %50'si kadın, yaş ortalaması 40.76 ± 10.28 , aylık ortalama geliri 4868TL ve aylık ortalama gıda harcaması 1411 TL'dir. Çalışmaya katılanların öğünleri genellikle hangi mekanlarda tükettiği incelendiğinde %68.3'ü sabah kahvaltısını evde, %31.7'si dışarda yapmaktadır. Öğle yemeğini %31,7'si evde, %68.3'ü dışarda yapmaktadır. Akşam yemeğini ise %95'i evde, %5'i dışarda yapmaktadır. Çalışmaya katılanların öğünlerinde genellikle ne tükettiği incelendiğinde sabah kahvaltısında %65'inin çay, peynir, zeytin yumurta vb. besinler, %28.3'ünün çay, poğaç, tost, simit vb. besinler, %3.3'ünün süt ile birlikte tahıl gevreği ve %3.3'ünün ise çikolata ekmeği tükettiği ifade edilebilir. Öğle yemeklerinde %21.7'si kırmızı et içeren yemekler, %56.7'si tabldot türü (baklagiller, nohut, mercimek bezelye v.b.) yemekler, %15'i ayaküstü (hamburger, pizza, ekmeği arası döner, ekmeği arası köfte vb.) yemekler ve %6.7'si salata türü yemekler tercih etmektedir. Akşam yemeğinde ise %45'i et türü, %3.3'ü ayaküstü, %48.3'ü sebze ağırlıklı, %3.3'ü hamur işi yiyecekler tercih etmektedir. Ankete katılanların %48.3'ü sütü ara sıra, %43.3'ü ayrıntı haftada 1-2 defa, %53.3'ü kahveyi her gün, %68.3'ü peyniri her gün, %41.7'si balığı ara sıra, %66.7'si simit poğaç kek bisküvi gibi ürünleri ve %52.4'ü çikolata ve şekerli tatlıları haftada en az 1-2 defa tüketmektedir. Ankete katılanların %3.3'ü kendi yetiştirdiği ürünleri %13.3 konvansiyonel-geleneksel ürünleri, %18.3'ü organik ve iyi tarım uygulamalı ürünleri, %20'si köylünün yetiştirdiği ürünleri satın almayı tercih eder iken, %45'i ürün alırken ayırım yapmamaktadır. Ankete katılanların %30'u gıda ürünü satın alırken sağlıklı olmasına, %26.7'si lezzetli olmasına, %21.7'si besleyici olmasına, %8.3'ü fiyatının uygun olmasına ve kalanlar görünüm, kolay hazırlama ve ürüne ulaşma kolaylığına öncelik vermektedir. Bulgular bireyleri sağlıklı yaşama yönlendirme konusunda ipuçları sunabilir.

Anahtar kelimeler: Gıda, Tüketici, Tercih, Sağlık

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

---

07 Ekim 2018

INVESTIGATION ON THE USE OF EXTERNAL ORNAMENTAL LANTS WITH EARLY DORMITORY CLIMATE CONDITIONS IN EROSION CONTROL

Ayşe ÇALIK

Harran University, aysgns@yahoo.com

Meryem KUZUCU

Kilis 7 Aralık University

ABSTRACT

The ornamental plants sector has gained importance at the beginning of the 20th century and is important today in terms of contributing to the economy for most countries. Tooth and ornamental plants are used in landscape architecture in parks and gardens. In addition, the effectiveness of erosion is reduced by maintaining land and water in agricultural activities. Ornamental plants are used both as floor coverings and visually. Plants are used in many ways to prevent erosion.

In this study, the use of outdoor ornamental plants in erosion and the use of outdoor ornamental plants to reduce the effect of erosion are given.

Keywords: Ornamental Plants, Dormitory Climate, Erosion Control

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ GAP ZİRVESİ

I. Uluslararası GAP Matematik - Mühendislik - Fen ve Sağlık Bilimleri

07 Ekim 2018

WITH DIFFERENT FERTILIZATION MIXED GROWING PLANT TOTAL GREEN WEED YIELD AND GREEN WEED IN TRITICALE, VETCH OF RATE PLANT WITH SIZE RELATIONSHIP

Ayşe ÇALIK

Harran University, aysgns@yahoo.com

ABSTRACT

The experiment was carried out with three replications based on the parcel trial design divided into random blocks with the phosphorus doses as the main plot and the nitrogen doses as the subplots. The blending rate for the vetch was planned to be 10 kg / da for vetch and 20 kg / da, 60% vetch and 40% triticale for triticale. As fertilizer material 0-3-6-9-12 kg pure N future Ammonium Sulphate fertilizer and decolor 0-3-6-9-12 kg pure P Future Triplesüper phosphate (TSP) fertilizer was used. When the two year average values of triticale plant height were examined, it was observed that the plant height values of the average triticale varied between 88.13 cm and 136.40 cm. The highest triticale plant height values were also obtained from the N6P6 plot with 136.40 cm in the second year of the test. When the two-year average values of vetch plant size were examined, it was seen that the average vetch plant height values varied between 60.31 cm and 90.90 cm. It was determined that different doses of nitrogen and phosphorus applied to the mixture affected the green yield of the greenhouse at a statistically significant level and the green grass values varied between 1763.8-2947.5 kg / da. The highest green yield was obtained from N9P6 application at 3064.3 kg / da. It is observed that the difference in the ratio of vetch to triticale is statistically significant at 0.01 level with nitrogen applications. It is observed that the average vetch to triticale ratio is highest at 89.79% with N12P12 and the lowest value is from N12P0 with 87.17%. It was determined that the difference between the values of vetch to vetch ratio in the mixture was statistically significant at 0.01 level in terms of years and nitrogen applications and other variance elements were not statistically significant. The highest rate was taken from N9P3 parcels with 13.28%, while the lowest rate was taken from N12P12 parcels.

Key Words: Vetch, Triticale, Nitrogen, Phosphor, Yield component.